

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki w z. Tadeusz Kraszewski, gospodarczego i giełdowego dr. M. Chełmicki, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 402

Poznań, czwartek dnia 3 września 1931

Rok XXVI

Akcja katolicka pod kontrolą władz

W swoim czasie dużo światła na metody „sanacyjne” rzuciło wykrzyście systemu t. zw. kartotek o wybitniejszych obywatelach, organizacjach i instytucjach, — kartotek, sporządzanych przez wydziały bezpieczeństwa publicznego urzędów wojewódzkich. Rzeczą zrobiła tak ujemne wrażenie w kraju, że władze ogłosiły, iż postanowiły zaniechać tworzenia owych kartotek.

Mimo to opinia publiczna dowiaduje się od czasu do czasu różnych szczegółów z dziedziny inwigilacji obywateli względnie stowarzyszeń, i to nawet takich, które z polityką nie mają żadnego związku. Świeżo — jak Czytelnikom naszym już wiadomo — pelpliński „Pielgrzym”, organ duchowieństwa pomorskiego, ogłosił okólnik, rozesłany do władz policyjnych, włączając poszczególne komendy, w sprawie Akcji Katolickiej. Przypominamy brzmienie tego dokumentu:

„Na Pomorzu zawiązała się nowa organizacja: Akcja Katolicka. Na czele Akcji Katolickiej stoi wprawdzie J. E. X biskup dr. Okoniewski, ze względu jednak na to, że duchowieństwo na Pomorzu przeprowadza organizację w poszczególnych parafjach, z pewnością przyjąć można, że organizacja ta posłużyła jako przygotowanie endeckie do przyszłych wyborów. Należy stwierdzić i referować:

„1. Czy istnieje w danej miejscowości Akcja Katolicka?

„2. Kto jest założycielem Akcji Katolickiej?

„3. Kto należy do zarządu Akcji Katolickiej?

„4. Jak rozwija się organizacja Akcji Katolickiej i jaka jest jej działalność?”

Dokument wymowny. To też ministerstwo spraw wewnętrznych pośpieszyło się z ogłoszeniem za pośrednictwem Polskiej Agencji Telegraficznej następującego komunikatu:

„W związku z notatką p. t. „Policja i „Akcja Katolicka”, zamieszczoną w nr. 104 pelplińskiego „Pielgrzyma”, ministerstwo spraw wewnętrznych stwierdza, że nie jest mu nic wiadomo o rzekomem wystąpieniu do powiatowych komend policji na Pomorzu okólnika w sprawie Akcji Katolickiej. Ani władze centralne ani wojewoda pomorski żadnych poleceń i okólników na ten temat nie wydawały. W powyższej sprawie zostało zarządzone dochodzenie”.

Tyle komunikat. Ponieważ według niego ani władze centralne, ani wojewoda pomorski nie znali okólnika, ogłoszonego w „Pielgrzymie”, wobec tego zapytujemy, czy rządowi centralnym i wojewodzie pomorskiemu znany jest inny okólnik w sprawie Akcji Katolickiej. Okólnik ten został rozesłany następującym pismem:

„Urząd Wojewódzki Pomorski
„Wydział Bezp. Publicz.
„Nr. B. P.

Toruń, dnia . . . czerwca 1931.

Tajne.

„Akcja Katolicka — informacje.
„Do Panów Starostów (wszystkich),
„Pana Komisarza Rządu w Gdyni i
„Pana Naczelnika Urzędu Śledczego w Toruniu.

„Urząd Wojewódzki przesyła w załączeniu informacje, dotyczące Akcji Katolickiej, z prośbą o zwrócenie bacznej uwagi na jej przejawy na powierzonym Panom terenie.

„Jednocześnie Urząd Wojewódzki prosi o nadsyłanie sprawozdań i swych spostrzeżeń w sprawie tej Akcji, i to z możliwie do-

Zbrodnia przy ulicy Półwiejskiej wyświetlona

W zwłokach rozpoznano 16-letniego Józefa Jankowiaka, który przed 8 laty zaginął — Zamordował go szwagier w celu rabunkowym — Zbrodniarz prawdopodobnie już ujęty

Śledztwo pierwiastkowe w sprawie wykrzyścia pod chodnikiem ulicy Półwiejskiej trupa mężczyzny doprowadziło nadzwyczajnie szybko do rozpoznania zwłok i wykrzyścia mordercy.

Dzięki sprawności policji, a przede wszystkim aspiranta Przemszy, wykryto już w 3 godziny po znalezieniu zwłok nazwisko zamordowanego i nazwisko mordercy. Z miarodajnej strony otrzymaliśmy następujące szczegóły:

Na podstawie zapowzu sądowego, który znaleziono przy zmarłym i na którym zdołano odcyfrować tylko znak akt, wykryto, że zamordowanym jest Józef Jankowiak, liczący lat 16, zamieszkały przy ul. Bukowskiej 31, który, będąc posłańcem Banku Mieszczańskiego przy ul. Fredry (bank ten obecnie już nie istnieje), zaginął w niewyjaśniony sposób w czerwcu 1923 r. Jankowiak miał wówczas przy sobie większą ilość gotówki, której wartość, przeliczoną na dzisiejszą walutę, można ocenić na kilkanaście tysięcy złotych. Bank dał znać policji, że Jankowiak zdefraudował większą ilość pieniędzy. Policja rozpoczęła poszukiwania i znalazła się na fałszywym tropie, gdyż rodzice zamordowanego otrzymali ze Zbąszynia rzekomy list syna, w którym ten donosi, iż rusza w świat.

Dochodzenia ustaliły, że w dniu za-

ginięcia Jankowiaka przyszedł do domu jego rodziców narzeczony jego siostry Franciszki. Zauważono, że miał skrząwiony rękaw. Intuicją matki od razu wskazywała na niego jako na sprawcę zaginięcia jej syna. Zwłoki znaleziono ustawione do góry nogami, oparte głową o ziemię. Narzeczony siostry zabitego w dwa miesiące po zaginięciu Jankowiaka ożenił się z siostrą swej ofiary i po dwuletnim pobycie w Poznaniu wyjechał zagranicę.

W dochodzeniach stwierdzono, że narzeczony siostry zabitego, a obecnie jej mąż, mieszkał w kamienicy, w której też znaleziono obecnie zwłoki. Mimo, że był w czasie narzeczeństwa bardzo ubogi, wyprawił huczne wesele i przez dwa lata utrzymywał się w Poznaniu Teczki, w której zabity miał pieniądze, nie znaleziono, znaleziono natomiast kluczyki do niej.

W dniu dzisiejszym został wydany nakaz aresztowania przeciwko mordercy. Przebywa on obecnie w Paryżu. Ujęcie mordercy jest kwestią go-dzin, o ile już nie nastąpiło.

Ojciec ofiary (emeryt magistracki) rozpoznał w dniu dzisiejszym zwłoki syna i oświadczył, że z całej rodziny jedyną matką miała przeświadczenie, że mordercą jej syna jest jej własny zięć.

Z obrad w Genewie

Rezygnacja Guatemali z miejsca w Radzie Ligi — Oświadczenia dr. Schobera i Curtiusa w sprawie unji celnej

Genewa, 3. 9. (Tel. wł.) Dzień dzisiejszy był pierwszym dniem obecnej sesji, który wzbudził w Genewie większe zainteresowanie.

W środę wieczorem przewodniczący Rady Ligi przyjął przewodniczącego kongresu mniejszości dr. Wilfana wraz z prezydium kongresu, które wręczyło mu uchwały ostatniego kongresu.

Duże wrażenie wywołała dzisiaj wiadomość o zamiarze rezygnowania Guatemali z miejsca w Radzie Ligi. Jest to pierwszy wypadek w historii Ligi Narodów, świadczący nie zbyt pochlebnie o autorytecie Rady. Wobec tego zgromadzenie Ligi będzie musiało wybrać, prócz trzech członków niestałych Rady, których trzechletnia kadencja w tym roku upływa, również czwartego członka Rady w miejsce Guatemali, wybranej dopiero w roku ubiegłym.

W uzasadnieniu swego kroku rząd Guatemali stwierdza, że jego dotychczasowy przedstawiciel w Radzie, Matos, ze względów osobistych opuszcza Europę. A ponieważ rząd Guatemali z powodów finansowych nie może wysłać innego delegata, z miejsca w Radzie rezygnuje.

Dzisiaj przedpołudniem zebrała się komisja europejska (komisja finansowa dla unji europejskiej) na swej

kładnem oświetleniem osób działających pod kątem widzenia politycznego.

„Za Wojewodę: (—) Mr. Konior radca wojewódzki”.

Sam okólnik dołączony jest zresztą dość bałamutny. Zwraca on szczególnie podejrzliwą uwagę na stosunek Akcji Katolickiej do obozu narodowego. Pismo zaś powyższe żąda od starostów, komisarza rządu w Gdyni i naczelnika urzędu śledczego w Toruniu, by przy-

czwartej sesji. Na propozycję Francji wszystkie państwa europejskie reprezentowane są przez swych ministrów spraw zagranicznych. Z ramienia Anglii obecny jest lord Cecil. Francję reprezentuje François Poncet. Z państw europejskich nienależących do Ligi Narodów obecni są przedstawiciele Sowietów i Turcji, z państw zamorskich, Japonja i Chiny. Sesję rozpoczęto krótkim posiedzeniem tajnym.

Po otwarciu obrad jawnych zabrał głos austriacki minister spraw zagranicznych, wicekanclerz dr. Schober, wygłaszając swe oczekiwane z tak wielkiem zainteresowaniem oświadczenie. Poruszając sprawę unji celnej niemiecko - austriackiej, oświadczył Schober, że ponieważ od czasu opracowania projektu unji celnej niemiecko - austriackiej zaszły wielkie zmiany w polityce światowej, rządy niemiecki i austriacki porozumiały się z sobą i doszły do przekonania, że przez wprowadzenie w życie projektu unji, powstałyby mogły trudności przy współpracy państw europejskich. Rząd austriacki zdecydował wobec tego nie realizować dalej tego projektu, w nadziei, że przysłuży się tą decyzją do konstruktywnej i opartej na

(Ciąg dalszy na stronie 3-ciej.)

słali województwu informacje o Akcji Katolickiej, „i to z możliwie dokładnym oświetleniem osób działających pod kątem widzenia politycznego”.

Co na to minister spraw wewnętrznych i wojewoda pomorski? Czy i o tym dokumencie, podpisanym przez p. Koniora „za wojewodę”, a dotyczącym śledzenia działalności Akcji Katolickiej i jej kierowników, nie im nie wiadomo? Czekamy na odpowiedź.

Pogrzebanie „Anschlussu”

Nim jeszcze nastąpiło ogłoszenie orzeczenia Międzynarodowego Trybunału Haskiego w sprawie protokołu niemiecko - austriackiego z dn. 19 marca br., mającego wprowadzić unję celną między obu krajami, czyli „Anschluss” ekonomiczny Austrii do Rzeszy Niemieckiej, wicekanclerz austriacki Schober i niemiecki minister spraw zagranicznych Curtius — jak donoszą depesze — zrezygnowali przed forum Rady Ligi Narodów z „Anschlussu”.

Czem się to tłumaczy? Przypominamy, że przed odesłaniem sprawy do Hagi, delegat włoski w Radzie Ligi oświadczył, że Trybunał zbada całe zagadnienie z punktu widzenia prawnego, ale Rada Ligi będzie musiała je zbadać z punktu widzenia politycznego. Jasnym było, że Włochy na „Anschluss” ze względów politycznych nigdy się nie zgodzą. To też przedstawiciel włoski w Hadze, p. Scialoja, groził nawet wojną na wypadek urzeczywistnienia „Anschlussu”. Nie trudno było się domyślić, że Włochy w Radzie Ligi nie będą odosobnione.

Zresztą od marca b. r. sytuacja międzynarodowa uległa zasadniczej zmianie. Austrija wiedziała namacalnie, że Niemcy nie uratują jej przed bankrutstwem, co miało być powodem „Anschlussu”. Natomiast pomocy musiała szukać gdzieś indziej. Jej położenie gospodarcze pogorszyło się do tego stopnia, że musiała przed miesiącem zwrócić się do Ligi Narodów o pomoc.

Liga Narodów skwapliwie przyjęła prośbę swego pupila. „Journal de Geneve” pisał z tego powodu, że gdy dotychczas wszystkie międzynarodowe przedsięwzięcia Ligi Narodów w celu walki z kryzysem gospodarczym nie udawały się i gdy najważniejsze sprawy międzynarodowe tworzą się poza jej murami, zwraca się nareszcie ktoś do jej autorytetu i żąda jej poparcia. Sekretariat Ligi Narodów wysłał do Wiednia zastępcę sekretarza generalnego, p. Avenola, który świeżo powrócił do Genewy z pewnymi wnioskami.

Zwrócenie się Austrii o pomoc do Ligi Narodów uznano powszechnie za jej wycofanie się z „Anschlussu”. Już w r. 1922 Liga Narodów ratowała finansy austriackie i wówczas to kanclerz austriacki, ks. Seipel, zobowiązał się w zamian za tę pomoc nie angażować się w politykę „anschlussovą”. Zobowiązanie to p. Schober usiłował przekreślić. Jakże szybko jednak musiał uciec się do Kanossy!

Austrija będzie musiała obecnie jeszcze silniej związać się z Ligą Narodów. Tymczasem bowiem zaszły nowe fakty, bardzo przykre dla Wiednia i Berlina. Jak wiadomo zachwiany „Kreditanstalt” we Wiedniu uratowany został krótkoterminową pożyczką angielską, która została udzielona dlatego, by nie dopuszczać do Austrii finansów i wpływów francuskich. Tymczasem i te rachuby szybko się rozwały. Ciężkie położenie Anglii zmusza ją do wycofania kredytów z Austrii, które będą musiały być zastąpione kredytami francuskimi. Reszty łatwo się domyślić...

Prasa francuska zapowiada bliski upadek nieprzezornego ministra austriackiego Schobera, który fetowany swego czasu ostentacyjnie w Paryżu, gdzie dostał nawet wielką wstęgę Legji Honorowej, strzeniawierzył się nadziejom, jakie pokładał w nim p. Briand. P. Schober ma odejść tak, jak odszedł już p. Bethlen...

W drodze do Genewy

Gdańsk, 3. 9. (PAT.) Wczoraj w południe odjechał do Genewy komisarz generalny Rzeczypospolitej min. Strasburger. Wieczorem nastąpił odjazd również do Genewy wysokiego komisarza Ligi Narodów hr. Graviny.

Odpyły Niemców z Polski od 1919 do 1926

(W wydawanym przez warszawski Instytut Badań Spraw Narodowościowych czasopiśmie „Sprawy Narodowościowe”, które stale ogłasza cenne prace i pożyteczne zestawienia wiadomości z tej dziedziny, ukazuje się obecnie (nr. 1 oraz nr. 2-3 r. b.) nieskończona jeszcze rozprawa p. dr. Krysińskiego o tendencjach rozwojowych ludności Polski pod względem narodowościowym i wyznaniowym w dobie powojennej. Pierwsza część rozprawy dotyczy ruchów ludności w związku z ustalaniem się granic państwa polskiego. Daje ona obraz zmian w zakresie ludności polskiej i niepolskiej

na wszystkich naszych pograniczach w ciągu dziesięciolecia, ustalając stan rzeczy w sprawach takich, jak odpyły Niemców, na zachodzie, wyniki t. zw. repatriacji na wschodzie itd.)

Dane o zmianach na pograniczu zachodnim Polski, podzielonych na dwa okresy, 1-szy od zawieszenia broni 11. 11. 1918 do spisu ludności 30. 11. 1921, oraz 2-gi od spisu ludności do 1. 11. 1925, tj. daty zaniechania wydalania optantów, a z uzupełnieniami do 1. 1. 1927, są następujące:

Liczba emigrantów niemieckich z Poznańskiego i Pomorza w I. okresie emigracji.

Spis 1. XII. 1910 r.	Spis 30. IX. 1921 r.
Niemcy (i Żydzi) 1 100 372	Niemcy (liczba spisowa) 503 617 Korekta 38 766
Przyrost naturalny 38 833 1910-1921	Niemcy (liczba faktycz.) 542 333 Żydzi 1 503
Niemcy (i Żydzi) w dn. 30. IX. 1921 (powinno być bez uwzględnienia emigracji) 1 139 205	Niemcy i Żydzi w dniu 30. IX. 1921 (zamieszkiwało faktycznie) 543 886 1 139 205 543 886
	Emigranci Niemcy 595 319

Emigracja Niemców z Polski w okresie pierwszym nie tylko wyrządziła dotkliwe szczyby w ich stanie posiadania w Poznańskim i na Pomorzu, lecz nadto nie oszczędziła również Kongresówki, a nawet i b. Galicji. Liczba emigrantów z tych dzielnic nie jest dokładnie znana, jednak statystyka pruska, rejestrująca wychodźstwo Niemców z Polski od dn. 8. 10. 1919 r. do 30. 11. 1920 r., naliczyła w samych tylko Prusach w tym czasie przeszło 50.000 przybyszów niemieckich z Kongresówki i Małopolski. Jest rzeczą możliwą, że znaczną część tych wychodźców Niemców stanowili reemigranci obywatele niemieccy, których

np. w Kongresówce naliczono 50.974 głów w r. 1897. W każdym razie, doliczając do 595.000 wychodźców niemieckich z Poznańskiego i Pomorza 50.000 głów, otrzymamy liczbę 645.000 głów, jako minimalny wykaz liczebności emigracji niemieckiej z Polski w okresie od odzyskania niepodległości do 1921 r.

Liczbę emigrantów niemieckich z Polski w drugim okresie od spisu 1921 do końca 1926 można obliczyć pośredniemi danemi na 345.000 głów, wobec czego dane dla obu okresów razem będą:

Liczba emigrantów niemieckich z Polski do Niemiec w latach 1919-1926

	Okres I. 11. XI. 1918 do 30. IX. 1921	Okres II. 30. IX. 1921 do 1. I. 1927	Okres I. i II. łącznie. 11. XI. 1918 do 1. I. 1927
Poznańskie i Pomorze	595 000	245 000	840 000
Górny Śląsk	—	100 000	100 000
Pozostałe dzielnice	50 000	—	50 000
Polska	645 000	345 000	990 000

W ciągu pierwszych ośmiu lat niepodległości Polski przeniosło się zatem z Polski do Niemiec prawie milion Niemców (990.000), tj. bezmała tyle, ile ich w tym czasie

zamieszkiwało w takiej np. Hesji. Uzupełnić można te dane jeszcze zestawieniem wedle wyznań za oba okresy (1919 do 1926) razem:

Wyznania	Poznańskie i Pomorze	Górny Śląsk	Pozostałe dzielnice	Polska
Ewangelicy	739 000	23 000	50 000	812 000
Rz. katolicy	76 000	76 000	—	152 000
Mojżeszowi	25 000	1 000	—	26 000
Ogółem	840 000	100 000	50 000	990 000

Jeżeli liczbę emigrantów z Polski do Niemiec w szeregu wypadków musieliśmy oszacować tylko w przybliżeniu, opierając się na danych prawdopodobnych, lecz nie bezwzględnie ścisłych, to liczbę emigrantów Polaków, którzy w wyniku ustalenia granicy polsko-niemieckiej zmuszeni byli przedrzeć się z Niemiec do Polski, wogóle trudno jest ustalić, gdyż żadne z dostępnych źródeł nie podaje dotyczącego całości ruchu, a mniej lub więcej wiarogodnego szacunku tej liczby.

Możliwe są tylko obliczenia pośrednie. Na ich podstawie można oszacować ruch przesiedleńczy z Niemiec do Polski liczbą 505.000 głów, w tej liczbie 400.000 głów z przed daty spisu ludności, zaś około 105.000 z okresu późniejszego.

Na tych podstawach podać już można bilans:

Bilans emigracji zewnętrznych na granicy polsko-niemieckiej w latach 1919-1926:

	Okres I. 11. XI. 1918-30 IX. 1921	Okres II. 30. IX. 1921-1. I. 1927	Okres I. i II. 1919-1926
Z Polski do Niemiec	645 000	345 000	990 000
Z Niemiec do Polski	400 000	105 000	505 000
W obu kierunkach	1 045 000	450 000	1 495 000

Powojenne emigracje na granicy polsko-niemieckiej wpłynęły na zmniejszenie się na jej obszarach liczby Niemców o około milion głów i na powiększenie się liczby Polaków o około pół miliona. Wynik ten dla państwa polskiego, choć nie dla mniejszości polskiej w Niemczech, musi być uważany z punktu widzenia wewnętrznej konsolidacji narodowej w każdym razie za korzystny. Dotyczy to również samego tylko okresu 1-go — po spisie ludności, podczas którego opuściło Polskę 345.000 Niemców, a przybyło do niej z Niemiec 105.000 Polaków.

Ponieważ wszystkich imigrantów Polaków z Rzeszy możemy uważać za rz.-katolików, przeto bilans emigracji polsko-niemieckich pod względem wy-

znaniowym wyrazi się po stronie polskiej w przybliżeniu stratą wyprowadzonej wyżej liczby 812.000 ewangelików i 26.000 starozakonnych oraz zyskiem 353.000 rz.-katolików (505.000 imigrantów Polaków — 152.000 emigrantów niemiecko-katolickich). Specjalnie w okresie drugim emigracja i imigracja katolików równoważyły się wzajemnie (109.000 względnie 105 000). Pomijając nielicznych emigrantów żydowskich można śmiało twierdzić, że w tym okresie bilans ruchów emigracyjnych na granicy polsko-niemieckiej ograniczał się właściwie po stronie polskiej tylko do straty 227.000 ewangelików.

Nauczycielstwo chrześc.-narodowe o sytuacji w szkolnictwie

Zarządzenia oszczędnościowe w szkolnictwie wywołały zrozumiały niepokój w całym nauczycielstwie. Groźne położenie wzmogły jeszcze bardziej wydane w tym względzie ostatnie zarządzenia redukcyjne władz szkolnych.

Nad wytworzoną sytuacją — jak już o tem donosiliśmy krótko — obradował zarząd główny Stowarzyszenia Chrześcijańsko-Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych pod przewodnictwem prezesa p. M. Sicińskiego, który dla tej sprawy zwołał osobne posiedzenie w dn. 24 i 25 sierpnia b. r., rozpatrując szczegółowo potrzeby szkolnictwa w związku z krytycznym stanem skarbu państwa.

Na podstawie ścisłej analizy całej sytuacji i przeprowadzonej szczegółowej dyskusji powołał zarząd główny następujące uchwały:

„I. Zarządzenia redukujące wydatki oświatowe, a zwłaszcza wydatki na etaty nauczycielskie i na budowę szkół przekreślają 12-letni dorobek w dziedzinie szkolnictwa powszechnego w Polsce niepodległej albowiem:

a) uniemożliwiają realizację powszechnego nauczania, pozostawiając poza szkołą co najmniej 700.000 dzieci w wieku szkolnym;

b) zmieniają zasadniczo dotychczasową organizację nauczania, obniżając faktycznie stopnie szkół istniejących, a zwłaszcza szkół 7-io klasowych przez zmniejszenie ilości nauczycieli, pracujących w poszczególnych szkołach.

„II. Poddawanie przymusowym badaniom lekarskim nauczycieli, które dyskwalifikują ich i usuwają z zajmowanych stanowisk przed wysłużeniem pełnej emerytury sieje panikę i budzi najwyższe rozgoryczenie wśród nauczycielstwa; zwolnienia stałych sił nie dają efektu oszczędnościowego, lecz przeciwnie podnoszą państwowe wydatki funduszu bezrobocia.

„Wobec powyższego:

„1. Zarząd główny wypowiada się z całą stanowczością przeciw wydanym zarządzeniom i domaga się zwiększenia ilości etatów nauczycielskich

co najmniej o 3.080 t. j. do wysokości, przewidzianej w budżecie na rok 1931/32, uchwalonym przez ciała ustawodawcze przy uwzględnieniu najdalej idących ograniczeń oszczędnościowych, dla utrzymania zaś dotychczasowego dorobku zarząd główny domaga się dostosowania ilości nauczycieli w poszczególnych szkołach istniejących do norm ustawowych obecnie obowiązujących.

„2. Zarząd główny domaga się przywrócenia zredukowanych i przeniesionych sił nauczycielskich na poprzednio zajmowane stanowiska.

„3. Zarząd główny zwraca uwagę ministerstwa W. R. i O. P. i społeczeństwa na ogromną ilość nauczycieli bezrobotnych, w szczególności zaś na tysiące czekających nieraz po kilka lat beznadziejnie na posadę absolwentów seminarjów nauczycielskich i uważa, że jest to fakt bardzo groźny dla przyszości państwa, z jednej strony bowiem mamy setki tysięcy dzieci nie uczących się, a z drugiej tysiące wykwalifikowanych sił nauczycielskich bez zajęcia.

„Zarząd główny uważa, że w interesie państwa i narodu należy tych bezrobotnych zająć w szkolnictwie publicznym względnie w szkolnictwie prywatnym, organizowanym i utrzymanym siłami społeczeństwa.

„4. Zarząd główny poleca wydziałowi wykonawczemu zajęcie się rejestracją bezrobotnych sił nauczycielskich i zorganizowaniem dla nich w miarę możliwości pomocy koleżeńskie.

„5. Zarząd główny poleca wydziałowi wykonawczemu przedstawienie p. ministrowi W. R. i O. P. powyższych postulatów za pośrednictwem osobnej delegacji.“

Szczególniejszą uwagę poświęcił zarząd główny sprawie pomocy dla bezrobotnych oraz zagadnieniu zapobieżenia wzrostowi analfabetyzmu, przekazując omawiane na posiedzeniu wnioski z tem związane do zaopiniowania Zarządom Oddziałów i Kół z uwzględnieniem lokalnych warunków i potrzeb w tym zakresie.

Undo a terroryzm ukraiński

(w) Undowskie „Diło“ ogłosiło artykuł, potępiający morderstwo, dokonane na osobie sp. Hołówki. Jednocześnie „Diło“ ogłosiło znaną uchwałę komitetu wykonawczego Unda, która „bezwzględnie i stanowczo osądza akt zabójstwa sp. Hołówki bez względu na to, kto był jego sprawcą“.

Jest to po raz pierwszy stanowcze potępienie aktów teroru ze strony organizacji Undowskiej. Ale „Diło“ musi przyznać, że cała propaganda Unda i w kraju i na terenie zagranicznym, gdzie nosi charakter wybitnie antypolski, wytwarza atmosferę, umożliwiającą istnienie organizacji terrorystycznych i sprzyjania tej akcji. Trzeba było dopiero tragicznego paradoksu, że od kuli terrorystów zginął federalista i zwolennik polityki ugodowej, że zginął w domu Bazylijanek, który wybrał demonstracyjnie z pobudek politycznych, by Undo w deklaracji swej teroru potępiło. Nie znaczy to jednak, żeby zwrócić się do swego społeczeństwa z wezwaniem przeciwko takiej występnej działalności.

Broniło się i Fedaka, który wykonywał zamach na naczelnika państwa w r. 1921, i na Olszańskiego, który starał się rzucić bombę na Prezydenta Wojciechowskiego. A morderca sp. Andrzeja Potockiego, Mirosław Syczyński, jest obecnie czynnym działaczem ukraińskim w Kanadzie i w Stanach Zjednoczonych i cieszy się poszanowaniem kół politycznych ukraińskich. Wszak z ramienia Unda działa z nim dr. Longin Cegielski, były poseł na Sejm galicyjski, na terenie nowojorskim!...

Gimnazjum w Drohobyczu

(w) W ostatnich czasach zaszły akty teroru ukraińskiego dwukrotnie w Truskawcu, należącym do powiatu drohobyckiego. W roku minionym podczas t. zw. akcji pacyfistycznej wskutek stwierdzenia, że wielu sabotażystów pochodziło z gimnazjum ukraińskiego prywatnego w Drohobyczu, utrzymywane przez „Ridną Szkołę“, — władze kuratorjum lwowskiego zamknęły to gimnazjum. W obecnym roku szkolnym to samo kuratorjum zgodziło się na

otwarcie przez „Ridną Szkołę“ gimnazjum drohobyckiego ponownie. Gdzież tu jest konsekwencja!

Bezrobocie

(w) Ostatnie zestawienie statystyczne, zawierające rejestrację bezrobotnych w państwowych urzędach pośrednictwa pracy, zdaje się świadczyć o kryzysie w spadku bezrobocia. Dotąd systematycznie liczba bezrobotnych spadała, ale tygodniowe cyfry spadku malały systematycznie. Zestawienie na dzień 29. 8. zawiera cyfrę 231.608 osób, a spadek tygodniowy wyraża się w nikłej cyfrze 40 osób. Oznacza to, że w spadku bezrobocia w roku obecnym doszliśmy do momentu krytycznego i że odtąd należy się liczyć już z jego zwiększeniem.

Moment kryzysu przypadał w latach ostatnich na miesiące jesienne: listopad lub październik. Tego roku moment ten został przyspieszony o cały miesiąc co najmniej.

Dzieje się to w całym kraju, a szczególnie uzewnętrznia się w dzielnicach zachodniej. Tam jedynie Bydgoszcz wykazuje spadek o 74 osoby (łącznie 8.710), gdy inne miejscowości już wydatnieją wzrost bezrobocia. A więc w Poznaniu o 407 (10.824), Toruń o 132 (1.544), Gdynia o 106 (2.308), Ostrów o 24 (4.383), Grudziądz o 41 (3.509).

Róża Bailly na Śląsku

Warszawa, 3. 9. (Tel. wł.) — Do Katowic przybyła Róża Bailly, generalna sekretarka Towarzystwa Przejściowości Polaków w Paryżu, którego prezesem jest generał Marin. Przybyła ona w towarzystwie Aleksandrowej Skarbkowej celem zapoznania się ze stosunkami śląskimi i zabawi na Śląsku trzy dni. (w)

Prześladowanie polskości w Rzeszy.

Katowice 3. 9. (PAT.) Z Zabrze dońszą, że nadprezydent prowincji Śląska Opolskiego, dr. Lukaschek, zawiesił z dniem 1 bm. na przeciąg trzech miesięcy ukazujące się w Zabrzu czasopiśmo polskie „Zjednoczenie“. Miesięcznik ten jest organem polskiej organizacji robotniczej p. n. „Polskie Zjednoczenie Zawodowe“.

Z obrad w Genewie

(Ciąg dalszy ze strony 1-szej.)
zaufaniu współpracy wszystkich państw.

Dr. Schober zakończył swe przemówienie wnioskiem wybrania podkomisji, której zadaniem będzie zebranie głównych wytycznych unii celnej.

Po krótkim przemówieniu delegata Estonji, zabrał głos dr. Curtius, wygłaszając dłuższe przemówienie. Oświadczył on, że nie poruszy tutaj prawnej strony projektu unii celnej niemiecko - austriackiej, w której to sprawie wypowie się w najbliższych

dniach Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości w Hadze, i tłumaczył postąpienie Niemiec i Austrii, które sądziły, że do ich projektu przystąpią również i inne państwa europejskie.

Uwzględniając, że od chwili ogłoszenia projektu, położenie gospodarcze Europy się radykalnie zmieniło, oraz, że projekt znajduje się obecnie przed komisją europejską, rząd niemiecki, w porozumieniu z rządem austriackim, nie ma zamiaru domagania się realizacji swego czasu wysuniętego projektu.

Kongres Fidac'u w Pradze

Doniosła uchwała w obronie nienaruszalności traktatów

Praga, 3. 9. (PAT.) XII Kongres F. I. D. A. C. u kontynuuje obrady na plenum i w komisjach. Najdonioślejszymi były obrady komisji 1-ej pokojowej, obradującej pod przewodnictwem posła do parlamentu francuskiego, b. ministra w gabinecie Tardieu, Marcellego Heraud'a. Komisja ta, wychodząc z założenia, że Fidac uznaje konieczność zajęcia stanowiska wobec propagandy rewizjonistycznej, przeprowadziła na ten temat obszerną dyskusję, w czasie której delegat Polski wykazał, że niemieckich zakusów na Pomorzu pod żadnym pozorem nie można podciągać podr ubrykę t. zw. poprawek granicznych, gdyż chodzi tu o niepodległy byt Rzeczywspolitej.

Po całodziennych dyskusjach komisja przyjęła następującą rezolucję: „Fidac, potwierdzając swą uchwałę z kongre-

su, odbytego w r. 1922 w Nowym Orleanie, postanawia: 1) Traktaty stanowią prawo obowiazujące państwa; powinny być wykonane w dobrej woli. 2) Traktaty są nienaruszalne, chyba że konieczność ich zmiany byłaby uznana wspólną zgodą. 3) W braku uprzedniej zgody między państwami zainteresowanymi F. I. D. A. C. nie może się zgodzić na kampanję rewizjonistyczną, która stworzyłaby tylko nowe nieporozumienia i utrudniałaby postęp dzieła pokoju”.

Rezolucja powyższa została jednomyślnie przyjęta przez delegacje 10 narodów, a tylko delegacja włoska wstrzymała się od głosowania przy punkcie 3. Znaczenie tej jednogłośności podnosi i to, że głosowali za nią i delegaci Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Zamierzenia nowego rządu Wielkiej Brytanji

Ze względu na trudności finansowe kraju, Anglja nie zamierza obecnie angażować się w sprawy międzynarodowe — Decyzja o losy rządu koalicyjnego zapadnie na posiedzeniu Izby gmin w dniu 8 b. m.

Londyn, 2. 9. (PAT.) „Daily Telegraph” dowiaduje się, iż nowy rząd zamierza poświęcić się wyłącznie sprawom wewnętrznym, unikając mieszania się do spraw międzynarodowych, o ile nie będzie ono podyktowane koniecznością. Zwotywanie w tym roku do Londynu konferencji międzynarodowej celem kontynuowania rokowań lipcowych w sprawach kredytu niemieckiego, nie jest przewidziane. Podobnie nieprawdopodobne jest odbycie w tym roku w Londynie konferencji w sprawach reparacyjnych lub długów. Informacje te są naogół ścisłe, czego dowodzą chociażby skład delegacji brytyjskiej w Genewie, potwierdzający, że W. Brytanja nie zamierza obecnie angażować się w sprawy międzynarodowe. Lord Reading, aczkolwiek jest ministrem spraw zagranicznych, zdecydowany jest znać część czasu i uwagi poświęcić sytuacji finansowej, a także konferencji indyjskiej.

Londyn, 2. 9. (PAT.) Agencja Reuter ogłasza następujący komunikat: Polityka zagraniczna rządu narodowego zesła, jak się zdaje, z koniecznością na ostatni plan wobec dyskusji nad pilną sprawą charakteru wewnętrznego, niemniej jednak polityka ta nie zesła z drogi, wytkniętej przez rząd poprzedni. Na jednym z najbliższych posiedzeń gabinetu mini-

ster Spraw Zagranicznych lord Reading złoży oświadczenie w kwestji polityki zagranicznej. Jakkolwiek rząd zajęty jest opracowywaniem zarządzeń w kwestjach wielkiej wagi, nie traci on z oczu sytuacji finansowej, w jakiej znajdują się inne kraje i można żywić nadzieję, że zainteresowanie tą sytuacją oraz chęć przyścia z pomocą w rozwiązaniu zagadnień przyjaciół europejskich Anglii, czego dowody dawał poprzedni rząd i parlament, będą w całej pełni ujawnione. Da to rządowi sposobność przedstawienia całości kształtu swej polityki wewnętrznej i zewnętrznej.

Londyn, 2. 9. (PAT.) Izba gmin zwołana została na dzień 8. bm. Na posiedzeniu, trwającym prawie 5 godzin, gabinet ustalił ostatecznie swój plan finansowy i powziął decyzję co do redakcji projektów ustaw, jakie mają być przedstawione Izbie Gmin.

Na otwarciu Izby Mac Donald nie wyjaśniając projektów finansowych rządu złożył oświadczenie, w którym domagać się będzie niezwłocznej decyzji co do losów rządu narodowego a głosowanie, jakie zakończy pierwszy dzień obrad, traktowane będzie przez rząd jako głosowanie o votum ufności.

Prawdopodobnie dopiero dnia 9. bm. kanclerz skarbu wygłosi ekspozycję o planach rządowych.

Sytuacja teatralna w Warszawie

Warszawa, 3. 9. (Tel. wł.) — Sytuacja teatralna w Warszawie przedstawia się następująco:

Solski zaczyna prowadzić rozmowy w sprawie zorganizowania Teatru Narodowego. Zapropozował Bolesławowi Górczyńskiemu objęcie stanowiska kierownika literackiego tegoż teatru. W Teatrze Polskim teatr regionalny Starzyńskiego wystawiać będzie Wesele Łowickie. W Teatrze Małym Szyfman przystąpił do zorganizowania studjum teatralnego pod jego kierownictwem artystycznym i reżyserskim. Zrzeczenie artystów Teatru Polskiego wystawie sztukę Marjana Maszyńskiego „Konic i Początek”. Artysty teatru Qui Pro-Quo zorganizowali zespół pod nazwą „Banda”, który będzie grał w kinie Muza. Operetka idzie normalnie.

„Polonia” przybiła do Nowego Yorku

Gdynia, 3. 9. (Tel. wł.) Polski statek transatlantyczny „Polonia”, o którym radio niemieckie rozpowiadało fałszywą i złośliwą wiadomość, że uległ katastrofie, przybił wczoraj o godz. 18 cało i według rozkazu do portu w Nowym Yorku. Po zabraniu 300 pasażerów „Polonia” w dniu 5 bm. uda się w drogę powrotną do Gdyni. S. B.

Powrót do ustroju parlamentarnego w Jugosławji

Białogród, 3. 9. (PAT.) Król podpisał konstytucję, przywracającą ustroj parlamentarny.

Białogród, 3. 9. (PAT.) Król mianował 6 ministrów bez teki. Poza tem

dotychczasowy poseł jugosłowiański w Pradze mianowany został ministrem pracy a Kozić ministrem sprawiedliwości. Zmiany te są pierwszym etapem na drodze do wprowadzenia nowego systemu rządów.

Eksplozja w niemieckich zakładach przemysłowych

Berlin, 3. 9. (Tel. wł.) W zakładach A. E. G. w fabryce przy ul. Hoffmannstr. w Treptow, nastąpiła dziś w południe silna eksplozja, która zniszczyła doszczętnie budynek fabryczny. Przypuszcza się, że są ofiary w ludziach. Bliższych szczegółów narażenie brak.

Pomnik ku czci kapelanów włoskich, poległych w czasie wojny

Città del Vaticano, 3. 9. (Tel. wł. KAP.) Biskup pol. wojsk włoskich, Msgr. Bartolomasi, podjął inicjatywę wzniesienia pomnika ku czci włoskich kapelanów wojskowych, poległych w czasie wojny światowej. Myśl ta spotkała się z serdecznym przyjęciem zarówno ze strony premiera Mussolini'ego, jak i zjazdu narodowej unii oficerów rezerwy.

Nowelizacja ustawy o kwalifikacjach nauczycielskich

Warszawa, 3. 9. (Tel. wł.) — Na wczorajszym posiedzeniu rady ministrów uchwalono projekt nowelizacji ustawy o kwalifikacjach dla nauczycieli. Projekt ten przedłuża termin do uzyskania przez nauczycieli niezbędnych kwalifikacji. Termin ten minął dnia 1 lipca. (w)

Katastrofalne położenie materialne sędziów i prokuratorów

Na posiedzeniu prezydium zarządu głównego Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów Rz. P. omawiana była — jak donosi „Polonia” — sytuacja, jaka się wytworzyła z powodu redukcji płac funkcjonariuszów państwowych, a w szczególności sędziów. W licznych przemówieniach stwierdzono, że nagle i bardzo znaczne obniżenie uposażeń pracowników państwowych wywołało katastrofalny stan materialny ogółu tych pracowników, a zwłaszcza sędziów i prokuratorów, dla których zasadniczo niedostępną są jakiegokolwiek inne źródła zarobkowania. Sytuacja pogorszyła się tak dalece, że naogół uposażenie nie wystarcza już na pokrycie nawet najniezbędniejszych potrzeb życiowych i nie sięga minimum egzystencji.

Stwierdzono również, że w tym stanie rzeczy zachodzi obecnie jawna niemożliwość wywiązania się z zobowiązań płatniczych, zaciągniętych poprzednio w dobrej wierze, pomijając możliwość uiszczania składek na cele społeczne, jak L. O. P. P., Liga Morska, zawodowe stowarzyszenie itp. Zwrócono także uwagę na nierównomierność budżetu państwowego, zwłaszcza remuneryj i innych dodatków, wypłacanych pod rozmaitemi postaciami. Wreszcie zaznaczono, że choć nie wszystkie etaty w sądownictwie są obsadzone, to jednak oszczędności stąd uzyskane nie zostały przeznaczone na poprawę bytu sędziów, jak to zarządzono w niektórych resortach.

Prezydium zarządu głównego Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów Rz. P. zwraca uwagę, iż w tych warunkach zachodzi obawa, że sprawowanie funkcji sprawiedliwości przez sędziów, żyjących w kompletnym niedostatku, pociągnąć może za sobą bardzo ujemne z punktu widzenia państwowego skutki.

Zapisz się na członka wspierającego

T. C. L. roczna składka 12 zł. kwartalna 3 zł

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 3. 9. 1931.

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało tendencję bez zmiany. Obroty nadal nieco wymuszone.

Z papierów procentowych płacono nadal za 5% pożyczkę konwersyjną 43.50 przy większym braku materiału, za 8% obligacje miasta Poznania 1926 r. płacono 92%. Z papierów Pozn. Ziem. Kredyt. robiono transakcje 8% listami dolarowemi starami po 89% oraz 4% listami zastawnymi konwert. po 31.—, poza tem ofiarowano 6% listy żytnie, które handlowano po 14.75 w zaoferowaniu bez kwalifikacji do notowania.

Akcje bankowe względnie przemysłowe bez notowania, poszukiwano Bank Polski po 113.— bez oddawców. W obrotach poza giełdowych ofiarowano 4% premjówki dolarowe po 48.50, zaś płacono za 3% pożyczkę budowl. po 33.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału):
5% Pożyczka konwersyjna 43 1/2 % P
8% obligacje miasta Poznania z 1926 r. 92.— % P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 89.— % +
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem Kredyt. 31.— % +
Tendencja bez zmiany.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.92 1/2 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.93 zł.

Kurs guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płaćl dziś za 100 guld. gd. w dewizach 173.21 do 173.47 zł, gotówką 172.87 złotych.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.

Poznań, dnia 3. 9. 1931.

„Ceny transakcyjne”

Zyto nowe — zdrowe, suche
15 tonn par. Poznań 00.00—21.50
150 tonn par. Poznań 00.00—21.60
30 tonn par. Poznań 00.00—21.65
60 tonn par. Poznań 00.00—21.70
Usposobienie stałsze.

Pszenica nowa zdrowa sucha
60 tonn par. Poznań 000.0—21.70
Usposobienie spokojne.

Ceny orientacyjne

Pszenica 20.75—21.75
Usposobienie spokojne.
Jęczmień przemiałowy 17.75—19.00
Usposobienie słabe.
Jęczmień browarowy 21.00—23.00
Usposobienie spokojne.
Owies 17.25—18.25
Usposobienie spokojne.
Mąka żytnia 65% wł. work. 33.00—34.00
Usposobienie stałsze.
Mąka pszenna 65% wł. work. 33.25—35.52
Usposobienie spokojne.
Otręby żytnie 12.95—13.00
Otręby pszenne 12.00—13.00
Otręby pszenne (grube) 13.00—14.00
Rzepak 26.50—27.50
Groch Victoria 23.00—26.00

Ogólne usposobienie niejednolite.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 45 tonn, pszenicy 225 tonn, jęczmienia 45 tonn, owsa 60 tonn.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 3. 9. 1931.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.92 1/2; sp.: 8.94 1/2; kup.: 8.90 1/2.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	359.80	360.70	358.90
Londyn	43.39 1/2	43.50	43.29
Nowy Jork	8.924	8.944	8.904
czeki			
Nowy Jork	8.928	8.948	8.908
kabel			
Paryż	35.01	35.10	34.92
Praga	26.44	26.50	26.38
Szwajcaria	173.90	174.33	173.47

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

5% pożycz. konw. 44.50
6% pożycz. dol. 68.50—62.00

Akcje w złotych:

Bank Polski 0.00—112.50
Bank Zachodni 0.00—41.00

Tendencja niejednolita.

Komentarz.

Z pożyczek państwowych mocniejsza 6 dol., dla listów zast. tendencja mało zmieniona. Z akcji bankowych mocniejszy Bank Polski, zaś Zachodni słabszy.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 3. 9. 1931

Pszenica march. nowe zbiory 205.00—207.00
Tendencja mocniejsza.
Zyto march. nowe zbiory 168.00—170.00
Tendencja stała.
Jęczmień pastewny i przemysłowy 152.00—161.00
Tendencja spokojna.
Owies march. 130.00—139.00
Tendencja mocniejsza.
Mąka pszenna 25.50—32.25
Tendencja stała.
Mąka żytnia 23.50—26.00
Tendencja stała.
Ospa pszenna 11.50—12.00
Tendencja utrzymana.
Ospa żytnia 9.75—10.25
Tendencja nieco słabsza.
Groch Victoria 22.00—28.00
Makuchy lniane 13.70—13.90
Wytłoki suche paryt Berlin 6.70—6.80
Śrót Soja 0.00—12.10
Ziemniaki jadalne białe 1.40—1.50
Ziemniaki jadalne czerwone 1.50—1.60
Ziemniaki jad. żółte 1.60—1.80
Ogólna tendencja mocniejsza.

W pościgu za terrorystami ukraińskimi

Aresztowanie zabójcy policjanta — Na tropie sprawców morderstwa posła Hołówki

Warszawa, 3. 9. (Tel. wł.) — Śledztwo prowadzone w sprawie zabójstwa policjanta pod Peceziżymem doprowadziło do aresztowania mordercy. Jest to 24-letni student uniwersytetu lwowskiego, rodem z Peceziżyna, działacz U. O. W. Nazwisko jest trzymane narazie w tajemnicy. Aresztowano go w Stanisławowie, gdzie chciał wsiąść do pociągu lwowskiego. Oddany badaniu, wikał się w zdaniach. Policja na ślad jego wpadła zaraz po napadzie, ale zdołała uciec do Kołomyj a stamtąd do Stanisławowa, gdzie, czując pościg policji, próbował uciec do Lwowa. Pod eskortą przewieziono go do Kołomyj. (w)

Warszawa, 3. 9. (Tel. wł.) Jedno z pism porannych podaje informacje, dotyczące śledztwa w sprawie wykrycia morderców Hołówki. Aresztowano portjera willi Bazyljanek, Aleksego Bunija, młodego 21-letniego chłopaka, Rusina. Portjerem jest pierwszy rok. Opowiadał on pewnemu młodzieńcowi wszystko, co wiedział o trybie życia Hołówki. Bunij

jest sprytny, rezolutny i pewien siebie. W chwili wtargnięcia morderców do willi Bunij był w kuchni. Na krótko przedtem zeszedł ze swego posterunku portjera. Drugą aresztowaną jest 22-letnia pokojówka Marja Fabiak. Na 3 minuty przed morderstwem przyniosła do pokoju kompot. Opowiada, że nieboszczyk kazał przynieść jeszcze herbatę z cytryną. Dlatego też poszła do kuchni. Tymczasem faktycznie w kuchni podczas strzałów jej nie było. Ponadto aresztowano kilku Ukraińców, których zatrzymano w okolicznościach, dających wiele do myślenia. Zwracają uwagę, że sama willa jest położona na terenie, sprzyjającym ucieczce. Stoi niedaleko lasu, który należy do Niemców, utrzymujących wyłącznie Rusinów na służbie leśnej. W pobliskim sąsiedztwie znajduje się ukraińska „Proświta”, skąd można widzieć wszystko, co się dzieje za oknami willi. Za willą stoi jeszcze kilkanaście chatup ruskich. (w)

Londyn widziany z Paryża

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Paryż, w sierpniu. Paryż patrzy zwykle z wielkim zainteresowaniem na to, co się dzieje w Londynie, z różnych powodów. Przedewszystkiem jest to zainteresowanie bliskiego sąsiada. Londyn jest najbliższą Paryżowi stolicą. Poza tem żyje jeszcze we Francji żywe wspomnienie „Entente Cordiale”, zcementowane ongi przez jednego z najlepszych polityków europejskich, jakim był król angielski Edward VII. Wojna sprzęgnęła ze sobą losy obu narodów i uczyniła je jeszcze bliźszymi.

Kryzys angielski nastąpił po pełnych dramatycznego napięcia wstrząsach, wywołanych krachem niemieckim. Angielski rząd laburzystów wykazał w tym okresie, że nie orientuje się dostatecznie w polityce europejskiej. Usiłował wyrzucić na Francję nacisk w kierunku udzielenia wydatnej pomocy Niemcom, stając w tych usiłowaniach po stronie Stanów Zjednoczonych. Już wówczas jednak okazało się, że Anglja jest w obecnej chwili zbyt słaba finansowo, aby bez pomocy Francji mogła pomóc Niemcom. Filoniemiecka gra rządu angielskiego była tak jasna, że Francuzi postanowili dać Anglikom dotkliwą nauczkę. Odbiło się to bardzo prosto. Na lotnisku w Croydon pod Londynem załadowano do kilku samolotów trochę angielskiego złota, kupionego nawet nie za franki, lecz za funty, których we Francji jest niemało i złoto to przewieziono zostało do Le Bourget pod Paryżem, skąd przewieziono je do skarbcza Banku Francji.

W kilka dni później funtem wstrząsnął pierwszy dreszcz. Gdy wstrząsy zaczęły się powtarzać, przedstawiciel Banku Anglii przybył po raz pierwszy do Paryża z prośbą o niewykupywanie angielskiego złota, którego zapas skurczył się w ciągu jednego tygodnia o 40 milionów funtów szterlingów. Gdy przybył po raz drugi, prosił o udzielenie Bankowi Anglii pożyczki. Uzyskał natychmiast 25 mi-

lionów funtów w formie otwarcia kredytów. Ale był to bądź co bądź akt upokorzenia. (Drugie 25 milionów dostarczył Federal Reserve Bank).

Mimo tej nauki Paryż patrzy na to, co się dzieje w Londynie, z pewnym współczuciem. Przeciwnemu Francuzowi Anglik zawsze jeszcze imponuje. Natomiast koła polityczne patrzą na dokonany w Anglii przewrót z pewną satysfakcją. Jak długo u steru rządów stali socjaliści, stanowisko ich zwrócone było przeciw Francji. Stwierdźmy na marginesie, że jest to już do pewnego stopnia psychoza, iż II Międzynarodówka ma wiele sympatii dla Niemiec. Może dlatego, że dały one światu najcięższych teoretyków socjalizmu?

Zmiana gabinetu w Anglii, a przede wszystkim zmiana na stanowisku ministra spraw zagranicznych, oznacza zmianę całej polityki zagranicznej Anglii, koniec „splendid isolation” politycznego, koniec ciężenia ku Stanom Zjednoczonym i wprzgnięcie Anglii w orbitę polityki europejskiej.

Tym razem jednak spuściznę po socjaliście Hendersonie objął nie konserwatysta, lecz liberał, były wicekról Indji, lord Reading. Jego koncepcje w zakresie polityki zagranicznej nie są bliżej znane. Wiadomo tylko, że jest przyjacielem Francji.

Jeśli idzie o osobę samego p. Mac Donalda, to z wyjątkiem socjalistów, wszystkie pisma francuskie składają hołd jego prawdziwemu patriotyzmowi. A usunięcie się Mac Donalda z rządu w takiej chwili byłoby nietylko pospolitą zdradą, ale i dezercją. W sytuacji, jaka się wytworzyła i wobec przejęcia całej Labour Party do opozycji, ministrowie socjalistyczni z p. Mac Donaldem na czele nie reprezentują w rządzie żadnej partii, a tylko pewien kierunek polityczny. Wobec tego i rząd, który miał być rządem zgody narodowej, jest tylko rządem współpracy narodowej.

ponizanie się przed Wilhelmem na zamku jeszcze w ostatnich latach przed wojną mimo doprowadzonego już wówczas do szczytu antypolskiego systemu eksterminacyjnego. Było to owo „dążenie do niepodległości Polski” obozu „Dziennika Pozn.”, ażeby użyć jego własnych słów. I miał też „Dziennik” karty tak mało zaszczytne, jak trwożliwe jego stanowisko w sprawie walki ze sprzedawczyństwem ziemi ojczystej, chociaż ze względu na sferę swych czytelników był on powinien stać na froncie tej walki, a nie zostawiać jej innym. A teraz? Teraz „Dziennik” apoteozuje to, co nietylko w roku 1926, ale jeszcze po nim przez czas dłuższy uważał za największe zło i nieszczęście narodu, na co rzucał wówczas gromy potępienia moralnego i politycznego na równi z nami. Różne to przeto karty... Może ich lepiej nie wertować...

Według „Dziennika Pozn.” obóz narodowy nie objawia „woli czynu”. W duchu „sanacji”? Pewnie że nie. Ale obóz narodowy, jeżeli chodzi o lata „pomajowe”, uratował społeczeństwo od stoczenia się w przepaść rozkładu moralnego i zatracenia instynktu prawo-

zrządnego, a zarazem uratował je od zagubienia sensu gospodarczego. To jednakowoż — cośkolwiek. I obóz narodowy — a zasługa to przede wszystkim Dmowskiego — zelektryzował dla idei narodowej i dla rzeczywistości mocarstwowej naszej przyszłości państwową młode pokolenie. To także — cośkolwiek, co wyda wnet swoje owoce.

„Dziennik Pozn.” twierdzi ze zgorszeniem, żeśmy „o wszystkim innym”, co stoi po za naszym obozem, powiedzieli, że „jest stworzone sztucznie na pokrój moralności i umysłowości bandytów i złodziei kieszonkowych”. Nowe to oczywiście ze strony „Dziennika” sfałszowanie cytatu. Powiedzieliśmy to bowiem nie o „wszystkiem innym”, co stoi po za nami, tylko o „sanacji” i jej metodach walki. Czemże różni się np. fabrykowanie fałszywych komunistycznych odezw wyborczych, drukowanych w oficynie „Dziennika Pozn.”, a, mają-

nr 4 989

cych skompromitować obóz narodowy, — czemże ono różni się od manewrów złodziei kieszonkowych? Albo, czemże różni się od moralności bandytów to, co leży na linii, zaczynającej się od nocnego zbiorowego napadu na b. ministra Zdziechowskiego, a ciągnącej się poprzez sprawę generała Zagórskiego aż do Brześcia, gwałtów i oszustw wyborczych?

To także karty, których lepiej może nie wertować....

W dolinie bez wyjścia

„Sanacja”: Za temi górami znalazłaby się dla mnie pomoc, ale jakże ją przebrnąć przez te przekłete szczyty.

W Poznaniu żydowski handel uliczny

„ABC” kreśli następujące słuszne uwagi:

„Na ulicach Poznania zjawili się na stałych postojach zabawkarze żydowscy, od których klientela polska, nie orientująca się, kupuje zabawki dla swoich dzieci. Szczególnie upiększa estetykę ulicy 27 Grudnia handlująca tuż naprzeciw przemydium policji Żydówka z wiatraczkami. Maluczko a cały plac Wolności zarozi si ęd zydostwa demokracznego, handlującego w biały dzień pod sklepami chrześcijańskimi.

„Otóż pragnęlibyśmy wiedzieć, komu to nowe piękne zjawisko mamy do zawdzięczenia. Na podstawie jakich patentów i przez kogo wydanych, handel ten si ę odbywa i czy wogóle mają oni jakiegokolwiek uprawnienie? Możeby zainteresowały się tem zjawiskiem władze skarbowe, a władze miejskie zastanowiły się, czy tolerowanie tej tendencji rozwojowej jest słuszne i zdrowe, tak ze względu na polski charakter miasta, jak i ambicję miasta nowoczesnego.

„Dalsze tolerowanie tego rodzaju objawów nada nam szybko wschodni i niechlujny polor, przypominający żydowskie miasteczko w Królestwie i na kresach.

„W chwili bezrobocia i nędzy wśród tyłu polskich robotników i sprzedawców, naprawdę nie stać nas na trwonienie polskich pieniędzy i chleba dla przybyszów żydowskich.”

Spieg czeka na wykonanie wyroku śmierci

Warszawa, 3. 9. (Tel. wł.) Proces Humnickiego trwał przez dwa dni. Przypuszczają, że w ciągu jutrzejszego dnia będzie wykonany wyrok. Humnicki był przydzielony na praktykę do Sądu Wojskowego do Siedlec, gdzie go aresztowano. (w)

Naczelnym dyrektorem archiwów państwowych

Warszawa, 3. 9. (Tel. wł.) — Dyrektor departamentu szkół wyższych Suchodolski został mianowany naczelnym dyrektorem archiwów państwowych. (w)

Katastrofa lotnicza

Lwów, 3. 9. (PAT.) Wczoraj wieczór wydarzyła się pod Chodorowem katastrofa lotnicza, w czasie której odnieśli ciężkie rany maj. Paleolog, zastępca dowódcy 6 p. lotn. we Lwowie oraz maj. Chaberek dowódca dyw. szkolnego tegoż pułku.

Katastrofa wydarzyła się w czasie ćwiczeń lotniczych. Stan maj. Paleologa jest ciężki.

TAKY
PO UŻYCIU TAKY...
skóra jest biała, gładka i pozbawiona w zupełności szpetnego puszk. Ażeby osiągnąć wytworny wygląd, zwłaszcza podczas pięknych pogód, należy zastosować chociażby dziś jeszcze TAKY, krem o miłym zapachu, usuwający momentalnie zbyt ciężkie włosy i puszek. Krem TAKY nabyć można we wszystkich lepszych perfumeriach i składach aptecznych. Cena za tubę zł 5,— Tw 325

Laboratoires
CHARLES ROGER,
Boulogne, s/Seine-Francja.

Karty, których lepiej nie wertować

W „Dzienniku Pozn.” — powstało nieporozumienie. Pismu temu zdaje się, żeśmy dla obozu narodowego czy dla Narodowej Demokracji zmonopolizowali wszystko, co się dzieje i kiedykolwiek działo w Wielkopolsce. To omyłka. Nie zaliczamy na swoje dobro np. tego, co się stało, gdyśmy — jeszcze nie żyli, jak też nie monopolizujemy dla Narodowej Demokracji zasług z czasów, gdy ona — jeszcze nie istniała. Nie dō wszystkiego też chcielibyśmy się w Wielkopolsce przyznać w dobie dzisiejszej: gdyby nas np. kto posądził o to, że chcemy reprezentować tę „myśl wielkopolską”, której obecnie daje wyraz „Dziennik Pozn.”, tobyśmy się na insynuatora pogniwiali.

Czy kwestjonujemy, że „Dziennik Pozn.” miał też lata narodowej służby publicystycznej? Nie. Czemuz? „Dziennik” miał w przeszłości i piękne karty. Ale miał — różne... Miał i takie; jak ugoda z Prusami za czasów Kościelskiego, jak — nie ugoda — a niegodne

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Sierpień w Poznaniu

Sierpień — to, w normalnych warunkach, miesiąc przychywu nowych wartości i świeżych energii do życia gospodarczego. Stojąc bowiem pod znakiem zniw, sierpień inkasuje dochód z całorocznej pracy rolnictwa, niejako zamyka rachunek gospodarki całorocznej i otwiera konta nowego roku. Wiąże się z tą zmianą okresów gospodarczych ożywienie w całym życiu gospodarczym.

W roku bieżącym sierpień zawiódł. Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu, w swoim sprawozdaniu miesięcznym, wyraża się o sierpniu 1931 roku, że

„aczkolwiek nie ujawnił on dalszej specjalnie ostrej depresji, to jednak nie przyniósł również żadnych oznak, które wróżyłyby w najbliższej przyszłości możliwość poprawy, względnie zatrzymanie się czynników dekonjunktury na dotychczasowym poziomie”.

Oznaką postępującej dekonjunktury jest pogarszająca się wypłacalność. Pod tym względem, niestety, cyfry podane przez poznańską izbę p.h., ujawniają postępujący proces pogarszania się warunków płatności:

Mianowicie, mimo dalekosiężnych restrykcji bankowych, suma weksli zaprotestowanych w województwie poznańskim, po raz pierwszy w r. b., w miesiącu lipcu przekroczyła odsetek zeszłoroczny. Objaw ten, wyrażony w cyfrach, wygląda następująco:

miesiące						
	I	II	III	IV	V	VI VII
r. 1930	13,0	12,4	13,8	12,4	11,0	9,5 8,9
r. 1931	12,3	11,0	11,7	11,7	9,4	8,7 9,1

A więc, jak widzimy, wskutek ostrych ograniczeń dyskontowych odsetek protestowanych weksli w pierwszej połowie r. b. był w Poznaniu stale niższy od zeszłorocznego odsetka. Dopiero w m. lipcu r. b. procent weksli protestowanych (9,1 proc.) okazał się wyższym od odsetka z lipca ub. roku (8,9).

Nie pomogła tutaj daleko posunięta ostrożność naszych banków w przyjmowaniu weksli do dyskonta. Wyrazem tej ostrożności jest wzrost pogotowia kasowego 10-ciu banków związkowych Polski Zachodniej z 14,7 milj. zł (w kwietniu r. b.) do 18,7 milj. zł (w końcu lipca). Zresztą, chwala Bogu! przeczność banków w gromadzeniu zapasów kasowych okazała się zbędną, gdyż odpływ wkładów z banków ustał już z końcem lipca, a sierpień — według przewidywań izby p.h., przyniósł pod tym względem, jeśli nie poprawę, to przynajmniej stabilizację.

Podobnie zatrzymaniu uległ spadek cen głównych gatunków zbóż. Swoją drogą, spadek tychże cen był bardzo znaczny, jak to ujawnia porównanie z sierpniem ub. roku. Okazuje się, że ceny: pszenicy spadły o 38 proc., jęczmienia o 26 proc., owsa o 39 proc. i tylko cena żyta utrzymała się na zeszłorocznym poziomie.

W przemyśle ocena sytuacji waha się między stopniami „niedobre” i „zdecydowanie złe”.

Tak więc nowy rok gospodarczy zaczyna się pod nieświeżymi horoskopami...

Krótkie informacje gospodarcze

— Eksport masła w lipcu zmalał w porównaniu z eksportem w czerwcu o 50%. Przyczyną tego spadku eksportu była: zmniejszona produkcja masła, wzmógłony popyt w kraju, oraz niepewność sytuacji na rynku niemieckim, a nawet i angielskim wskutek kryzysu finansowego w Niemczech.

— Na posiedzeniu wydziału handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi ogłoszono upadłość firmy „Przemysł Drzewny, August Zielke”. Upadłego oddano pod dozór policji.

— W chwili obecnej dług bieżący W. Brytanii wynosi 685 900 000 £. Jest to cyfra wyższa od stanu długów bieżących w r. ub., ale niższa od stanu tych długów w r. 1929 i 1928 (814,6 milj. i 758,2 milj. £.)

— Parlamentowi fińskiemu przedłożono do ratyfikacji umowę handlowo - żeglugową fińsko - estońską.

— Ilość pszenicy sprzedana przez Sołwety do Anglii od początku nowego roku rolniczego do 25 sierpnia r. b. wynosi 350.000 tonn.

— Ilość drzewa sowieckiego, przywiezionego w r. b. do Kłajpedy, wynosi 160 000 festimetrów. Drzewo to jest przecierane w tartakach kłajpedzkich, poczem jako drzewo litewskie wywożone jest na rynki zachodnio-europejskie.

Jak rozwija się Unja Związków Spółdziel. w Polsce?

Ostatnio ukazało się pierwsze sprawozdanie Unji Związków Spółdzielczych w Polsce, w którym opracowane zostały obszernie na wzór zagranicznych sprawozdań spółdzielczych dane statystyczne i historyczne o Unji Związków Spółdzielczych w Polsce, obejmujące najważniejsze dane z czasów przedwojennych aż do roku 1929 włącznie.

Unja Związków Spółdzielczych jest czołową organizacją spółdzielczą w Polsce i zarazem gospodarczą organizacją naszego stanu średniego. Wyrosła ona z przedwojennych tradycji, a w spółdzielniach swych, szczególnie kredytowych, organizuje średnie warstwy gospodarcze.

W roku 1929 Unja Związków Spółdzielczych w Polsce liczyła 1.468 spółdzielni — 783.258 członków. 54 proc. członków pochodzi z rolnictwa i to głównie z włościarstwa, kupiectwo i przemysł reprezentowany jest w 7 proc., rzemieślnicy w 6,9 proc., robotnicy w 6,5 proc., urzędnicy w 13,4 procent, wolne zawody itd. w 12,2 proc.

Spółdzielnie kredytowe popularnie zwane Bankami Ludowymi, Towarzystwami Zaliczkowymi, Oszczędnościowo - kredytowymi, stanowią w całej organizacji Unji najsilniejszy zespół. Jeżeli ogólna suma bilansowa wszystkich spółdzielni wynosi przeszło 537 milj. zł, to na spółdzielnie kredytowe przypada kwota 307 milj. zł. Spółdzielnie te są skupione wokół swej centrali Finansowej, Banku Związku Spółek Zarobkowych, którego suma bilansowa w tym samym czasie niezależnie od spółdzielni wynosi 280 milj. zł. Przed wojną spółdzielnie kredytowe Unji zebrały około 1.165 milj. zł wkładów, pożyczek zaś udzieliły za około 1.412 milj. zł. Przeszło połowa wszystkich wkładów i kredytów we wszystkich spółdzielniach kredytowych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej koncentrowała się w spółdzielniach U. Z. S.

Po wojnie szczególnie zaś po stratach inflacyjnych, w których spółdzielnie kredytowe największe poniosły straty, największych trzeba było wysiłków, aby przedewszystkiem tę ważną dziedzinę dla naszego życia gospodarczego odbudować. Spółdzielnie kredytowe Unji pod koniec roku 1929 wykazały wkładów w sumie 140 milj. zł zaś udzielonych pożyczek w sumie 258 milj. zł. Pod koniec roku 1930 cyfry te podniosły się wg. niekompletnych danych dotychczasowych we wkładach na 148 milj. zł, kredyty zaś, również wg. niekompletnych danych wynoszą 257 milj. zł.

Wśród całej spółdzielczości w Polsce Unja Związków Spółdzielczych i po wojnie uzyskuje we wkładach jak i w udzielonych pożyczkach prawie że połowę całości. To też rozwój spółdzielni kredytowych uznać należy za niezmiernie korzystny.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Zjazd Związku Izby przemysłowo-handlowych R. P.** W związku z otwarciem Targów Wschodnich zwołany został do Lwowa na dzień 5 września br. Zjazd Związku izb przemysłowo - handlowych R. P. Z ważniejszych spraw na porządku dziennym widnieje: 1) Współpraca izb przemysłowo - handlowych w akcji zwalczania bezrobocia, 2) projekt podatków od olejów mineralnych, 3) projekt reformy sprawozdań gospodarczych izb przemysłowo - handlowych, 4) sprawa przekazania izbom przemysłowo - handlowym prowadzenia rejestru handlowego, 5) sprawa projektu ustawy turystycznej.

(n) **Eksport hodowlany.** Pomyślny rozwój polskiego eksportu bekonów ilustrują szczegółowe dane, zamykające pierwsze półrocze wywozu artykułów hodowlanych. Wywieźliśmy w tym czasie 276.917 q bekonów w porównaniu do 107.730 q wysłanych w analogicznym okresie r. 1930. Podobnym wzrostem może pochlubić się eksport szynki do Anglii; z 15.571 q w pierwszym półroczu 1930 r. na 47.525 q w roku bieżącym. Wzrost również obiecująco eksport wędlin; z 303,7 q w pierwszym półroczu 1930 r. do 757,9 q w analogicznym okresie rb. Rzecz znamienna, mimo odpadnięcia rynku czechosłowackiego, eksport świń żywych i bitych doznał w pierwszym półroczu rb. nawet pewnej poprawy w porównaniu do r. ub., co stało się dzięki wydatnemu zwiększeniu wywozu biego towaru. Mianowicie w pierwszym półroczu rb. wywieźliśmy 113.475 sztuk trzody bitej, podczas gdy w tym samym okresie r. ub. 35.236 sztuk. Eksport żywych świń w

Od dzisiaj każdego piątku mycie włosów!

Oczywiście tylko Shampoo'nem Elida, po użyciu którego wygląda się

... w niedzielę

pięknie uczesana!

Włosy dobrze się układają i lśnią jak jedwab, wzbudzając we wszystkich podziw! Zasadą każdej z pań powinno być:

Co piątek mycie głowy

SHAMPOO ELIDA

Pw 6202-62.278

Drugim wielkim działem wśród spółdzielni U. Z. S., to spółdzielnie towarowe i przemysłowe. Wśród nich na specjalną uwagę zasługują spółdzielnie rolniczo - handlowe oraz spółdzielnie mleczarskie. Obroty spółdzielni rolniczo - handlowych wyniosły 235 milj. zł, obroty zaś central handlowych, a więc Centrali Rolników w Poznaniu, Związku Ekonomicznego Spółdzielni Kółek Rolniczych w Krakowie oraz Centrali Handlowej Spółdzielni Polskich w Warszawie osiągnęły cyfrę 124 milj. zł. Spółdzielnie mleczarskie skupiły przeszło 101 milj. kg. mleka, przyczem większość została przerobiona na masło. Masło to w przeważającej ilości zostało przez specjalną centralę, Związek Gospodarczy Spółdzielni Mleczarskich w Poznaniu, ułokowane na rynkach zagranicznych. Obecnie wyżej wspomniana centrala jest najpoważniejszym eksporterem masła w Polsce.

Sprawozdanie zawiera poza tem cały szereg ciekawych szczegółów, zestawień cyfrowych itd., wnikając głęboko w życie współczesne spółdzielni. Stanowi ono i dla szerszego ogółu ciekawym informator o ruchu spółdzielczym w Polsce.

surowców. Warunkiem jednak rozpoczęcia bezpośredniego importu surowców z krajów zamorskich jest stworzenie w Polsce ustawodawstwa arbitrażowego, zapewniającego szybkie rozstrzygnięcie sporów z tytułu transakcji handlowych. (1)

Z ZAGRANICY

(z) **Światowa konferencja miedziana.** Wiadomości o zwołaniu światowej konferencji miedzianej znajdują obecnie potwierdzenie. Jak donoszą z Nowego Jorku, odbędzie się tam 10 bm. światowa konferencja producentów miedzi, która zajmie się znów zagadnieniem dalszego ograniczenia produkcji miedzi. Podobna konferencja zwołana na początku czerwca rb. nie doszła do skutku, gdyż producenci kanadyjscy nie zgodzili się na proponowane ograniczenie wytwórczości. Obecnie przypuszcza się w kołach zainteresowanych, że dalsze pogłębienie się depresji na rynku miedzianym, jakie w międzyczasie nastąpiło, zmusi również wytwórców kanadyjskich do szukania porozumienia. Ograniczenie produkcji, proponowane obecnie, jest znacznie radykalniejsze od zamierzonego w czerwcu. Na pomysły wynik obecnej konferencji wpłynęły też prawdopodobnie niedawno doszłe do skutku światowe porozumienie cynkowe. (j)

(z) **Nowa olbrzymia pożyczka wewnętrzna w Stanach Zjedn.** Amerykański departament skarbu, który od początku roku etatowego, tj. od 1 lipca do końca sierpnia wykazuje już deficyt 487,4 milj. dolarów, przyczem dochody w dalszym ciągu nie osiągają wysokości, preliminowanej, rozpisal obecnie pożyczkę wewnętrzną w wysokości 1,1 miljarda dol. Jest to największa pożyczka rozpisana w Stanach Zjednoczonych od ukończenia wojny światowej. Z tego 800 milj. dol. zostaną emitowane w postaci 3 proc. bonów skarbowych, z terminem 20 i 24 letnim, reszta zaś, jako roczne certyfikaty dłużne. Stawka procentowa dla subskrypcyj 20-to i 24-ro letniej ustanawia nowy rekord: jest ona o jedną ósmą procent niższa od wypuszczonej w r. ub. pożyczki 800 milionowej. Certyfikaty roczne zostały oprocentowane w wysokości 1 jedna ósma proc. Z wspomnianej sumy 1,1 miljarda dol., przeznaczają się 664 milj. na wykup płatnych we wrześniu certyfikatów ostatniej pożyczki, tak, że na cele budżetowe pozostanie tylko 364 milj. dol. Ponieważ deficyt tegoroczny szacuje się w U. S. A. na 1000 do 1500 milj. dol., liczy się należy z dalszemi pożyczkami w ciągu roku bież. (j)

(z) **Brazylijsko-amerykańska wymiana kawy za zboże.** Agencja Havasa donosi z Rio de Janeiro, że rząd brazylijski ukończył pertraktacje ze Stanami Zjedn. i zamierza podpisać umowę w sprawie zamiany kawy za zboże. Zamiana ta ma się odbyć na następujących warunkach: Brazylja otrzymałaby 25 milj. buszli zboża, którym mogłaby dowolnie dysponować, zaś Stany Zjedn. otrzymałyby wzamian 1275 tys. worków kawy na ręce Farm-Board i to po 10 tys. sztuk worków miesięcznie aż do października 1932, następnie zaś 62 tys. sztuk. Tyle Havas. Niestety brak narazie informacji o tem w jaki sposób dokonano obliczenia stosunku wartości zboża i kawy (palonej, czy surowej?) i jak zamierza amerykańska Farm-Board zorganizować sprzedaż kawy. (j)

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Pożary znów się srożą

Pięć pożarów w pow. gnieźnieńskim — Wielki pożar w Gościeradzu — Trzy podpalenia — Blisko 200 tysięcy zł strat

Nasz korespondent (br) donosi z powiatu gnieźnieńskiego:

W nocy na wtorek powstał pożar u rolnika Augusta Mayera w Drachowie. Pastwą płomieni padły: stodoła, chlew, narzędzia rolnicze, zboże, 8 sztuk bydła, 2 konie, 24 świń i 60 sztuk drobiu. Szkoda wynosi około 28.000 złotych.

Tejże nocy w zagrodzie rolnika Ignacego Tondla w Oborze powstał pożar i spalił stóg zawierający 32 wozy żyta.

W majątności Jagiewnice spalił się dom mieszkalny deputatników. Szkoda wynosi około 10.000 zł. Przyczyną pożaru było wadliwość budowy komina.

W zagrodzie Stanisława Szambelana w Karniszewie spaliła się stodoła ze zbożem i maszyny rolnicze. Szkoda wynosi 15.000 zł.

W Charbinie w zagrodzie p. Bacha, właściciela 80-morgowego gospodarstwa, padła pastwą płomieni stodoła ze żniwem. Przyczyną pożaru jest przy-

puszczalnie zbrodnicze podpalenie z powodu zemsty. Stratę oblicza się na 15.000 zł.

O dalszych pożarach donoszą nam z powiatów znińskiego i bydgoskiego:

W Rogówku, pow. znińskiego w zagrodzie gospodarza Tyrakowskiego spłonęła stodoła wraz ze żniwem i maszynami. Podczas akcji ratowniczej skradziono z mieszkania 10 królików oraz różne przedmioty. Sprawców kradzieży nie wykryto, jak również sprawców pożaru. Straty są poważne.

W poniedziałek w Gościeradzu, powiatu bydgoskiego spaliła się stodoła ze zbożem, stajnią, obora, świniami, 2 szopy i wszystkie narzędzia i maszyny rolnicze, oraz część inwentarza żywego u gospodarza Szpajdy Stanisława. Szkoda wynosi około 14.000 zł. Pogorzelec był ubezpieczony w Kraj. Ubezpieczeniowy w Poznaniu. Zachodzi zbrodnicze podpalenie i w tym kierunku toczy się śledztwo. (z)

Naszego tygodniowego dodatka bezpłatnego „Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe” nie mogliśmy wydać w tym tygodniu z powodów od nas niezależnych. Począwszy od przyszłego wtorku dołączać go będziemy regularnie, co tydzień.

py, Bilazewskiego, Drzemczewskiego i in. Zebranie ma cel informacyjny.

ZYCIE SOKOLE

— **Sokolice Śródmieście.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, dnia 4 bm, o godz. 20 w salce posiedzeń, Św. Marcin 65. Na porządku obrad odczyt.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Wieczorek „Hufca Młodych Rozwojowców”.** Wielkie zainteresowanie budzi każdy wieczorek, urządzony staraniem poznańskiego „Hufca Młodych Rozwojowców” przy Z. S. S. „Rozwój”. Trzeci wieczorek, który odbędzie się w niedzielę dnia 6 bm, w salach p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8, da uczestnikom szereg bardzo ciekawych urozmaiceń, przygotowanych przez sekcję sceniczną „Rewja”. Pozostałe bilety wstępu do nabycia w sekretarjacie „Rozwoju” codziennie od godz. 17—19 przy Al. Marcinkowskiego 24 (tylny dom ogrodowy — Tel. 3067). Czytany dochód na propagandę walki z zalewem żydowskim.

— **Wycieczka śpiewaków do Kobylepola.** W niedzielę, dnia 6 bm, odbędzie się całodzienna wycieczka rodzinna do ogrodu w Kobylepolu, naprzeciw browaru, którą urządza Pozn. Tow. Oratoryjne dawn. Koło Śpiew. Polskie. W wycieczce biorą także udział śpiewacy bratnich Kół Śpiew. m. Poznania z rodzinami. Komunikacja autobusami, począwszy już o godzinie 9 rano, przez cały dzień z ulicy Woźnej przy Warcie, które kursować będą co godzinę. Przewózka autobusem 50 gr od osoby. Pobyt w ogrodzie uprzyjemni przybyłym gościom muzyka cygańska (kilku cyganów), gry towarzyskie o premje oraz fanty. Wszystkich śpiewaków bratnich Kół Śpiewaczych oraz obywateli — sympatyków Towarzystwa naszego prosimy o gremjalny udział w wycieczce z rodzinami. Wstęp do ogrodu wolny.

— **Tow. Przemysłowców „Sobieski”.** Wycieczka popołudniowa Towarzystwa odbędzie się w niedzielę 6 września r. b. w cieniście ogrodzie starostrzeleckim p. Bohna na Miasteczku. Na miejscu koncert oraz różne gry o wartościowe premje. Początek o godz. 14. Członków, ich rodziny oraz gości uprasza się o liczny udział.

— **Koło Filologów Klasycznych Stud. U. P.** udziela nowostępującym informacyj codziennie w godz. 9—11 w lokalu Koła Coll. Maius — Zamek.

— **Konkurs modeli latających.** Komitet L. O. P. Miasta Poznania zawiadamia, że konkurs modeli latających odbędzie się w niedzielę, dnia 6 września o godzinie 8 rano na lotnisku cywilnym w Ławicy (wejście z ulicy Bukowskiej). — Zbiórka zawodników wraz z modelami o godzinie 8 przed hangarem Aeroklubu Poznańskiego.

— **Dzień sportowy w Wirach.** Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w Wirach urządza w niedzielę, dnia 6 bm. „Dzień sportowy”. O godz. 12 w południe odbędzie się bieg na przelaj na przestrzeni 4000 m o nagrodę wędrowną. Bieg dostępny tylko dla zawodników S. M. P. — O godz. 14-tej pięciobój i trójbój drużynowy. — Zgłoszenia uczestników należy nadsyłać na ręce druha naczelnika Michałowskiego Jana, Wiry pod Poznaniem. Wpisowe do biegu w wysokości 50 groszy od uczestnika i musi być wpłacone równocześnie ze zgłoszeniem. Po zawodach o godzinie 16 koncert i zabawa taneczna w ogrodzie p. Napierały w Wirach.

— **„Pajak”.** Najświeższy numer „Pajaka” wyszedł z pod prasy i zawiera między innymi na pierwszej stronie fotografie szabesgojów, właścicieli domów, którzy powydzierżawiali mieszkania i składy Żydom. „Pajak” jest do nabycia w „Ruchu” i u kolporterów w cenie 20 gr za egzemplarz.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Przebieg pogody w sierpniu 1931 r.** podług obserwacji na stacjach Uniwersytetu Poznańskiego. Ubiegły miesiąc sierpień odznaczał się pogodą przeważnie chłodną i pochmurną. Temperatura powietrza wahała się w Poznaniu od 8 do 33 stopni Celsjusza, średnio zaś wyniosła 16,6 stopni i wypadła o 0,9 stopnia za niską. Deszcze padały uprzejmie, lecz umiarkowanie i przyniosły w 16 dobach ogółem 60 milimetrów wody, co stanowi 96 proc. normalnej ilości wody w sierpniu. Słońce świeciło ogółem 192 godz. czyli 86 proc. zwykłego czasu usłonecznienia w tym miesiącu.

Przy zatruciu, wywołanem zepsutemi potrawami, jak również alkoholem, nikotyną, morfiną, kokainą i opium zastosowanie naturalnej wody „Franciszka-Józefa”, jest cennym środkiem pomocniczym.
nr w 520

W obserwatorium meteorologicznym w Gołębiniu temperatura powietrza była niższa niż w śródmieściu średnio o 0,5 st.

Dni z upałem zdarzyło się 8 (norma 8). Burze przeciągnęły 4 razy (norma 5). — Dnia 16 sierpnia spadł rzadki, lecz niezwykle gruby grad.

— **Nowe Stowarzyszenie.** Dnia 30-go sierpnia r. b. na sali Św. Wojciecha odbyło się organizacyjne zebranie walne higienistek społecznych. Utworzono Stowarzyszenie Higienistek Społecznych Zachodniej Polski. Zadaniem nowoutworzonego stowarzyszenia jest szerzenie na stanowiskach ubezpieczeniowo - społecznych zasad higieny osobistej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem wychowania młodego pokolenia. Stowarzyszenie służyć będzie pogłębianiu zasad pracy społecznej na terenie zwalczania ciężkich chorób, należących do klęsk społecznych, ze szczególnym naciskiem na akcję zapobiegawczą, szczególnie wśród ludności biedniejszej, oraz w dziale opieki nad matką i dzieckiem. Na przewodniczącą wybrano p. J. Szlagowską, znaną pracowniczkę społeczną na terenie sanitariatu Magistratu m. Poznania. (we)

— **Ekshumacja zwłok.** Dziś przed południem z polecenia prokuratora dokonano na cmentarzu farnym przy ulicy Bukowskiej ekshumacji zwłok pochowanego tamże Władysława Wittchena. Wittchen, z zawodu kowal, zmarł, mając lat 48 i został w roku bieżącym w lipcu pochowany. Celem dokładnego ustalenia charakteru i przyczyn śmierci przeprowadzają ekshumację prof. Horoszkiewicz i dr. Laguna. (z)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Wypadek tramwajowy.** Na Wielkich Garbarach najechał tramwaj linii 6 na woźnicę Marjana Napierałę, jadącego wozem jednokonnym. Wskutek silnego uderzenia zostało uszkodzone koło o wozie, przyczem wóz się przewrócił. Znajdująca się we wozie p. Anna Napierała, zamieszkała w Łosinówce pow. Śrem, wypadła z wozu i doznała okaleczenia głowy. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— **Okradzenie gmachu Opery.** W Teatrze Wielkim dokonano wczoraj kradzieży. Lupem złodziej stało się 10 kotar pluszowych, 7 zastaw do okien i inne przedmioty, razem wartości około 800 zł. Dochodzenia przeprowadza IV komisariat policji państwowej. (z)

— **Włamanie do mieszkania.** Do mieszkania p. Władysława Trawińskiego przy ul. Św. Wojciecha 3, włamali się złodzieje i skradli 2390 zł gotówki oraz browning wartości 60 zł. (z)

— **Policja ujęła Leona St.** z powodu kradzieży maszyny do pisania (marki Torpedo), teki skórzanego i okularów. Przedmioty te są własnością p. Fr. Kucharzewskiego, ul. Rzeczypospolitej 3. (z)

JARMARKI

— **Mogilno.** Jarmark ogólny odbędzie się we wtorek, dnia 15 bm. Spęd bydła rogatego i zwierząt racicowych dozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

— **Rogoźno.** (Pożary.) W Szczodrochowie wybuchł pożar w domu gminnym, który spalił się doszczętnie. Przyczyną pożaru dotychczas nie ustalono. — W ubiegłym tygodniu w okolicy Rogoźna zanotowano dwa groźne pożary. W pobliskich Potulicach wybuchł pożar w majątności dzierżawcy p. Wiatrowskiego. Spaliły się stodoła wraz z całkowitym plonem tegorocznym oraz martwy inwentarz. Szkoda wynosi 55 tysięcy złotych. Dochodzenia policyjne wykazały, że zachodzi tu zbrodnia podpalenia. — Drugi pożar wybuchł w majątności Welna. Spaliła się stodoła z tegorocznymi zbiorami. Pożar zdołano zlokalizować.

— (Kort gimnazjalny.) Prace nad ukończeniem budowy kortu tenisowego dla młodzieży tuż, gimnazjum dobiegają już końca. Kort zostanie wkrótce oddany dla użytku młodzieży szkolnej. (ske)

— **Drawsko.** (Zajście w lesie.) W dn. 30 ub. m. o godz. 6.15 państwowy leśniczy Królak Jan z Państw. Nadleśnictwa Drawsko napotkał w lesie przy zbieraniu grzybów robotnika Smierzchalskiego Pawła z Drawska wraz z dwojgiem jego dzieci. W czasie odbierania kosza z grzybami, który miał stanowić dowód rzeczowy kradzieży leśnej, S. stawił opór. Jak twierdzi Królak, S. miał przygotowany nóż i chciał uderzyć i dlatego Królak strzelił z sztucera, wskutek czego Smierzchalski został ugodzony w lewą nogę powyżej kolana. S. został odstawiony do szpitala w Wieleniu. Dochodzenia toczą się. (z)

— **Nowemiasto n. Wartą.** (Z kroniki szkolnej.) W związku z objęciem posady nauczycielskiej przez kierownika szkoły

„W spodniach i bez!”

Tytuł dowcipnie napisanego i świetnie ilustrującego dzieje mody, feljetonu w nr. (49) Ilustracji Polskiej.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy. Nabyć można u kolporterów ulicznych, w kioskach dworcowych „Ruchu”, w księgarniach oraz w agenturach naszych. Miesięczny abonament 150 zł kwartalnie 4.— zł. bez kosztów przesyłki. — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań św. Marcin 70)

Bandyci w samochodzie

Napadli i obrabowali na szosie przechodnia

W dniu 1 b. m. na szosie między Żninem a Damasławkiem, gdy handlarz bydła p. Łucjan Wawrocki z Damasławka wracał wieczorem pomiędzy godz. 19 a 20 do domu, zajeżdżał mu drogę samochód. Gdy p. Wawrocki zatrzymał się, wyskoczyło z samochodu dwóch ludzi i steroryzowawszy go, zrabowali mu kilkaset złotych gotówki, poczem odjechali w kierunku Janówca. P. Wawrocki doniósł o wypadku policji. Samochód bandytów był czarno lakierowaną limuzyną, numeru rejestracyjnego p. Wawrocki nie mógł odczytać w całości, zauważył tylko, że końcowe dwie cyfry były 48. Policja wdrożyła energiczne śledztwo. (z)

Napad na mieszkanie

Włamanie bandytów przez okno i zagrożenie mieszkańców rewolwerem

W nocy na 2 b. m. w Witrogoszycy, w powiecie wyrzyskim włamało się do mieszkania 78-letniego rolnika Edwarda Mantaja kilku nieznajomych osobników. Bandytów było ogółem czterech. Dwóch z nich, rozbiwszy szybę, weszło przez okno do mieszkania, dwóch zaś pozostało przed domem na straży. Jeden z bandytów dobył rewolweru bębnowego i zastraszył nim p. Mantaja i jego starszą żonę, drugi zaś przeszukał całe mieszkanie i wydał współnikom przez okno wszystko, cokolwiek miało jaką wartość. Zrabowano więc trochę odzieży, zegarek kieszonkowy oraz pół centnara suchej kielbasy, razem wartości około 350 zł, poza tem bandyci zabrali Mantajom jeszcze 200 zł gotówki. Napadnięci donieśli o wypadku policji, która podjęła natychmiast skrupulatne śledztwo. (z)

KALENDARZYK

Czwartek, 3 września 1931.

Słońce: wschód 5,05 — zachód 18,38 — długość dnia 13 godzin 33 min.

Księżyc: wschód 20,16 — zachód 12,06 — przed ostatnią kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 15 st. Cels.

Pogodnie. — Wiatr południowy. — Ciśnienie atmosferyczne niskie 750 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 26 st. Cels., najniższa plus 12 st. Cels.

Przewiednia pogody na piątek: Pochmurno, poza tem bez zmian.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś plus 0,40 m.

Kal. rzk.: Izabella Kr. — jutro Rozalja P. Kal. słow.: Bronisława — jutro Rościsław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, 27 Grudnia 18. — Apteka im dr. Karola Marcinkowskiego w „Bazarze” przy ulicy Nowej.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka św. Łazarza, ul. Strusia 9.

Wilda: Apteka pod Koroną G. Wilda 61.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Tow. Ornitologicznego.** W poniedziałek, dnia 7 bm, o godz. 20 odbędzie się w sali Wielkopolskiej Izby Rolniczej ul. Mickiewicza 33 zebranie plenarne dzielnicy hodowli kur, gołębi i królików.

— **Z Sodalicii Pań Akademickich.** Zebranie miesięczne w niedzielę 6 b. m. o godz. 11 w lokalu Katol. Związku Polek, św. Marcin 68, II piętro. — Nabożeństwo sodalicyjne o godz. 9,30 w kaplicy p. Zółtowskiej, ul. Zielona 2, dom ogrod.

— **Z Tow. Przemysłowców na Wildzie.** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek 8 bm, o godz. 19 w lokalu p. Zawadkowej, Górna Wilda 75. — W kasie pośmiertnej płatny jest wypadek 63.

— **Z Sodalicii Marjańskiej Panów S. E.** Zebranie miesięczne dziś o godz. 20. Adoracja o godz. 21.

— **W sprawie realizacji niemieckich polis ubezpieczeniowych** odbędzie się w niedzielę, 6 bm, o godz. 12, w lokalu p. Roehra w Domu Rzemieślniczym, pokój nr. 19, zebranie zainteresowanych, zwołane przez Komitet złożony z pp. Józefa Gła-

Górczyn

Dla wygody abonentów w Górczynie otworzyliśmy filię naszego wydawnictwa w składzie wyrobów tytoniowych

p. Jana Skowrońskiego

w domu p. Jessego

przy ul. Marszałka Focha 160

Abonentów naszych z Górczyna a prosimy o zwracanie się odtąd z wszelkimi sprawami, dotyczącymi wydawnictwa naszego, do powyższej filii naszej, która załatwia wszelkie sprawy, a mianowicie: ogłoszenia, oferty, abonament, reklamacje i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy.

Ceny oryginalne bez żadnych dopłat.

Administracja.

powołanej p. Tomasza Setnego w Gilewice powiat Olsztyn (Niemcy), Kuratorium Okręgu Szkolnego zamianowało na stanowisko kierownika szkoły w Kłęczu nauczyciela p. Tadeusza Budzińskiego, a na miejsce tegoż przeniesiono z dniem 1 bm. nauczycielkę szkoły powszechnej w Nowemście p. Modną.

(Kradzież dachówki.) Z dachu stodoły w Utracie pow. Jarocin, własność majątności Kłęcz, skradziono większą część dachówki w wartości około 100 zł. Dochodzenia w toku. (an)

(Strzelno. (W sprawie likwidacji powiatu.) Ostatnio odbyło się posiedzenie Rady miejskiej, na którym wniesiono protest przeciwko zamierzonej likwidacji powiatu strzeleńskiego. Podobny protest wniosła rada miejska w Kruszwicy i poszczególne gminy powiatu strzeleńskiego. Likwidacja powiatu odbiłaby się ujemnie na życiu gospodarczym tej części miasta i miasto nasze mogłoby podupść.

(Osobiste.) Po zwiedzeniu polskich ognisk w Ameryce powrócił ks. prof. Ignacy Posady w dniu 23 bm. do Strzelna i zamieszkał na kilka dni u pp. Pan-kowskich. Po krótkim wypożyczku wrócił ks. Posady do Poznania. (mc)

(Ostrzeszów. (Z życia Stow. Młodych Polek.) Ub. niedzieli zorganizowało Stowarzyszenie Młodych Polek w Rogaszczach (pow. ostrzeszowski) zabawę z urozmaiconym programem. M. in. wy-prowadzono korowody, pokazy rytmiczne, tańce narodowe itd. Zysk przeznaczono na zakup sztandaru. (ck)

(Wieruszów. (Zawody sportowe.) Zawody sportowe S. M. P., które w dniu 23 ub. m. z powodu deszczu odbyć się nie mogły, odroczone na dzień 6 września rb. Program zawodów jest następujący: skok wzwyż, skok w dal; biegi: 100 m, 4x100 m (sztafeta), 800 m; rzuty: dyskiem i oszczepem, oraz pchnięcie kulą. Poza tem przewidziane są ćwiczenia wolne druchem i druchów. (ck)

(Kepno. (Kradzież.) Restauratorowi p. Lubyce w Rzetni (pow. Kepno) skradli niewykryci dotąd sprawy nocą na 28 ub. m. 5 litrów wódki, kilka butelek soku, 5 ft. masła, 15 ft. sera i 50 zł gotówki.

(Samochód wjechał do rowu.) Samochód browaru Hirscha z Ostrowa, wjechał ub. niedzieli w pobliżu majątku Kocłowy (pow. kępiński) skutkiem defektu kierownicy do przydrożnego rowu. Dzięki przytomności szofera uniknięto poważniejszego wypadku.

(Półkolonie wakacyjne.) Towarzystwo Ogródków Działkowych w Kępnie urządziło w sierpniu dzięki wydatnej pomocy Magistratu i Powiatowej Kasy Chorych, półkolonie wakacyjne dla dzieci Szkoły Powszechnej. Zakończenie półkolonii, które kierowały S. S. Boromeuszki, odbyło się dnia 26 ub. m. Z kolonii korzystało ogółem 112 dzieci. (ck)

(Inowrocław. (Śmiertelna bójka.) Do dyspozycji władz w Inowrocławiu przywieziono Antoniego Kurzaja z Magdalenca, który w czasie sprzeczki w Juranicach strzelił z rewolweru kilkakrotnie, raniąc Alberta Prochnala z Jurancie i zabijając Ewalda Riemera z Jurdziejewic.

(Wypadek samochodowy.) W środę dn. 2 bm. zdarzył się przy ul. Solankowej wypadek samochodowy, który jedynie dzięki uwadze i ostrożności kierującego p. Maksą Gollnika z Ziemion nie skończył się tragicznie. 8-letni Stanisław Nowak dostał się pod lewe koło samochodu i doznał potłuczeń oraz lekkich okaleczeń. Przewieziono go do szpitala powiatowego, gdzie mu udzielono pierwszej pomocy.

(Strzeleckie Bractwo Kurkowe.) W sali hotelu Rzymskiego odbyło się dnia 1 bm. zebranie miesięczne Strzel. Bractwa Kurkowego pod przewodn. p. Sptawskiego. Program obejmował sprawozdanie z obchodu „Dziesięciolecia“.

(Kradzież.) Z wystawy firmy Sołtysiak skradziono 10 kosztul, wartość 100 złotych. O kradzieży zawiadomiono policję, która wszczęła poszukiwania. (em)

(Bydgoszcz. (Nieszczęśliwy wypadek.) W dniu 29 sierpnia o godz. 14.30 na ul. Królowej Jadwigi został najechany p. Nalepiec Adam przez samochód pociągów P Z 44 461, wskutek czego doznał silnych obrażeń cieleśnych na głowie i prawym boku. Śledztwo w toku. (z)

Z POMORZA

(Tczew. (Śmiertelny wypadek.) Na Prątnicy w Tczewie wydarzył się tragiczny wypadek. 11-letni syn kolejarza Cebell z pobliskiej Suchostrzycy udał się z ręcznym wózkiem do żwirowni na Prątnicy po piasek. Gdy po upływie dłuższego czasu nie wrócił, rodzice poczęli się obawiać i szukali chłopca. Nareszcie znaleziono go w żwirowni zasypanego piaskiem, już bez życia.

(Napał rabunkowy.) Listowy Wiktor Szprong, zamieszkały w Rajkowach pow. Tczew jechał dnia 1 bm. rowerem z pocztą i pieniędzmi z Pelpina do Rajków. Niedaleko lasu został napadnięty przez trzech bandytów, którzy go ciężko poranili nożem i obrabowali, poczem zbiegli. Napadniętego odstawiono do szpitala. Stan jego jest poważny. Policja wszczęła śledztwo, jednego z sprawców aresztowano.

(Wypadek przy pracy.) Przy naprawie mostu kolejowego na linii Skórcz - Czarny zerwały się pokłady pod lorkami. Spadające z nasypu lorki pokaleczyły tak dotkliwie 2 robotników, że musiano ich natychmiast odwieźć do szpitala. (dt)

(Tczew. (Wyprowadził się do Niemiec.) Dotychczasowy kierownik tuł. gimnazjum niemieckiego dr. Saager opuścił swe stanowisko i wyprowadził się do Niemiec. Jego następcą jest dr. Lattermann z Poznania, który z początkiem roku szkolnego objął urządowanie. (x)

(Kartuzy. (Dziecko utonęło.) Dwuletnia córka rybaka Bawelskiego bawiła się na podwórzu wspólnie ze starszym rodzeństwem. W pewnej chwili dziecko wpadło do kałuży, zalanej gnojówką i utonęło, zanim reszta dzieci nadbiegła z pomocą. (x)

(Świecie. (Ohydna zbrodnia.) W Kawęcinie dokonał jeden z robotników ohydny zbrodni na kasjerze tamtejszej majątności. Podczas wypłaty zasiłgu domagał się ów osobnik podwyższenia płacy, a spotkawszy się z odmową, dobył noża i wbił go nieszczęśliwemu urzędnikowi w pierś, raniąc go śmiertelnie. (x)

(Chelmno. (Odnowienie klasztoru.) Prastary klasztor Sióstr Miłosierdzia został w tych dniach odnowiony i zaopatrzone w centralne ogrzewanie. Wnętrze kościoła przybrało wspaniałą szatę. Ołtarze bogato zdobione, po oczyszczeniu przedstawiają się bardzo gustownie.

(Prace doraźne.) Magistrat przeprowadza przebrukowanie niektórych ulic, budowę boiska sportowego oraz naprawę budowli miejskich. Przy tych robotach zatrudnia się zgóry 500 bezrobotnych. (mg)

Kwesta uliczna

na cele sanitarne Polskiego Czerwonego Krzyża.

W najbliższą sobotę i niedzielę w dniach 5 i 6 września b. r. odbędzie się na terenie Poznania zbiórka uliczna i po lokalach na cele sanitarne P. Czerwonego Krzyża.

W czasach dzisiejszych, kiedy ludność zbyt pochłonięta jest troskami życia codziennego, mało się ocenia znaczenie i doniosłość Polskiego Czerwonego Krzyża, którego cele sięgają dalej i dają do łagodzenia cierpienia całej bez wyjątku ludności. W poczuciu szczerze przyjętych obowiązków, apelujemy do uczuć obywatelskich społeczeństwa poznańskiego, tak hojnego zawsze, gdy chodzi o poparcie dobrej sprawy i prosimy gorąco, by każdy w miarę możliwości zasilił datkiem fundusz P. C. K.

Niechaj zatem w imię hasła „Miłości bliźniego“ spieszy każdy z ofiarną pomocą Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi.

Wpływ przez Poznań

„Wpływ przez Poznań“ o puhar wędrowny „Ilustracji Polskiej“ połączony z okręgowymi mistrzostwami długodystansowymi, który odbędzie się w niedzielę, dn. 6, o godz. 15.30, zapowiada się bardzo ciekawie. Udział w tej imprezie zapowiedzieli wszyscy czołowi zawodnicy zamiejscowych i tutejszych klubów. Również zgłosili się do tego biegu liczni zawodnicy niestowarzyszeni.

O pierwsze miejsce toczyć się będzie zacięta walka pomiędzy Matuszewskim II, z „Warty“ a Lisewskim z HCP. — Niespodzianki jednak są niewykluczone. Z pań powinna wziąć bezsprzecznie pierwsze miejsce tegoroczna mistrzyni Polski w biegu długodystansowym — Antkowiakówna z „Warty“. Drugie miejsce przypadnie prawdopodobnie Kretschmannównie z I. S. V.

Termin zgłoszeń przedłużono do dn. 4 września br., które nadesłać należy łącznie ze startowym w kwocie 1 zł od zawodnika do „Ilustracji Polskiej“ lub do prezesa Pozn. Okręgowego Związku Pływackiego p. St. Broniarza, św. Mar-

cin 27. Start ustalono przy placu ćwiczebnym saperów, a metę na Szelagu przy Ogródzie Sobieskiego. Zbiórkę wszystkich zawodników i zawodniczek wyznaczono na godz. 14-tą na pływalni P. O. Z. P., gdzie również odbędzie się badanie lekarskie.

Zawody konne w Pniewach

W niedzielę, dnia 6 września br. o godz. 14.30 urządzają Dowódca i oddziały Brygady Kawalerji Poznańskiej wielkie i bardzo urozmaicone zawody konne oraz inne atrakcje konne w Pniewach na placu przy Strzelnicy. W konkursach biorą udział oficerowie i podoficerowie, pomiędzy nimi zwycięzcy zawodów w Nicei, Nowym Jorku i Warszawie. Impreza powyższa budzi w całej okolicy wielkie zainteresowanie i spodziewany jest wielki napływ gości do Pniew.

Z pielgrzymki do Częstochowy

Odolanów, w sierpniu.

Wzorem lat ubiegłych zorganizowała parafia odolanowska ku ludności prawie ze w całości katolickiej, pielgrzymkę do Częstochowy, która staje się wielką manifestacją ku czci Matki Boskiej Częstochowskiej.

Tegoroczna pielgrzymka była ósmą z rzędu. Niestrudzonym ich organizatorem i kierownikiem od roku 1924 jest znany na terenie Odolanowa i okolicy p. Walenty Grobark. Zapewne każdy ciekaw jest, w jaki sposób dochodzą do skutku podobne pielgrzymki. Na cztery, wzgl. 6 tygodni przed majacymi nastąpić uroczystościami ogłasza się w dziennikach lokalnych oraz w najbardziej poczytnych periodykach zawiadomienie o organizowanej pielgrzymce do Częstochowy. Apel odnosi się w pierwszym rzędzie do mieszkańców parafji tutejszej oraz w części i sąsiednich. Ponadto przypomina z ambony duszpasterz miejscowy o uroczystościach Częstochowskich i prosi o wzięcie w nich licznego udziału.

Wreszcie nastaje dzień wyjazdu 13 sierpnia. Miejscem zbornym jest stacja kolejowa Ostrów, gdzie do pielgrzymki odolanowskiej przyłączają się inne parafie jak ostrowska w liczbie 93 osób i rydzyska (40 osób). Patników z tych 3 parafji było 255. Duszą tej pielgrzymki był niestrudzony na polu organizacyjnym ks. dziekan B. Piszczylgowa, proboszcz miejscowy.

Przyjazd do Częstochowy nastąpił w czwartek dnia 13 sierpnia o godz. 16, gdzie uczestników pielgrzymki przywitał jeden z OO. Paulinów, poczem nastąpiło wprowadzenie do klasztoru Jasnogórskiego i rozkwatowanie się. W następnym dniu tj. piątek, 14 sierpnia, pielgrzymka wystąpiła nabożeństwa. O godz. 8 przed Cudownym Obrazem Matki Boskiej odprawił ks. dziekan Piszczylgowa mszę św., t. zw. wotywę konwenką. O godz. 14 odbyła pielgrzymka drogę krzyżową. Wolny czas poświęcili pątnicy na zwiedzanie klasztoru, wieży, skarbcza, w którym mieszczą się w różnej postaci pamiątki złożone w dowód doznanych łask, spowodowanych głęboką wiarą we Wszchemoc Boga. Na zwiedzaniu pamiątek jasnogórskich zesła również sobota.

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

wpłacono do kasy komitetu do dnia 31. 8. 1931.

896 zł

X. Zoch, Srem	5.-	X. Prob. F. Bodzianowski, Owińska od:		Cz. Radziejowska, Środa z	10.-
Z. A., o powrót pewnej osoby	5.-	Parafjanina z Owińska	10.-	prośba o zdrowie	10.-
N. N. z pod. Gostynia	5.-	prośba o błog. w rodzinie	10.-	J. Cykierowa, Swarzędz za	
Malecki, Wolsztyn	10.-	E. Wosik, Owińska	3.-	odebr. łaski z prośbą o	
Tadeusz Kerber, Poznań	3.-	Razem zł	13.-	dalsze	10.-
St. Sobkowiak, Owińska	2.-			J. Żurkowska, Poznań z prośbą	
zakład	2.-			o wianki dla dzieci	10.-
P. Marciniak, Łódź Poz. 5%	5.20			Pop Wiesław Kiersa, Różniatów	
pożyczka konwers. (Ułamkowa) w sumie zł 12.-	5.20			z prośbą o opiekę	
A. Z. z Pniew z prośbą o wysłuchanie w pewnej intencji	5.-			N. S. J. w czasie ćwiczeń	
S. J.	5.-			wojskowych	2.-
B. D., Buk z prośbą o obłog.	10.-			Zbysio Wieleżyński, Różniatów	
Parafia Solecka	5.25			podz. za ocalenie w wypadku	2.-
Wer. Chyży, p. Bank M. Poznań	5.-			Z. Czarliński, Poznań	2.-
Dyr. Marciniak	50.-			Jerzyk Piątkowski, Poznań	2.-
Maria Pagowska	10.-			X. Czosnowski, Kruszwica	5.-
Fr. Andrzejewski z prośbą o dalsze błogostawieństwo	20.-			B. Pierdziuchówna, Chodzież	2.-
H. M., Solacz	5.-			Z. Kowalczyk, Oborniki	5.-
X. St. Bejsert, Uzarzewo	10.-			M. Pilarczyk, Kościan z podz.	
Z. Ziemiąnek, Solacz	10.-			za wysł. prośby i opiekę	3.50
B. Parafji Farniej w Poznaniu według spisu:				W. Krzyżanowski, Sarbia	5.-
J. Michalak	5.-			J. Mazurczak, Nowy Tomisz	5.-
Braczyński	5.-			X. Kl. Kuczyński, Burzcin	5.-
K. K.	2.-			P. Stachowski, Roszkowo z podz.	
Jaworski z podz. za otrzymanie łaski	10.-			za odebr. łaski z prośbą o dalsze	5.-
N. N. w pewnej intencji	10.-			P. Benenowska, Grodzisk	10.-
Krausówna	15.-			H. Janikowska, Brzeźno	10.-
N. N.	3.-			Stef. Nowicz, Grudziądz	10.-
Razem zł	50.-			St. Kowalczyk, Ostrow	35.-
Z. Bułńska	5.-			Inż. M. Zarzycki, Lwów	100.-
A. Nowacki, Piekary	2.-			B. Dubski, Turnowo	4.-
M. K.	5.-			St. Peckowo, prośba w pewnej intencji	3.-
Andrzejak Czyż z prośbą o zdrowie	5.20			M. Dzeduszycka, Patahicze	5.-
Zam. wieńca na trumnie śp. Józefa Thomasa wnosząca L. i H. Michalowsky, Poz.	20.-			St. Flis, Wadowice	10.-
K. Wyciskówna, Katowice	7.-			K. Andrót, Grudziądz	20.-
W. Lechniak, Poznań	10.-			Dec. Fr. Mościca	2.-
				M. Noskiewiczowa, Żerków	
				prośba w pewnej intencji	3.-
				Fr. Ziobek, Stanisławów	5.-
				X. Prof. Fr. Kwiatkowski, T.	
				J. Kraków od N. N.	5.-
				M. Dutkowiak, Kromolice	20.-
				W. Zgut, Szczawica	10.-
				M. Rybińska, Gdańsk	10.55

Konto P. K. O. 207470. Sekretariat Al. Marcinkowskiego 21.

Staraniem Komitetu Budowy Pomnika odbywa się w każdy pierwszy piątek miesiąca u OO. Jezuitów msza św., o godz. 7-mej, na intencje wszystkich żyjących i zmarłych ofiarodawców na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa.

W niedzielę po głównym nabożeństwie opuściła pielgrzymka klasztor jasnogórski, udając się w drogę powrotną. Uczestnicy uroczystości jasnogórskich doznał miłych i nigdy niezapomnianych wrażeń, które głęboko utkwiły w sercu każdego, kto raz jeden choć przeżywał chwilę najdonioślejszą może w życiu, jaką jest odsłonięcie Cudownego Obrazu.

Powracających na miejsce do Odolanowa w niedzielę o godz. 19, powitało tutejsze społeczeństwo zebrane na uroczystościach 15 sierpnia, jako w pamiętnym dniu „Cudu nad Wisłą“. Pielgrzymi z pieśnią na ustach udali się do stóp ołtarzy, by podziękować Bogu za doznane chwile najcudowniejsze w życiu.

Uczestnik.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Stow. Młodzieży Polskiej św. Wojciech. Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dnia 3 bm. o godzinie 19.30 w ognisku.

— Klub Sp. „Korona“. Zebranie odbędzie się w piątek, dnia 4 bm. o godz. 20 w lokalu Związku Kolejarców Polskich przy ulicy Spokojnej.

— Poznański Klub Wioślarek. Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, dnia 4 bm. w sali cukierni „Warszawianka“, Al. Marcinkowskiego.

— Chór im. Chopina. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 4 bm. o godzinie 20 w lokalu p. Fiedlerowej.

— Kolo Absolwentek VI szkoły wydziałowej. Zebranie informacyjne odbędzie się w dniu 4 bm. o godz. 19.30 na dziedzińcu szkolnym.

— Tow. Obywateli Polaków w Obczyźnie. Zebranie odbędzie się w sobotę, dn. 5 bm. o godz. 20 u p. Jarockiej, ul. Masztalarska nr. 8.

— Pierwsze Poznańskie Zjednoczone Amatorskie Tow. Hodowli Kanarków. Zebranie odbędzie się 6 bm. o godz. 10 w sali „Pawilon“, ul. Podgórna 13.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Leon Urbaniak 4 l. Teresa Jazy, bez zawodu, 26 l. Franciszek Stachowiak, murarz, 20 l. Stefan Anioła 5 dni. Oskar Siegmund, kierownik młeczarni, 53 l. Jakób Haremza, murarz, 54 l. Maksymilian Ebert, kontroler ruchu, 46 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Jarecka 10 zł; — Marjanna Kalicka 5 zł; — J. J. 5 zł; — L. S. w pewnej intencji 1 zł; — I. O. z podziękowaniem i prośbą o dalszą opiekę 2 zł; — J. P. w pewnej intencji 3 zł; — Edward Suszyński 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 552,50 zł.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— P. Jędrzejak, Ostrzeszów. Z banku prywatnego otrzymałby Pan 125 zł. Waloryzacja w kasach komunalnych jest rozmaita, zależnie od okoliczności lokalnych, nam nie znanych. Radzimy zapytać na miejscu w kasie. (K)

— Ekt — Poznań, Antonin, Krucz, Czerniejewo, Baszków, Biadki, Błotnica, Dziewoklucz p. Budzyń, Bukowiec Stary, Nowina p. Chobienice, Konradów p. Cieszyn, Gołuchów, Popioły p. Grabie itd. (K)

— A. R. Leszno. Niema takiego rozporządzenia. (K)

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

DZIEJE DOKUMENTU — ŻYCIE KULTURALNE — Z CZEGO SIĘ ŚMIELI LUDZIE W ŚREDNIOWIECZU

„PRZEMÓWIŁ DZIAD DO OBRAZU”

Wiadomo powszechnie, że archiwistyka polska ma za sobą znakomite tradycje, że Polacy zawsze byli dzielnymi archiwistami. Nie brakło tych dzielnych opiekunów akt i dokumentów nawet upadającej dawnej Rzeczypospolitej. Pamięć jednego z nich przechowała się w rezolucjach Rady Nieustającej, która wraz z królem Stanisławem Augustem, pod komendą Igelströma, rządziła okrojona już bardzo Polską od ostatniego sejmiku grodzieńskiego, aż do wybuchu powstania Kościuszkę. Gruby tom owych rezolucyj, z których każda podpisana jest własnoręcznie przez Stanisława Augusta, brata jego i Prymasa ks. Michała, oraz później przez Ankwicza, przywiózł w r. 1920 żołnierz pewien z naszych ziem wschodnich i sprzedał w Lesznie drogerzyście, który wydzierał kartę po karcie i owiał w nie mydło, szczoteczki do zębów itd. Od zupełnego zniszczenia uratował to ważne źródło historyczne p. sędzia Kuryło, który je ze swej strony sprzedał Bibliotece Raczyńskich.

Z pośród owych 200 przeszło rezolucyj trzy są skierowane do „urodzonego” Plichty, pisarza aktowego sochaczewskiego. Plichta doniósł był królowi i Radzie Nieustającej, że Prusacy, którzy w drugim rozbiore granicę swoją posunęli aż pod Warszawę, zamierzali zagarnąć archiwum sochaczewskie i przewieźć je do Łowicza. Król, który wówczas drżał z obawy o wartości bez porównania wyższe i cenniejsze, aniżeli owe kilka wozów starych akt, przecież znalazł czas na zajęcie się ich losem, pochwalił skłopotanego archiwistę za jego gorliwość służbową i nakazał mu stać nadal na straży ukochanego archiwum, dopóki go przemocą od niego nie odepchnięto.

Jednakże Plichta, będąc widocznie przekonany, że bohaterskie stawienie czoła Prusakom przez niego i archiwum jego na niczy się nie przydało, spakował swoje skarby i umknął z niemi cichaczem do Warszawy, nie spozstrzeżony przez Prusaków. W Warszawie uprosił Ojców Dominikanów, że przyjęli do swojego klasztoru uratowane archiwum i dali mu pomieszczenie pod każdym względem idealne, przedewszystkiem bezpieczne od ognia. Król, powiadomiony przez Plichtę o dokonaniu czynnie, uradowany pochwalił dzielnego archiwistę.

Niedługo atoli trwała radość króla i Plichty. Prusacy, zajęchawszy do Sochaczewa i nie zastawszy tam ani Plichty, ani jego archiwum, zaczęli przez posła swego w Warszawie, Buchholza, wywierać silny nacisk na króla, aby uwieszone akta kazał z powrotem odesłać do Sochaczewa. Cóż miał król robić, skoro wojska pruskie stały niedaleko Warszawy! Rozkazał akta zawieźć do Sochaczewa. Nie chcąc jednak w delikatności swojej zbyt ranić serca Plichty, w odnośnej rezolucji sam mu poddał sposób wywołania się od wykonania bolesnego obowiązku wydania ukochanego archiwum w ręce Prusaków. Mianowicie król na wypadek „zachorowania” Plichty wyznaczył zastępcę, któryby za niego akta odwiózł. Nie ulega wątpliwości, że Plichta, po otrzymaniu tej rezolucji, natychmiast „zachorował”.

We wstępie do tej smutnej rezolucji król pisze, że, przez swoją skwapliwą zgodę na żądanie Prusaków, chciał ich zobowiązać do podobnej wobec Polski ustepliwości. Z jakim skutkiem, o tem mówią nam słowa, przytoczone w tytule...

Dr. Andrzej Wojtkowski.
Poznań.

Książki nadesłane

„Pamiętnik Polskiego Zjazdu w sprawie badania i zwalczania reumatyzmu w zdrojowisku Inowrocław dnia 6 i 7 września 1930 roku”. Pod redakcją prof. K. Jonschera. Nakładem Zdrojowiska Inowrocław. 1931.

„La Pologne et la Baltique” Conférences données à la Bibliothèque Polonaise de Paris par MM. G. Pagès, H. Hauser, P. Charliat, E. Bourgeois, F. Fournol, J. Ancel, A. Tibal, H. de Montfort, F. de Jessen, G. Blondel, Ch. Dupuis et H. Strasburger avec un avant-propos de M. E. Bourgeois et un Memoire annexe par C. Smogorzewski. Paris, Gebethner et Wolff, 1931.

Stanisław Helsztyński: „Gostyn w pieśni”. wielkopolskie sonety regionalne. Gostyn Wlkp., 1931.

POLONICA FRANCUSKIE

Motywy polskie w literaturze francuskiej. — Pod tym interesującym tytułem umieszczył znany tłumacz Reymonta Schoell sprawozdanie z rozprawy krakowskiego romanisty Wędkiewicza. Okazuje się, że przeciętny Francuz poddaje zwolna rewizji swe poglądy na Polskę. W miarę lat bezpośrednia obserwacja zastąpi dotychczasowe niezbyt ściśle relacje... Sprawozdanie mieści się w doskonale redagowanej „La Pologne”. (T. Gr.)

MUZYKA

Opera Comique i redukcja. Z Paryża donoszą nam: Wszczęła się kampanja prasowa z powodu oszczędności, jakim ma być poddana druga scena muzyczna Francji, paryska Opera Comique. Przedewszystkiem znieśli się zupełnie przedstawienia w lipcu i sierpniu: teatr będzie zamknięty. W pełnym sezonie odpadną przedstawienia w poniedziałek wieczorem, zwykłe bardzo puste, oraz popołudniowe (matinee) we czwartki, również mało uczęszczane. Koszta na inscenizację zmniejszy się o jedną trzecią: dotychczas można było wystawić „dwanaście aktów” na rok z nową inscenizacją — teraz tylko ośm (inscenizację liczy się na akty, nie na utwory). Wreszcie orkiestra ma być zmniejszona znacznie. Muzycy oponują gwałtownie przeciw tym oszczędnościom, ale prawdopodobnie kampanja na nic się nie przyda. (tp)

LITERATURA

Niemieckie nagrody za nowele. Lipskie czasopismo literackie „Die neue Linie” wyznaczyło 15.000 marek na konkursy, przez lat pięć corocznie urządzane, na najlepszą nowelę, czyli po 3000 mk. dla każdego laureata przez lat pięć. Nowością jest w tym konkursie, że temat będzie oznaczony zgóry. (tl)

TEATR

Berliński „Teatr Narodowy”. Z Berlina donoszą nam: Zawiazało się stowarzyszenie „Teatr Narodowy Niemiecki w Berlinie”, którem kieruje artystycznie i organizacyjnie były intendent Grosse Volkoper w Berlinie, Otto Wilhelm Lange. Celem towarzystwa jest zbudowanie wielkiego teatru narodowego. Zacznie ono swoją działalność od przedstawień, które będą dawane po niskich cenach dla członków zrzeszenia w dotychczasowych gmachach.

Historja teatru islandzkiego ukazała się w „Roczniku islandzkim”, który jest wydawany przez księgarnię kopenhaską pod firmą W. Gyldendal. Rocznik zawiera nadto przyczynki do współczesnej islandzkiej literatury.

„Tak będzie”, ale niezupełnie. Z Moskwy donoszą: Aleksiej Tolstoj napisał nowy dramat, zatytułowany „Eto budiet” („Tak będzie”). Dzieje się on w bliskiej przyszłości. Pewnego dnia ukazuje się nad Leningradem ogromna eskadra samolotów, z której padają bomby gazowe. W parę sekund cała ludność zostaje wytruta, a wtedy na placu Uryckiego wylądowuje samolot, z którego wychodzi człowiek w masce gazowej. Człowiek ten wpada do Ermitażu i zabiera leżące tam klejnoty (nie wiedząc zapewne — należy dodać — że to najważniejsze imitacje prawdziwych, dawno sprzedanych). Po chwili nadlatują gromadnie samoloty francuskie, aby podbić Rosję, ale muszą się zabrać do odwrotu, gdyż dostały wiadomość, że we Francji wybuchła rewolucja proletariatu. Rozszerza się ona na całą Europę, Berlin wali się w kupę gruzów, ale na koniec cały świat zamienia się na Zjednoczoną Republikę Rad, według sowieckiego wzoru. Wszystko to rozgrywa się w ciągu trzech dni. Nawet moskiewska krytyka uważa, iż Tolstoj trochę przeholował i oświadcza, że żalem, że niestety „tak nie będzie”. (tr)

NAUKA

Bibliografowie radzą. W Hadze rozpoczęła się dziesiąta konferencja Międzynarodowego Instytutu Bibliograficznego. Najważniejszym tematem obrad jest usystematyzowanie i ujednostajnienie klasyfikacji bibliograficznej według systemu dziesiętnego. (vp)

OCHRONA ZABYTEKÓW

Mur peruwiański. Archeologiczna ekspedycja naukowa odkryła w Peru wielki mur, przypominający znany mur chiński. Ciągnie się on na przestrzeni 40 mil angielskich, a jego wysokość, przeciętnie 7 stóp, dochodzi miejscami do 30 stóp. Odkrycie to wywarło wśród prehistoryków wielkie zainteresowanie i jest uważane za wskazówkę, że kultura Inkasów ma łączność z kulturą Chin. (oz)

Miasto z przed tysięcy lat. W Meksyku, wśród dziewiczych lasów stanu Veracruz, w okolicy osady San Jose odkryli archeologowie ruiny miasta, pochodzącego z przed kilku tysięcy lat z epoki t. zw. „Pantla”. Ruiny są zarośnięte lasem, który dla bliższego ich zbadania należy wykarczować. Ciągną się one na przestrzeni dwu kilometrów i są stosunkowo dobrze zachowane. Można odróżnić ulice, place, i poszczególne budowle. Zdaniem uczonych jest to bardzo ważne odkrycie dla badań prehistorycznej kultury Meksyku. (oz)

Jaką ma opinię średniowiecze? — Facecje i traktaty — Już za Karola Wielkiego — Satyra na opata — Waganci i goljardzi — Wybredne to nie było — Byłe rozmieszycie — Dziecko ze śniegu — Wino i wiersze.

Czy ludzie w średniowieczu umieli się śmiać? Jeżeli weźmiemy pod uwagę to, co naogół mówi się o owych czasach, o barbarzyńskich obyczajach i nieludzkich wojnach, o życiu surowym i ponurym klasztorach, o scholastyce i jej głębokich, ale dla nowoczesnego umysłu tak suchych rozprawach naukowych, zdawałoby się powinno, że w takim otoczeniu nie było miejsca na szczery i serdeczny śmiech. Tymczasem tak nie jest, bo i człowiek średniowiecza, jakkolwiek pobożniej i poważniej nastrojony niż dzisiejszy, miał słoneczne chwile humoru, którego wymowne ślady w postaci rymowanych facecji i satyr wzywają ku nam z poźólktych kart, zachowane po ogromnych foljach w najlepszej zgodzie z uczonemi traktatami. Część tych zabawnych córek muzy średniowiecznej uprzystępni szerszemu ogółowi niedawno wydany zbiorek poetycznych utworów z wieków średnich. Wprawdzie zbiorek zawiera nie tylko same humorystyczne rzeczy, lecz także utwory poetów dworskich, sekwencje, hymny kościelne oraz szereg wierszy o charakterze nastrojowym na temat wiosny, miłości, tęsknoty itp., jednakże najciekawsze dla nas są utwory humorystyczne i satyryczne, i to tem więcej, że nie posiadaliśmy ich dotąd w tak dostępnym wydaniu.

Humor i satyra kwitnęły już na dworze cesarza Karola W. (r. 812), gromadzącego wokół siebie najwybitniejszych uczonych swego czasu. Otóż jeden z tych poważnych mężów, znany Alkuin, przekpiwa w wesolej chwili drugiego z zacnego grona: Einharda, a ponieważ Opatrzność obdarzyła go niskim wzrostem, pozwala sobie na kilka dowcipnych uwag na temat: Einhardus—nardus—nardulus, z których to ostatni wyraz jest zdrobnieniem nardu, rośliny przetwarzanej na pachnący olejek, ceniony przez elegantów starożytnych. Grubszej roboty jest złośliwa satyra na opata z Angers, Adama. Rymopis — oczywiście nieznan, bo któżby się przyznawał do takiego dzieła? — biednemu opatowi gruntownie popsuł reputację, przedstawiając go jako bibosza, co wino woli pić nie z puharu, lecz z naczyń znacznie pojemniejszych, jak misy i dzbany, to też zapewnia go, że słowo jego nie rozpadnie się, bo winem jest zakonserwowane, lepiej niż aloesem i mirrą. Cięża ta satyra świadczy wyraźnie, jak sędził ogół duchowieństwa ówczesnego o jednostkach, co w nieszczęsnym zapomnieniu się wolały miasto uczonemi foljami, zabawiać się puharami słodkiego nektaru.

Znacznie obficie elementem humorystycznym literatury średniowiecznej zasilił t. zw. waganci albo goljardzi. Byli to studenci, którzy w poszukiwaniu nauki i chleba, a często też i ciekawych przygód wędrowali gromadami po kraju, od miasta do miasta, a po drodze nawiedzali chętnie klasztory i księży, pieśnią zdobywając sobie przychylność i poparcie dobroczyńców, a niekiedy za gościnie odpłacając im zjadliwą satyrą. W przebraniu wędrownych scholarów jednakże waleśało się także niemało podejrzanych awanturników i wykpiroszów, to też waganci stawali się czasami plagą nagminną, przeciwko której nawet władze kościelne występowały z oficjalnemi dekretemi. Wesoly to był ludek, fantazji i tematu do kpin nigdy mu nie brakło, w tych kołach przeto poważnie powstawały pieśni ówczesne o humorystycznym zacięciu. Najbogatsze ich kolekcje znajdujemy w rękopisie z Cambridge (około r. 1000) oraz w zbiorze znanym pod nazwą Carmina Burana (ok. r. 1230).

Dusza człowieka średniowiecznego była prosta i kanciasta, więc też i humor jego był surowy i niewybredny. Satyra ogranicza się zwykle do prostackiego wymyślenia i ośmieszenia wad, jak to widzimy w satyrach na przemądrzałą młodzież, na świętokupców, na zgubną potęgę pieniądza, na skąpców. Facecje średniowieczne różnią się od dykteryjek nowoczesnych naogół brakiem głębszego dowcipu i t. zw. pointy. Trefnisie ówczesni starali się rozmieszycie swych słuchaczy o powiadaniami samych tylko zabawnych a często właściwie tylko rubasznych, scen i wydarzeń, podobnych tym,

jakie i dziś spotykamy w humorystyce ludowej. Dowcip nierazko polega tylko na zmyśleniu nieprawdopodobnych rzeczy, np. Igarz pewien opowiada niestworzone bajki o piekle i niebie, a kiedy w końcu przechwała się, że w niebie udało mu się ukrącić kawał mięsa do zjedzenia, arcybiskup moguncki każe mu wymierzyć porcję batów, bo w niebie kraść nie wolno; inny natomiast Igarz kłamie zuchwale i ordynarniej, a w nagrodę za to otrzymuje rękę królowej. Śmieszne wprawdzie, ale prawie naiwne są np. dykteryjki o siostrzyckach wybiegających z klasztoru na pomoc oślicy, napastowanej przez wilka, albo żale upieczonej gęsi, wspominającej rzewnie utraconą piękność i swobodę.

Umiejętniejsze przeprowadzenie pomysłu stwierdzamy w anegdotkach o zbyt gorliwym pustelniku, co jak niepyszny wraca z eremu, oraz o scholarzu, co póki chory, póty wybiera się na gwałt do klasztoru, ale skoro czuje się lepiej, woła uradowany: „już nie będę mnichem!” Wcale ładną pointą wyróżnia się opowiadka o „śnieżcu” tej treści: chytra żona, chcąc ukrywać swą niewierność, twierdzi, że dziecko urodzone w czasie podróży męża-kupca, wzięło się z śniegu, jaki zjadła pewnego razu dla ugaznienia pragnienia; ale trafiła na franta, bo mąż dziecko sprzedaje Arabom, a żonie powiada, że jako „dziecko śniegu” stopniało podczas wielkich upałów na morzu.

Jest wreszcie kilka utworów, rzucających dużo światła na radosne i smutne chwile życia wagantów, ale wszystkie utrzymane w tonie żartobliwym. Jeden ubogi student, powołując się dowcipnie na przykład św. Marcina, przymawia się zrećnie o suknię dla siebie; inny, posiwiły już wagant, co na włóczędze zęby zjadł, prosi o spokojny kącik na stare lata, zapewniając, że mało jada i pija, boć ma brzuch „sine gibbo” t. j. bez wypukłości; inny znów waha się między nauką a miłością, ale walka ta, mimo groźby karceru, kończy się oczywiście wygraną pani Weneri. Jest do tego rymowana ustawa wesolego „zakonu” wagantów, a na końcu spowiedź samego króla wagantów, „arcypoety”, który przyznaje się do trzech słabości: kobiet, kart i kieliszka, ze znaną zasadą: „meum est propositum in taberna mori” (t. zn. przedsięwzięciem sobie umierać w szynku), oraz drugą: „tales versus facio, quales vinum bibo” („takie składam wiersze, jakie piję wino”); by jednak zatrzeć fatalne wrażenie zbyt otwartej spowiedzi, prosi arcybiskupa obecnego arcybiskupa kolońskiego czempredzej o przebaczenie, tak iż ostatecznie nawet tej szczerości nie można mu brać za złe.

Takimi to facecjami bawili się ludzie średniowieczni i śmieli się z nich do rozpuku. Przebija z nich humor swobodny, niewybredny, często nawet rubaszny, ale zdrowy i daleki od ośliżgłych anegdot Boccaccia i całej plejady jego następców w literaturze nowszej.

X. Dr. Bron. Gładysz.

Poznań.

*) Dr. Carl Beck „Mittelateinische Dichtung” Berlin — Lipsk.

Pisma nadesłane

„Młody Polak w Niemczech” Nr 8. Treść: „Młodzież sobie” — M. Wielhorska: „W pole” — „Przed wiekami między Odrą i Łabą” — „Przemysł i górnictwo w dawnej Polsce” — „Kórnik — siedziba patriotów polskich i kultury polskiej” — „Szkolnictwo powszechne w Polsce” — „Nowy pomnik pracy polskiej. Szkoła techniczna w Katowicach” — Kongregacje — Na dźwiękach pieśni — Na boisku — Harcerstwo — Młoda Polka — Nasze sprawozdania — M. Konopnicka: „Niemczaki — Druh Mietek — Odpowiedzi Redakcji — Kącik szachowy — Humor — Zagadki.

„Muzyka Kościelna”. Nr 7/8. Treść: Ks. dr. Jan Korzonkiewicz: „O liturgji mszalnej” — Ks. Kasprzyk: „Kodeks prawny muzyki liturgicznej wobec naszej praktyki” — Kronika chóralna — Komunikaty Związku Organistów Archidiecezji Gnieźnieńskiej — Poznańskiej — Komunikaty Związku Organistów Diecezji Chelmińskiej — Komunikaty Kolegium Polskich Organistów Chórmistrzów w Warszawie — Pisma liturgiczne i muzyczne godne polecenia.

Współczesna Grenlandja

Obecny zatarg polityczny — Krajobraz i dzieje wyspy — Eksploatacja bogactw — Ekspedycje naukowe

W związku z zainteresowaniem się kwestją kolonii, czego widomym znakiem jest paryska Wystawa Kolonialna, w związku z politycznym zatargiem duńsko-norweskim ostatnich czasów problem Grenlandji, jej stanu kulturalnego i materialnego, zajmuje umysły szerokich kół. W początkach lipca norweska Rada ministrów w obecności króla uchwaliła okupację wschodnio-grenlandzkich terenów, a w tym celu wyposażyła stojące w pobliżu statki w nadzwyczajne pełnomocnictwa, nakazując im zajęcie tych obszarów. Opinia duńska była, ma się rozumieć do głębi wstrząśnięta ostrą rezolucją osłabłego gabinetu. Skutkiem stanowczej interwencji zatarg ten sąsiadki przejdzie przed forum trybunału haskiego.

Olbrzymia wyspa Atlantyku Grenlandja, o powierzchni dwu milionów kilometrów jest pokryta lodem. Narastające z każdym rokiem warstwy śniegu przynajmniej dolne jego pokłady, tworzą góry lodowe, które pod działaniem ciśnienia spływają przez szczytyny górskie do morza. Wegetację strefy przybrzeżnej, wolnej od lodu, stanowią kępy brzoź i wierzb, dzięki gatunki traw i pola, pokryte wrzosem. Ciepota Grenlandji waha się w granicach od 50° poniżej zera do 20° powyżej. Na północnych krańcach wyspy rozciąga swój urok majestatyczna noc polarna, trwająca do 20 tygodni. Zwykle panuje tu zupełna cisza, przerywana jedynie w zimie gwałtownymi nawalinami, powodującymi zmiany temperatury.

Grenlandja czyli Zielony kraj posiada ciekawą przeszłość historyczną. Już w X wieku po samodzielnych wyprawach Islandczyka Gunbiörna i Norwega Eryka Czerwonego, grupy emigrantów skandynawskich zakładają tu kolonie. W Westerbygd i Osterbygd. Niebawem przez Grenlandję przechodzi Leif, syn Eryka, i posuwając się na zachód dociera do kontynentu amerykańskiego. Synowie Północy stykają się z tubylczą ludnością i przebywają po kilka lat w okolicy rzeki św. Wawrzyńca. Niewątpliwie dokładnie określenie miejsca ich pobytu jest obecnie niemożliwe, to jednak jest pewnym, że na pięć wieków przed Kolumbem wyprawy skandynawskie znały północno-wschodnie obszary Ameryki. Kolonie skandynawskie w Grenlandji długo się nie utrzymały, natomiast wyspa ta stała się w XIV wieku terenem ekspansji eskimosów. Wyprawy czasów nowożytnych zapoczątkowuje duński pastor Hans Egede, który w XVIII stuleciu prowadzi tu pracę misyjną wśród ludności tubylczej. Metropolja z wielkim zainteresowaniem śledzi jego działalność, wspierając go pomocą materialną. Celem rządu duńskiego jest nawiązanie stosunków handlowych z tubylcami, jak również podniesienie ich poziomu cywilizacyjnego.

Ludność Grenlandji w liczbie około 16 000 zamieszkuje większe skupienia jak Angmagssalik (750 miesz.) oraz rozległe kolonie zachodu. Komunikacja Europy z Grenlandją utrzymują parowce, które 18 razy do roku przybijają do brzegu wyspy a do jej terenów przyczynia się 7 stacji radiotelegraficznych. Dawniej ludność grenlandzka urzeczywistniała hasło wspólnoty gospodarczej w tem znaczeniu, że owocami pracy dzieliła się między sobą. Z czasem jednak stosunki uległy modyfikacji tak, że obecnie każdy tubylec prowadzi indywidualną gospodarkę. — Wzrost liczby ludności Grenlandji powodem wyłącznie różnica pomiędzy cyfrą urodzeń i zgonów, gdyż imigracyjny ruch jest wyjątkowo słaby. Nadwyżka urodzeń wyraża się liczbą coraz to pokażniejszą, wobec stale zmniejszających się zgonów, co stwierdzają dane statystyczne. O ile od r. 1860 do r. 1870 przybytek ludności wynosi 0,6%, o tyle trzecie dziesięciolecie XX wieku wykazuje przybytek 11,5%.

Grenlandja posiada wiele bogactw naturalnych, będących przedmiotem eksploatacji, kierowanej aparatem urzędników handlowych. Na wyspie Disko (Grenlandja póln.) znajduje się kopalnia węgla, zatrudniająca krajowców, która produkuje rocznie do 5 000 tonn węgla. W ostatnich

czasach rozwinęła się hodowla lisów i owiec, dająca hodowcom wcale pokaźne dochody. Połów wielorybów jest domeną państwa, jednakże mięso ubitych sztuk oddaje się ludności. Grenlandczycy polują na fokę, reny, lisy i niedźwiedzie, a łowią rekiny i sztokfiszę, c odaje: 2 300 tonn tłuszczu fokę i wątroby rekina, 6 250 skór lisów białych i niebieskich, 20 000 skór innych zwierząt, wreszcie 4 500 tonn ryb rocznej produkcji. W pobliżu Ivigtut znajdują się złoża akrylitu, eksploatawanego przez prywatne, koncesjonowane towarzystwo, placące państwu pewną roczną daninę. Do niedawna wydobywano miedź i grafit, lecz tej gałęzi eksportu zaniechano, ze względu na nadmierne koszty produkcji i transportu.

Prawną strukturę administracji Grenlandji określiła ustawa z roku 1925, przewidująca następującą hierarchję władz. Na czele stoją dwie rady kolonialne, pochodzące z wyboru ludności. Niższą jednostką administracji lokalnej są rady powiatowe, fungując erównie jako trybunały, wreszcie rady gminne. Powyższe urzędy dysponują kasami kolonialnymi, które zarządzają dochodami i wydatkami. Ogólną administrację wyspy wykonuje Dyrekcja Grenlandji, przy ministerstwie nawigacji i połowu w Kopenhadze. Sprawami wyznaniowymi kieruje ministerstwo wyznań za pośrednictwem gubernatorów, rezydujących w kolonji.

Przedsięwzięcia naukowe, poparte skuteczna inicjatywą rządu duńskiego, idą w kierunku dokładnego zbadania najdalej zakątków wyspy tak dla celów kartografji jak archeologii. Ekspedycje lat ostatnich przystąpiły do szczegółowych poszukiwań, zmierzających do odkrycia dawnych siedzib skandynawskich i eskimoskich. Nad opracowaniem rezultatów odkryć naukowych pracuje specjalna komisja w Danji, a fachowe dzieła informują o podjętych badaniach.

W ocenie obecnego stanu kulturalno-materialnego w Grenlandji podziwiać musimy ogromny wysiłek macierzystej Danji, która zorganizowała studia stref arktycznych, zorganizowała umiejętnie eksploatację wyspy, nie zapominając o potrzebach ludności tubylczej. Z. Z.

Najznakomitszy poszukiwacz przygód

Finch Hatlon, o którego tragicznym zgonie donosiły dzienniki angielskie, był jednym z najślawniejszych na obu półkuliach poszukiwaczem przygód. Syn bogatych rodziców odbywał studia w tym samym co książę Walji uniwersytecie, gdzie zawarł z nim przyjaźń. Szlachcic z urodzenia, gentleman i sportowiec w każdym calu, odznaczał się niezwykle elegancją. Czy to po upadku z konia, czy też przy nakładaniu opony u swego samochodu, zachowanie jego było pełne dystynkcji.

Po skończonych studiach Hatlon udał się w podróż po świecie. Przebywał niezmiernie prerie i dżungle, bądź to samochodem, bądź też konno, a gdy teren nie nadawał się do jazdy, wędrował przez gąszcze i stepy pieszko. Nie gardził również i samolotem, a będąc też i znakomitym pilotem, przelatywał przez niedostępne bagna i góry, gnany pragnieniem poznania coraz to nowszych krajin. Najbardziej pociągała go tajemnicza Afryka środkowa, gdzie nieraz narażony był na wielkie niebezpieczeństwa, z których jednak stale wychodził zwycięsko, dzięki swej szalonej odwadze, przytomności umysłu i zimnej krwi.

Nie będąc samochwałem, rzadko kiedy opowiadał o swych przygodach i jedynie dzięki niedyskrecji naocznych świadków jego wyczynów, część ich dostała się do wiadomości publicznej. Pewnego razu zamierzał on sfotografować wygrzewającego się na słońcu nad brzegiem rzeki krokodyla. Olbrzymi płaz leżał nieruchomo, jakby pogrążony w głębokim śnie. Kiedy Hatlon zbliżył się do niego na kilka kroków krokodyl nagle zwrócił się ku niemu. Lecz czy był to ruch źle obliczony, czy też na-

pastowany zdążył się instynktownie rzucić w tył, potwór chwycił go tylko za kraj ubrania i ze swą ofiarą zanurzył się natchmiast w nurtach rzeki. Stojący na brzegu towarzysze zdrtwieli z przerażenia. Finch Hatlon czując groźbę położenia szybko jak myśl wtłoczeniem palców w ślepią potwora, zmusił go do wypuszczenia swej zdobyczy, z czego korzystając przytomny młodzieniec wyskoczył zdrów i cały na brzeg. Innym razem podczas przeprawy przez rzekę, jego kryty samochód natrafił na głębie i zanurzył się. Reszta myśliwych podążających za nim nie widząc go przez kilka minut wypływającego na powierzchnię, straciła już wszelką nadzieję na uratowanie go. W tem zakotłowała się woda a z nią wynurzył się Hatlon, któremu mimo bystrego prądu rzeki udało się choć z wielkim trudem, otworzyć drzwiczki od samochodu i wydostać się na powierzchnię.

Odwaga, wesole usposobienie i świetna znajomość egzotycznych krajów, zyskała mu nie tylko szczerą przyjaźń księcia Walji, którego był stałym towarzyszem w ekspedycjach myśliwskich po czarnym lądzie, ale i sympatię mieszkalców W Brytanji, zamilowanych jak wiadomo, we wszystkich sportach. To też, gdy rozeszła się wieść, iż znaleziono pomiędzy Mombassa a Mairobi szczątki samolotu i ciała dwu lotników, w których rozpoznano Fincha Hatlona i jego służącego, cała Anglja głęboko odczuła śmierć swego niezrównanego poszukiwacza przygód, który obok księcia Walji był najpopularniejszą osobistością w Londynie i całej Anglji. S. F.

Gigantyczny hotel

Nowy hotel Waldorf Astoria w Nowym Jorku, którego budowa kosztowała około 650 milj. zł. (sześćset pięćdziesiąt) zostanie niebawem otwarty. Będzie to największy, najwyższy i najzbytowniejszy hotel Ameryki i świata. W hotelu mieszczą się 2 200 pokoi gościnnych, w tem 300 apartamentów. W kompleksie hotelowym umieszczona jest sala balowa, sięgająca przez cztery piętra i mogąca pomieścić 4 tys. tańczących. W sali tej znajdują się największe organy świata. W każdym pokoju znajduje się przyrząd do palenizacji na odległość. Pod dachem mieści się prywatny dworzec, na który przyjeżdżają goście własnymi wagonami prywatnymi lub publicznymi. Największa część zbytkowych apartamentów znajduje się w dwóch wieżach o 47 piętrach i wznoszących się 190 m. ponad poziom ulicy.

Dyrektorem nowego hotelu będzie dotychczasowy dyrektor hotelu Claridge w Londynie, Włoch Gelardi. Zatrzymuje on dyrekcję hotelu londyńskiego, lecz zamieszka na stałe w Nowym Jorku, skąd codziennie drogą telefoniczną porozumiewać się będzie z administracją hotelu w Londynie. Wip.

Święto szcudel we Flandrii

W czasach, kiedy hrabiowie Flandrii byli panami miasta Namur (Belgji) zbuntowali się mieszkańcy miasta przeciw ówczesnemu władcy hr. Janowi, ponieważ do istniejących już uciążliwych podatków dodał nowy. W jego nieobecności wtargnęli do zamku i zażądali od małżonki księcia przyrzeczenia, że nowy podatek zostanie zniesiony. Kiedy księżna nie chciała się zgodzić na to żądanie, mieszczanie wzięli ją do niewoli i zamknęli do wieży.

Książę Jan niebawem zjawił się z wojskami pod murami miasta i począł je oblegać. Długo operali się buntownicy, lecz wreszcie głód zmusił ich do kapitulacji. Rada miasta wysłała delegację do księcia, która miała przebrać jego gniew i równocześnie dowiedzieć się warunków kapitulacji. Książę odparł, że warunki podyktuje w mieście i że wyprasza sobie, żeby przy wkraczaniu jego do miasta, ktokolwiek udał się na jego spotkanie, ani pieszo, ani konno, ani wozem.

Mieszczanie przerażeni byli tą odpowie-

Misjonarz O. Paweł Schulte, który zorganizował w Afryce Południowej obsługę lotniczą dla celów misyjnych. Niedawno O. Schulte przybył samolotem z Afryki do Niemiec.

dzia, kiedy najmłodszy rajca wystąpił z taką propozycją. Książę zakazał nam się zbliżać pieszko, konno i wozem, ale nie zakazał wyjść na swoje spotkanie na szczydach. Udamy się zatem przebrać gniew książęcy na szczydach. Wszyscy przyklasnęli tej propozycji a książę, widząc pocięzną procesję ojców miasta na szczydach rozweselił się i ochłonął z gniewu i darował mieszczanom ich winę.

Od tej pory obchodzi się w Namur święto szcudel, podczas którego odbywają się igrzyska na szczydach. Wip.

Gimnazjum Salezjańskie w Marszałkach p. Bukownica.

Po kilkuletniej wyteżonej i owocnej pracy Gimnazjum Salezjańskiego w Krakowie, pod nazwą Św. Franciszka Salezego, cieszącego się powszechnym uznaniem, gimnazjum to przenieśli do Poznania z tego powodu, iż studentat filozoficzny został przeznaczony na studentat teologiczny.

Osiedlenie nastąpiło w Marszałkach w powiecie ostrzeszowskim (p. Bukownica), w okolicy uroczej i zdrowotnej. Nowy ten zakład przedstawia się bardzo pięknie. Oprócz gmachu, w którym mieścić się będzie studentat filozoficzny i laboratorja gimnazjalne, jest jeszcze kilka innych zabudowań. Salezjanie mają już wprawdzie zakład w Poznaniu, który jednak dla szczupłości i ograniczonego miejsca nie mógł dotychczas rozwinąć z większym rozmachem akcji społeczno-wychowawczej, według myśli swojego Błog. Założyciela. Do Marszałków przenieśli Salezjanie swoją młodzież kształcącą się i formującą na przyszłych wychowawców i kierowników młodzieży. Młodzi ci ludzie, przybywszy do tej prastarej ziemi polskiej, będą mogli niejedną dobrą zaletę przyswoić sobie, a zwłaszcza hart ducha i charakteru, który zdobi Wielkopolan.

Ze względu, że zakład w Marszałkach służył dawniej innym celom, jesteśmy zmuszeni przeprowadzić poważny remont całego gmachu, co pochłania niemałe wydatki. Wobec tego prosimy naszych życzliwych Przyjaciół i Dobrodziejów o łaskawą pomoc.

Kryzys gospodarczy daje się we znaki również i dalekiej Japonji. Zdjęcie nasze przedstawia natłok młodych Japonek, zgłaszających się na wezwanie kilku domów towarowych jako sprzedawczki. Zgłoszeń było podobno 40 000, podczas gdy zapotrzebowanie wynosiło zaledwie kilkaset.

Patrz na te rzesze bezrobotnych!

Twoja to wina!

Boś kupował towar

zagraniczny!

I Ciebie czeka nędza!

Jeżeli nie będziesz kupował towaru krajowego.

Związek Obrony Przemysłu Polskiego

POZNAŃ
ulica Rzeczypospolitej 1.

Protest zbiorowy z powodu Brześcia

Do zbiorowego protestu z powodu Brześcia przyłączyli się w dalszym ciągu:

WOJEWÓDZTWO POZNAŃSKIE.

Gębice: Swadzyniak Józefa — Staszewski Henryk, kowal — Staszewska Anna, krawcowa — Krepula Maryjanna, robotnica — Partlinnowa Teofila — Kruś Władysław, rolnik — Dymek Anna — Dymek Rozalja — Dymek Józef — Krusiowa Cecylja — Nowak Ignacy — Nowak Cecylja — Gall Sylwester, rolnik — Gallowa Anastazja — Nowak Wanda — Nowak Stanisława — Sterliński Franciszek, rolnik — Sterlińska Marta — Fręsko Wawrzyn, rolnik — Fręsko Jan — Radunz Stefan, rolnik — Fręsko Walenty — Puról Wojciech, obuwnik — Piątek Herman, rolnik — Kulwas Maksymilian, rolnik — Winiecki Wacław, rolnik — Winiecki Szczepan, rolnik — Winiecka Eleonora — Winiecka Anastazja — Winiecka Juljanna — Winiecka Stanisława — Radunz Roman, rolnik — Radunz Franciszka — Radunz Marja — Bednarek Stanisław, rolnik — Bednarek Franciszka — Bednarek Ignacy — Milecka Bronisława — Grabowski Wojciech, robotnik — Cyrułek Adam, gospodarz — Cyrułek Marjanna — Jędrzejczyk Franciszek, obuwnik — Jędrzejczykowa Marja — Kowalski Jan, rzemieślnik — Krüger Marja — Krügerówna Marja — Kłos Franciszek, rolnik — Kłos Adam — Kłos Stanisława — Kłos Katarzyna.

Mikołajewo: Cybart Leon, rolnik, Cybartowa Kazimiera — Kujanek Maksymilian, rolnik — Kujanek Helena — Szwed Sylwester, rolnik — Szwed Benigna — Szwed Leon — Szwed Stanisław — Piątek Kajetan, robotnik — Golik Teresa, robotnica — Golik Władysław, robotnik — Golik Teresa, robotnica — Piątek Jan, robotnik — Piątek Anna — Wiśniewski Roman, robotnik — Wiśniewska Teresa — Wiśniewski Jan — Wiśniewski Szczepan — Mierzwa Stanisław, krawiec — Mierzwa Sylwester, szewc — Mierzwa Maryjanna, rolniczka — Mierzwińska Marta — Mierzwińska Tekla — Kujanek Teodor, robotnik — Kujanek Juljanna, robotnica — Frackowiak Juljan, rolnik — Frackowiak Pelagja, rolniczka — Magdziarz Leonard — Magdziarz Rozalja, robotnica — Rzyso Maksymilian, rolnik — Koza Jan, robotnik — Koza Franciszek, robotnik — Geremek Władysław, robotnik — Geremek Zofja — Rzyso Helena, rolniczka — Rzyso Antoni, robotnik — Dymek Ignacy, rolnik — Dymek Marta — Fręsko Roman, rolnik — Fręsko Anastazja — Fręskówna Agnieszka — Szypa Józef, robotnik — Wylegala Stanisława, robotnica — Magdzińska Monika, robotnica — Jędryka Walenty, robotnik — Jędryka Józefa, robotnica — Wizowa Stanisława, robotnica — Zapatka Jan, rolnik — Zapatka Marjanna — Zapatka Leokadja — Hellak Bernard, robotnik — Hellak Marjanna — Błażyński Michał, robotnik — Błażyńska Katarzyna — Hellak Weronika, robotnica — Witkowski Jan, robotnik — Witkowska Marjanna — Magdziński Jan, rolnik — Magdzińska Stanisława — Magdziński Andrzej — Dziabas Józef, robotnik — Dziabas Weronika, robotnica — Stochaj Szczepan — Grzył Franciszek, robotnik, Szypa Jan, rolnik — Szypówna Marja — Szypa Agnieszka, rolniczka — Szypa Stanisław — Godawowa Marja — Godawianka Wiktorja — Jur Stanisław, robotnik — Jur Władysław, rolnik — Jur Wiktor — Jur Leokadja, rolniczka — Jur Katarzyna — Jur Antoni, rolnik — Jur Magdalena — Błażyński Franciszek, rolnik — Błażyńska Praksesta — Błażyńska Anna — Michalski Franciszek, rolnik — Jur Franciszek, rolnik — Jur Bronisława — Jur Stanisława — Plochacz Leon, robotnik — Plochacz Jadwiga — Rzyso Jan, rolnik — Rzyso Stanisława — Rzyso Franciszek — Sminacz Józef, robotnik — Jankowski Jan, rolnik — Jankowska Gertruda — Pawlak Stanisław, rolnik — Pawlakowa Anna — Kurowski Sylwester, szewc — Szadzikówna Agnieszka, robotnica — Rilla Walenty, robotnik — Rączka Józef, robotnik — Frackowiak Ludwik, rolnik — Frackowiak Izabela — Kracz Sylwester, rolnik — Kraczowa Anna — Łusiewicz Andrzej, rolnik — Łusiewiczowa Salomea — Rzyso Weronika, rolniczka — Rzyso Franciszek, robotnik — Rzyso Anna — Rzyso Wacław, ogrodnik — Dziabas Bernard, robotnik — Dziabas Salomea — Michalak Leon, rolnik — Chylek Antoni, rolnik — Chylek Pelagja — Chylek Jan, wymiennik — Mittelstädt Marjanna — Wełnic Cecylja — Wełnic Jan, murarz — Wełnic Maksymilian.

Milkowo: Pachowicz Stanisław, siodlarz — Masiek Salomea, gospodyni — Pachowiczowa Gabryela — Gadziński Romuald, rolnik — Gadzińska Marjanna — Gadziński Bernard, ślusarz — Wujec Michał, ślusarz — Borowiak Wincenty, ślusarz — Borowiak Stefan, ślusarz — Janc Stefan, ślusarz — Janc Antoni, ślusarz — Grzył Franciszek, ślusarz — Jancowa Elżbieta, gospodyni — Masiek Wojciech, rolnik — Masiek Franciszka — Masiek Teresa — Wicherowa Wiktorja — Wicherówna Jadwiga — Wicher Sylwester, rolnik — Cybulski Franciszek, rolnik — Cybulska Agnieszka — Ratajczak Wiktor, emeryt — Michalak Marjanna — Kucik Alojzy, kołodziej — Kucikówna Marta — Michalak Michał, rolnik — Grzesz Leonard, rolnik — Kucukówna Marja — Kucuk Ludwik, siodlarz — Kucikowa Agata — Szulc Hugon, robotnik — Szulcowa Zuzanna — Szulcówna Leokadja, krawcowa — Białasik Jan, rolnik — Białasik Benigna — Jur Wiktor, emeryt — Łusiewicz Szczepan, obuwnik — Łusiewiczowa Leokadja — Łusiewicz Wiktor, emeryt — Łusiewiczowa Marjanna — Balcerowicz Stanisław — Balcerowicz Agnieszka — Graj Kazimierz, rolnik — Radlik Sylwester, rolnik — Radlik Katarzyna — Gadziński Idzi, rolnik — Gadzińska Anna — Gadziński Walerjan, ślusarz — Grzesiowa Weronika — Grzesiówna Pelagja — Kawowa Antonina — Piątek Tomasz, rolnik — Piątek Juljanna — Golan Cyprian, ksiązkowy — Garstka Marjanna, emerytka — Kawa Józef, rolnik — Wujec Benigna — Wujec Wiktor — Wujcówna Benigna — Kmiecik Tekla — Kmiecikówna Stefanja — Sikora Wawrzyn, rolnik — Sikora Marjanna — Kiczowa Stanisława — Golan Jakób, emeryt — Wiza Cecylja — Przybylska Władysława — Ziemiański Ludwik, rolnik — Ziemiańska Magdalena — Przybylski Leon, rolnik.

Nowina: Magdziarz Ignacy, rolnik — Naji Piotr, rolnik — Mierzwa Andrzej, rolnik — Kmiołek Andrzej, rolnik — Golik Józef, rolnik — Łusiewicz Tomasz, rolnik — Sotek Maksymilian, rolnik — Nowak Mieczysław, rolnik — Budaj Józef, rolnik — Matuszczak Jan, rolnik — Łusiewicz Sylwester, rolnik — Maćkowiak Bolesław, rolnik — Nawrot Stanisław, rolnik — Paul Maks, rolnik — Wicher Ignacy, robotnik — Gurzęda Antoni, rolnik — Suwalski Michał, rolnik — Rozwadowski Stanisław, rolnik — Dłużak Franciszek, rolnik — Ratajczak Jan, robotnik — Ratajczak Władysław, rolnik — Kamiński Ignacy, rolnik — Spychalski Józef, rolnik — Bielejewski Józef, rolnik — Koza Nikodem, piekarz — Bilski Bronisław, rolnik — Kostyk Kazimierz, robotnik — Nawrotowa Zuzanna — Bilka Marjanna, wymiennica — Kostykowa Gertruda — Spychalska Tekla — Ratajczak Marja — Kamińska Marjanna — Bielejewska Weronika — Paul Władysław — Bęben Walerja — Gurzęda Aleksandra — Wicher Helena, robotnica — Rozwadowska Antonina — Hagedorn Cecylja — Kędzińska Weronika, robotnica — Kędzińska Praksesta, robotnica — Kędzińska Agnieszka, robotnica — Kreputowa Marjanna, robotnica — Garstka Anastazja, robotnica — Matuszczak Cecylja — Górzna Zuzanna, robotnica — Andrzejewska Jadwiga, robotnica — Kasperkowiak Stefanja, robotnica — Garstka Stanisława, robotnica — Nowakówna Marja, robotnica — Sotek Pelagja, wymiennica — Łusiewicz Konstancja — Budaj Helena — Magdziarz Ignacy, rolnik — Kreputa Piotr, robotnik — Kurowski Walenty, rolnik — Kurowska Marja — Magdziarowa Marja — Łusiewiczówna Joanna — Golikowa Katarzyna — Kmiołek Anna — Kurkiewicz Agnieszka.

Oborniki: Matuszak Józef, robotnik — Matuszak Franciszka, robotnica — Staniecki Wincenty, robotnik — Staniecka Stanisława, robotnica — Taryon Feliks, robotnik — Taryon Stanisława, robotnica — Bukowski Paweł, monter — Bukowska J. — Weber Franciszek, palacz — Weber Emilia — Hartwig Adam, robotnik — Hartwig Cecylja, robotnica — Krakowiak Kazimierz, robotnik — Krakowiak Weronika, robotnica — Wojtaszkowa Franciszka, położna — Szymaniak Walenty, murarz — Szymaniakowa Magdalena — Kuklewski Antoni, robotnik — Kuklewska Franciszka, robotnica — Kuklewska Marja, robotnica — Kuklewska Zofja, robotnica — Gazecki Zdzisław, dekarz — Majchrzakowa Marja — Starościna Jadwiga — Śmigielski Stefan, malarz — Śmigielka Ewa — Kinowska Apolonja — Kinowski Jan, krawiec — Urbańska Antonina — Fulińska Wiktorja — Makowska Helena — Jaworski Marjan, pomocnik zegarmistrzowski — Leśniewska Teodora — Urbaniak Jan, mistrz rzeźnicki — Urbaniakowa Pelagja — Bocheński Tytus, stolarz — Dudkowa Helena — Frydrych Adam — Frydrych Józefa — Grupa Stanisław, robotnik — Grupa Stanisława — Szymański Stanisław, malarz — Szymańska Gertruda — Nowacka Józefa, kupcowa — Sobkowiak Stanisław, szofer — Golczakówna Władysława — Lewandowski Feliks, malarz — Lewandowska Kazimiera — Warciarkowa Helena — Pohl Władysław, piekarz — Pratzel Leonard — Chudy Władysław, stolarz — Bartkowiak Marcin, cieśla — Bartkowiak Marja — Kalicka Stanisława — Kalicki Jan, młynarz — Majchrzak Juljan, krawiec — Majchrzak Józef I — Majchrzak Józef II — Grajkowa Marja — Pniwska Zofja — Gluma Ludwik, mistrz malarski — Fischer Wiktorja — Burchart Stanisław, rolnik — Budnikowska Stefanja, właścicielka — Budnikowska Marja — Brycki Stanisław — Brycka Agnieszka — Wojciechowski Feliks, kupiec — Skórzewski Teofil, obuwnik — Skórzewska Helena — Zdanowski Marjan, fryzjer — Pietzówna Antonina — Pietzówna Janina — Panek Ludwik, mistrz rzeźnicki — Panek Gertruda — Kowalczak Stanisław, rachmistrz — Wesolowski Antoni, piekarz — Apoll Narcyz, zegarmistrz — Januszak Bonifa-

cy, mistrz rzeźnicki — Tietz Wiktor, fryzjer — Rzański Stefan, fryzjer — Ratajczak Roman, fryzjer — Kramer Jan, krawiec — Ziemia Jan, krawiec — Miecznikowski Bernard, kupiec — Sadowski St., mistrz rzeźnicki — Olesik J., robotnik — Olesikowa, robotnica — Roszkiewicz Józef, rzeźnik — Garczewski Marjan — Manthey Czesław, pomocnik piecowniczy — Thiel Roman, pomocnik malarski — Poczekajowa Stanisława — Lehmann Józef, kupiec — Majchrzak Józef, kupiec — Kozłowski Stanisław, kowal — Pohl Franciszka — Skotarczak M. — Kmiecicki Stanisław, kupiec — Gluma Franciszek, zegarmistrz — Rosochowicz Czesław, kupiec — Skierczyński J., obuwnik — Chwaliszewski W., obuwnik — Kucera W., obuwnik — Skierczyński M., obuwnik — Przybylski Fr., obuwnik — Dzierbicki Antoni, stolarz — Mazer Stanisław, kupiec — Janikowa L. — Hermanowa Wl. — Łukanowski Mieczysław, stolarz — Tabat Henryk, fryzjer — Lewandowski Stanisław.

Sokołowo: Kita Franciszek, gospodarz — Filoda Ignacy, gospodarz — Ratajczak Jakób — Niezborala Teodor, gospodarz — Rybicki Marcin, robotnik — Pachura Karol, robotnik — Bürger Gustaw, chałupnik — Nowak Helena — Budzyń Marcin, gospodarz — Kabaciński Stanisław, chałupnik — Mirek Anastazja, robotnica — Woś Tomasz, chałupnik — Śmigiel Jakób, gospodarz — Plura Józef, chałupnik — Pacholi Jakób, robotnik — Grabicki Marcin, robotnik — Leśniewski Jakób, chałupnik — Szymczak Tomasz, robotnik — Brúske Herman, chałupnik — Merda Michał, robotnik — Eliks Roman, chałupnik — Jankowiak Stefan, chałupnik — Szymczak Walenty, robotnik — Niezborala Wawrzyn, gospodarz — Bukowski Bernard, chałupnik — Kordacki Wincenty, robotnik — Furman Sylwester, gospodarz — Günther Szymon, gospodarz — Pacholik Helena — Günther Anna — Surma Antoni, robotnik — Surma Katarzyna — Cjęcki Antoni, robotnik — Grenel Józef, robotnik — Masiek Marja — Wyrembek Jan, gospodarz — Rolof M., chałupnik — Strożyński Feliks, robotnik — Strożyńska Zofja — Kolasa Stanisław, robotnik — Działas Andrzej, robotnik — Kita Sylwester, gospodarz — Kita Pelagja — Kita Bernard — Jęchorek Maksymilian, gospodarz — Jęchorek Jadwiga — Konieczny Józef, gospodarz i sołtys — Konieczna Marja — Kaczmarek Stanisław, robotnik — Arendt Maksymilian, robotnik — Arendt Jadwiga — Kolterman Franciszek, gospodarz — Helwich, gospodarz.

Szamocin: Ploch Władysław, kupiec — Plochowa Katarzyna — Ploch Wojciech, murarz — Przybyłowa Katarzyna — Koczy Mikołaj, kupiec — Bańczykowa Elżbieta — Szyszka Wacław, rolnik — Szyszka Anna — Wisłowski Lucjan, właściciel młyna — Wisławska Stanisława — Wisławska Lucyna — Wisławska Józefa — Szulc Antoni — Zakowska Anna — Zakowska Bronisława — Nowak Apolonja — Matuszewski Józef — Matuszewska Anna — Adamska Jadwiga — Pawlicka Leokadja — Skibiński Andrzej, kupiec — Głowacki Władysław, kupiec — Politowski Wacław, kupiec — Kawiecki Antoni, mistrz krawiecki — Gąsiorowski Kazimierz, kupiec — Kostecki Józef, kupiec — Burzyński Franciszek, rolnik — Świerkowski Grzegorz, malarz — Kaluźny Jan, rolnik — Pawlicki Antoni, obuwnik — Kowalski Kazimierz, kupiec — Markiewicz Józef, ślusarz — Wika Antoni, mistrz kołodz. — Adamski Józef, rolnik — Bembnista Franciszek, mistrz rzeźnicki — Nowak Władysław, rolnik — Przybył Klemens, kupiec — Nowak Bernard, rolnik — Skibiński Kazimierz, drukarz — Dahlke Stanisław, piekarz — Świerkowski Miłosz, mistrz mal. — Świerkowska Jadwiga — Kozłowski Franciszek — Grabowski Tadeusz, kupiec — Głowacka Bronisława — Grabowska Antonina, właścicielka domu — Grabowska Władysława — Jablonka Wiktor, nauczyciel pryw. — Jablonkowa Tekla — Kulczyński Franciszek — Skibińska Kazimiera.

Widzim: Wieczorek Józef, rolnik — Wieczorek Władysława — Machul Jan, rolnik — Machulanka Stanisława — Machulanka Marta, abs. szkoły roln. żeńskiej — Krzycki Franciszek, rolnik — Krzycka Ludwika — Mania Walenty, rolnik — Maniowa Jadwiga — Bartkowiak Józef, rolnik — Bartkowiak Józefa — Kryś Józef, gospodarz — Krysiowa Paulina — Kryś Stanisław, rolnik — Kozłowski Stefan, gospodarz — Kozłowska Elżbieta — Kozłowska Marja — Kozłowska Jadwiga — Swinirek Jan, krawiec — Konstanczak Jan, rolnik — Poniedziałek Jan, brukarz — Leciejewski Wacław, robotnik — Konstanczakowa Stanisława — Dokowiczowa Antonina — Dokowicz Józef, rolnik — Dokowicz Józef II, rolnik — Kozłowski Piotr, rolnik — Kozłowska Jadwiga — Kozłowski Alojzy — Kozłowska Marjanna — Weiss Ludwik, gospodarz — Weiss Stanisława — Sobczak Władysław, brukarz — Smertka Jan, rolnik — Smertka Apolonja — Rychły Ludwik, pom. drukarski — Rychły Jan, rolnik — Rychła Anna — Szała Felks, abs. szkoły roln. — Wieczorek Jan, robotnik — Banach Jan, rolnik — Banachowa Anna — Foltyniewicz Wojciech, robotnik — Foltyniewiczowa Pelagja — Gajewski Albin, rolnik — Gajewska Agnieszka — Dakowiczowa Gertruda — Matysiak Józef, rolnik — Matysiakowa Helena — Rozalczak Marcin, gospodarz — Rozalczakowa Jadwiga — Banach Jan, rolnik — Banachowa Jadwiga — Dokowicz Franciszek, rolnik — Dokowiczowa Florentyna — Hemmerling Wawrzyn, rolnik — Hemmerlingowa Władysława — Hemmerling Jan, rolnik — Latka Franciszek, robotnik — Latkowa Magdalena — Hemmerling Wacław, rolnik — Matysik Stanisław, rolnik — Kaszubiak Antoni, rolnik — Kaszubiakowa Katarzyna — Mania Paweł, rolnik — Kokotówna Marja, robotnica — Wolnik Stanisław, robotnik — Wolnik Jan, rolnik — Wolnik Helena, robotnica — Zboralski Michał, wymiennik — Buško Bartłomiej, chałupnik — Buško Franciszka — Ciesielska Balbina, robotnica — Budzyn Marjanna, robotnica — Wojtkowiak Adalf, robotnik — Wojtkowiak Pelagja — Barczak Marja, robotnica — Grajek Marta, robotnica — Wojtkowiak Sylwester, robotnik — Wojtkowiak Małgorzata — Mlynkowiak Jan, rolnik — Mlynkowiak Marjanna — Lotka Paulina, robotnica — Walkowiak Paulina, robotnica — Chełmiński Franciszek, rolnik — Chełmiński Aleksander, urzędnik gospodarczy — Krawczyk Stanisław, robotnik — Rozynek Heliodor, rzemieślnik — Krawczyk Antoni, stolarz — Krawczyk Benigna — Szyszka Katarzyna — Nowak Marjanna, robotnica — Rozynek Nikodem, rzemieślnik — Rozynek Marja — Stawowy Jan, robotnik — Woźna Franciszka — Janik Kazimierz, robotnik — Janik Gertruda — Ceglarek Anna — Ceglarek Jan, robotnik — Ceglarek Marjanna — Ceglarek Ignacy, robotnik — Walkowiak Pelagja — Ratajczak Łukasz, robotnik — Ratajczak Marjanna — Ratajczak Franciszka — Ratajczak Marjanna — Skudler Juljanna — Przybyła Paulina — Wojtkowiak Agnieszka — Skuder Witold, robotnik — Woźna Paulina — Woźna Franciszka — Weiss Ignacy, robotnik — Weissówna Michalina — Weiss Wojciech, robotnik — Weiss Magdalena — Weissówna Marjanna — Weissówna Helena — Kosicki Jan, robotnik — Kosicka Marta — Adamczak Stefan, robotnik — Adamczak Weronika — Adamczak Antonina — Adamczak Marja — Adamczak Agnieszka. — Krawczyk Wiktorja.

Pisma, godzące się na protest, uprasza się o powtórzenie podpisów, powyżej podanych.

Komitet
z p. Wyczyński
em. starosta krajowy
Poznań, Al. Marcinkowskiego 29.

Z różnych stron Polski

Zgon ś. p. ks. Ignacego Miszkiewicza T. J.

(KAP) W dniu 27 sierpnia br. rozstał się z tym światem w kolegium OO. Jezuitów na Wesole w Krakowie w 75 roku życia a 62 powłania zakonnego ks. Ignacy Miszkiewicz T. J. Znany był ze swej pracy kapłańskiej w wielu miastach Polski, gdyż prawie przez całe życie kapłańskie był przełożonym domów i kościołów jezuitów w Tarnopolu, Stanisławowie, Zakopanem, Staniątkach, Kaliszu, Krakowie. W zakladzie hyrowskim piastował urząd prefekta generalnego. W r. 1915 Rosjanie wywieźli go z Tarnopola i wędzili zrazu w Wołoczyskach a potem przez 14 miesięcy w Kijowie. Pogoda swą i uprzejmością zjednył sobie wszystkich, to też zostawia głęboki żal po sobie i wdzięczność serdeczną.

General Haller na uroczystości poświęcenia sztandaru w Nowym Bytomiu.

W dniu 6 września przybywa na uroczystości poświęcenia sztandaru Zw. Hallerczyków w Nowym - Bytomiu generał broni Józef Haller. Równocześnie przybywają na G. Śląsk panie hr. Skarbkowa, żona po śp. hr. Aleksandrze Skarbu oraz Rosa Baillly, generalna sekretarka Towarzystwa Przyjaciół Polski w Paryżu, prezesem którego jest p. minister Louis Marin. P. Baillly przybywa zapoznać się z stosunkami śląskimi. Gen. Haller oraz hr. Skarbkowa i p. R.

Baillly są gośćmi prezesa Chorągwi Śl. Zw. Hallerczyków wiceprez. Stronnictwa Narodowego na G. Śląsku dyrektora Józefa Gawrycha.

Przyspieszone tempo robót przy budowie magistrali Śląsk — Gdynia.

Tempo robót na magistrali węglowej Śląsk — Gdynia z tało ostatnio znacznie przyspieszone; w chwili obecnej pracuje przy budowie około 7.000 robotników. Liczba robotników przy budowie magistrali wzrosła jeszcze w najbliższych dniach do 8.000.

Budowa magistrali węglowej zatem przyczynia się do złagodzenia kryzysu bezrobocia.

Nowy gmach ministerstwa komunikacji w Warszawie.

Ministerstwo komunikacji rozpatruje obecnie projekty przyszłego gmachu własnego, który stanie na miejscu obecnego kompleksu budynków i przybudówek. Budowa rozpocznie się od tylnych skrzydeł od strony Muzeum Narodowego. Będzie to 7-piętrowy gmach, zwrocony frontem do Aleji Jerozolimskich. Ponieważ do budżetu tegorocznego ministerstwa komunikacji wstawiono tylko milion zł. na budowę nowego gmachu, przeto będzie można w tym roku założyć tylko fundamenty. Gmach ten ze względu na swój monumentalny charakter ma się przyczynić do upiększenia stolicy. (O)

„Wpław przez Poznań“

4-ty doroczny wyścig pływacki o puchar

„Ilustracji Polskiej“

odbędzie się w niedzielę

6 września 1931 r

o godz. 15³⁰

Start: przy pływalni związkowej przy Drodze Dębińskiej. Meta: przy ogrodzie Szelańskim. Zgłoszenia przyjmuje jeszcze Okręgowy Związek Pływacki (p. Broniarz, św. Marcin 27) oraz Redakcja „Ilustracji Polskiej“ św. Marcin 70.

Wszyscy w niedzielę nad Wartę! Musimy ujrzeć największą sensację sportową Poznania,

olbrzymi bieg pływacki,

którego uczestnicy walczyć będą na przestrzeni 5 kilometrów.

1255 radiostacji na świecie

Do niedawna Ameryka podbijała rekord w eterze, dzięki przeważającej ilości rozgłośni obsługujących radiostuchaczy U. S. A. w stosunku do ilości rozgłośni reszty świata. Dziś Ameryka pozostała w tyle: posiada ona, jak poprzednio, 605 radiostacji, podczas gdy ilość rozgłośni w innych częściach świata wzrosła do 650.

W niektórych krajach ilość radiostacji wydaje się nadmierna: taka np. Kuba posiada ich 70, Kanada — 87, Meksyk — 39, wreszcie Sjam, który przed rokiem nie miał ani jednej, dziś posiada ich aż trzy.

Rosja, jak we wszystkim, tak też szaleje i w zakresie rozbudowy swej sieci radiofonicznej, wznosząc coraz nowe i coraz potężniejsze rozgłośnie; do istniejących w Z. S. R. R. czterdziestu siedmiu radiostacji ma przybyć w roku przyszłym 60 nowych.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Piątek, dnia 4 września 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 komunikaty; godz. 18.00 koncert po-

łudniowy z Warszawy; godz. 19.00 z cyklu odczytów misyjnych odczyt p. t. „Problem ludów Pigmajskich“ cz. II; godz. 19.15 pogadanka radiotechniczna; godz. 19.30 „Silva rerum“; godz. 19.45 „Otwarte oczy na wschód“; godz. 20.15 koncert symfoniczny z Warszawy; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty; godz. 22.15 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada“.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 15.25 odczyt p. t. „Jak uniknąć zatrucia grzybami“; godz. 16.00 kącik krótkofalowy; godz. 16.10 muzyka gramofonowa; godz. 16.30 kącik artystyczny L. S. G.; godz. 16.50 pogadanka literacka w języku francuskim; godz. 17.15 muzyka gramofonowa; godz. 18.00 muzyka lekka i taneczna; godz. 19.20 muzyka gramofonowa; godz. 20.00 Prasowy Dziennik Radjowy; godz. 20.15 koncert symfoniczny — Orkiestra Filh. Warsz. i p. Familier - Hepernerowa (fortepian); godz. 22.00 feljton „Podparnasie polskie“; godz. 22.15 dodatek do Prasowego Dziennika Radjowego; godz. 22.30 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m) 12.05 i 14.00 gramofon, 16.30 koncert popoł., 20.00 koncert, 21.00 słuchowisko; Budapeszt (550 m) 18.45 i 20.45 koncert; Wiedeń (516 m) 20.50 koncert — utwory F. Mendelssohna - Batholdy, 22.30 kon-

cert wieczorny; Medjolan (501 m) 21.00 muzyka lekka; Rzym (441 m) „Clo - Clo“ opt. Lehara.

SPORT

Gry sportowe

O mistrzostwo Polski. Trzy półfinałowe rozgrywki o mistrz. Polski rozegrane zostaną w sobotę i w niedzielę w Poznaniu. W sobotę o godz. 16 spotykają się „AZS“ i „Gryf“ Toruń, w niedzielę o godz. 11 „Ymca“ Łódź i „Gryf“, oraz o godz. 16 „AZS“ i „Ymca“. Wszystkie rozgrywki odbędą się na stadionie „ośrodek“ przy ul. Marcelewskiej.

Lekka atletyka

Włochy — Polska. Szkielet drużyny włoskiej walczącej dnia 12 i 13 września na stadionie miejskim w Poznaniu oparty będzie na następujących zawodnikach: Facelli, Tavernari, Beccali, Carlini, Innocenti, Pighi, Dominutti, Toetti, Spezali, Tomasi, Lippi, Cortopassi.

Zapowiedź tego spotkania wzbudziła ogromne zainteresowanie nie tylko w Poznaniu, lecz również na prowincji, skąd wybierają się liczne wycieczki do Poznania. Bilety w przedsprzedaży, po cenie o 20

proc. niższej nabyć można w firmach „Camera“ i „Dom Sportowy“.

Pięściarstwo

Poznań — Śląsk. Po długiej przerwie letniej w niedzielę o godz. 12 w południe w sali kina „Metropolis“, odbędzie się spotkanie dwóch najsilniejszych okręgów w Polsce. Ostatnie spotkanie zakończyło się wynikiem 8:8, wobec czego niewątpliwie oba zespoły będą się starać o zwycięstwo. Reprezentacja śląska wystąpi w składzie: Moczko, Michalski, Rudzki, Białas, Gburski, Wieczorek, Niesobski i Wocka. Jest to najsilniejsza drużyna jaką okręg śląski obecnie dysponuje. Przesprzedaż biletów w firmie „Camera“, Ratajczaka 3.

Bawaria — Włochy 10:6. W środę wieczorem rozegrano rewanżowe spotkanie międzypaństwowe w Anconie. W poszczególnych wagach wyniki były następujące: Frei (B) pokonał na p. Biloniego (W), Saracini (W) — Ziglarskiego (B), Schleinkofer (B) — Portaleonego (W), Held (B) zwyciężył przez dyskwalifikację w trzecim starciu Gianola (W), Allessandrino (W) remisował z Kuglerem (B) Longinotti (W) zwyciężył Langa (B) w trzecim starciu przez techn. k. o., Schiller (B) pokonał na p. Donatięgo (W) i Brunelli (W) remisował z Haymannem (B).

Dnia 1 września r. b., zmarł po krótkich i ciężkich cierpieniach, ś. p.

Stefan Bonkowski

współwłaściciel i dyrektor kolei Rawicz — Kobylin.

Nagła i nieublagana śmierć zabrała nam szlachetnego, dzielnego i prawowitego opiekuna i szefa. Pamięć po ś. p. Zmarłym, pozostanie na zawsze w sercach naszych.

Urzednicy i personel Kolei Rawicz-Kobylin.

Rawicz, 3 września 1931 r.

dw 978

Wszystkim, którzy odprowadzili na miejsce wiecznego spoczynku najdroższego męża mego, ś. p.

ppor. Stanisława Nałęcz-Kobierzyckiego w szczególności Ks. prałatu Wilkanskiemu, Ks. prob. Rymarskiemu, Korpusowi Oficerskiemu 58 p. p. pułk. Chilewskiemu na czele, Korpusowi Oficerskiemu 57 p. p., Zarządowi „Rodziny Wojskowej“, Korpusowi Podoficerskiemu 58 p. p., Strzelcom 58 p. p., tak przez tę wzniosłą duszę miłowanym, oraz wszystkim, którzy nam w tym wielkim smutku okazali tyle serca składają

gorące podziękowanie

zw 10 790

żona, brat i rodzina.

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci, ś. p.

Adama Ruszczyńskiego

b. Prezesa Sądu Apelacyjnego w Toruniu odbędzie się

msza św. żałobna

w kościele Matki Boskiej Bolesnej (na Łazarzu) w dniu 5 września r. b., w sobotę, o godz. 10 rano przed wielkim ołtarzem.

zw 10 767

Żona, dzieci i rodzeństwo.

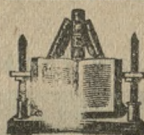
Dr. med. Chmielewski powrócił.

Stary Rynek 45.

Pw 7 067-55,868

Zakład fryzjerski

damski i męski, dobrze prosperujący sprzedam bardzo tanio z powodu choroby wraz z mieszkaniem. Czynsz miesięczny 60 zł. Zgłoszenia uprasza A. Birnbaum, Król. Huta, Szopna 11, sw 10708

Oprawy książek wszelkiego rodzaju Introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

Dnia 1 września, o godzinie 19,30 zmarł w Bogu, po długich i nader ciężkich cierpieniach, namaszczonej Olejami św., mój najdroższy i najukochańszy mąż, nasz dobry ojciec, brat, teść, wujek, szwagier i dziadek, ś. p.

Maksymiljan Ebert

przeżywszy lat 47. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 5. b. m., o godz. 4 po poł. z domu żałoby, ul. Śniadeckich 15, na cmentarz jeżycki.

W nieutulonym smutku pograżeni
żona z dziećmi i rodzina.

dw 979

Osobnych zawiadomień nie wysyła się Zakład Pogrzebowy „Ceremonia“. Towarowa 25. tel. 8180.

We wtorek, dnia 1 września 1931 r., o godz. 19,35 zasnął w Bogu, kontroler ruchu P. O. K. P., ś. p.

Maksymiljan Ebert

w 47 roku życia. W Zmarłym straciliśmy oddanego Kolegę, którego obowiązkowość i pracowitość przyswieceć nam będą jako godny do naśladowania wzór.

Cześć Jego pamięci!

dw 978

Zrzeszenie Kontrolerów na okręg poznański.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 5. b. m., o godz. 16-tej z domu żałoby, ul. Śniadeckich 15, na który zaprasza się jak najusilniej wszystkich Kolegów Kontrolerów.

Dnia 2 września 1931, o godz. 0,30 zmarł, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, a nasz drogi syn, brat, szwagier i wuj, ś. p.

Wacław Linke

w 38 roku życia.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 4 września r. b., o godz. 5 po południu z kaplicy św. Józefa na cmentarz ś-to Marciński przy ul. Bukowskiej. Nabożeństwo żałobne nazajutrz w kościele św. Marcina o godz. 9 rano.

Pw 7113-35,145

W ciężkim smutku nieutulona
żona z rodziną.

Poznań, Piekary 11.

W czwartek, dnia 3 września, o godz. 7,45 rano zasnęła w Bogu, po długich, ciężkich, z anielską cierpliwością znoszonych cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza najukochańsza i najdroższa córka, siostra, kuzynka i ciocia, ś. p.

Stefanja Cieślewiczówna

skończywszy lat 26. Pogrzeb odbędzie się w Mosinie w niedzielę, dnia 6 b. m., o godz. 4 po południu z domu żałoby, o czym donoszą w ciężkim smutku pogrążeni

nw 5528

rodzice i rodzeństwo.

Mosina, Grudziądz, Poznań, Nakło, Berlin, dnia 3. IX. 1931.

We wtorek, dnia 2 września 1931 r., rozstał się z tym światem, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, mój jedyny a najukochańszy brat, przytem serdeczny i gorliwy towarzysz pracy, ś. p.

Wacław Linke

w wieku lat 38. W ś. p. Zmarłym straciłem nietylko kochanego brata, lecz przede wszystkim serdecznego przyjaciela i współtowarzysza pracy, który przez Swą gorliwość zaskarbił sobie moją wdzięczną pamięć.

Ignacy Linke

Poznań, Piekary 22/3.

Pw 7114-35,148

We wtorek, 2 września 1931 r., o godz. 10,30 zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, moja najukochańsza żona, siostra i bratowa, ś. p.

z Ryllów

Jadwiga Tomaszewiczowa

przeżywszy lat 26.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 5 b. m., o godzinie 15,30 z domu żałoby, Matejki 34, na cmentarz w Górczynie.

W nieutulonym żalu pogrążony

mąż z rodziną.

Poznań, dnia 3. 9. 1931 roku.

dw 977

Dnia 2. 9. 1931 r., o godz. 0,30 w nocy zmarł, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz kochany szwagier, ś. p.

Wacław Linke

w wieku lat 38. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 4. b. m., o godzinie 5 po południu z Zakładu św. Józefa na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej. O czym donoszą

Pw 7115-56,394

w głębokim smutku pogrążeni

Antoni Karpiński z rodziną

Kazimierz Wereszczako z rodziną.

ś. p.

Teresa Jazówna

nasza najukochańsza córka, siostra i szwagierka zasnęła w Bogu, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach we wtorek, 1 września r. b., o godz. 2 po poł.

Wszystkich Krewnych i Znajomych zawiadamiają

ciężko stroskani i w smutku pogrążeni

Mur. Goślina, Poznań, 3. 9. 1931 r. **rodzice i rodzeństwo.**

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 5 b. m., po poł. o godz. 4,30 z kaplicy św. Józefa w Poznaniu, na cmentarz św. Wojciecha. dw 975/6

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak. Poznań Plac Nowomiejski 10. tel. 1046.

Dnia 2 września 1931 r., zmarł serdeczny nasz druh, ś. p.

Wacław Linke

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 4 września r. b., o godz. 5-tej po południu z Zakładu św. Józefa. O liczny udział członków pod sztandarem uprasza

Zarząd

Pw 7116-35,147

Tow. Wioflarzy „Polonia“ T. z. w Poznaniu.

Dnia 2 września 1931 r., rozstał się z tym światem, ś. p.

Wacław Linke

Sp. Zmarły jako kierownik przedsiębiorstwa, był nam przede wszystkim serdecznym towarzyszem pracy, o niezwykłych zaletach charakteru i dlatego pamięć o Nim zachowamy na zawsze. Pw 7104-35,148

Współpracownicy F-my Ignacy Linke
Magazyn Mebli, ul. Piekary 22/23.

Dobrze zgrany kwintet lub kwartet

z najnowszymi instrumentami, bogatym repertuarem, zaraz potrzebny. Oferty z podaniem wymagań proszę skierować do „PAR“, Toruń, pod nr. 1052 Pw 7095-64,254

Drogerzysta

podróżujący, dobry fachowiec, obrotny, rzetelny, dobrze wprowadzony i lubiany u pp. Aptekarzy i Drogerzystów, dobre referencje i świadectwa, do 20.000 zł gwarancji, poszukuje odpowiedniej posady lub zastępstwa. Łask. oferty do Kurjera Pozn. pod zw 10788

We wtorek, dnia 1 września, o godz. 11 wieczorem, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Stanisław Jęsień

emerytowany nauczyciel

w 78 roku życia. Nabożeństwo żałobne odprawi się w kościele parafjalnym w Kostrzynie w sobotę rano, o godz. 10, poczem pogrzeb na cmentarz parafjalny.

W imieniu stroskanej rodziny

ks. Edward Jęsień.

Kostrzyn, Poznań, Górne, Przyczyny.

zw 10 782

Uczeń

z ukończoną szkołą handlową może się zgłosić.

Kazimierz Kużaj

Centrala Dywanów

ulica Woźna 12.

Pw 7094 35,120

Sprzedaz KAFLI

Polecam mój skład kafli rozmaitych kolorów, pieców przenośnych oraz wykonanie wszelkich robót zdunskich.

Piotr Szymański,
ulica Strumykowa 39.

zw 10 794

Jedyny, prawdziwie skuteczny.

np 5039

Żądacie wszędzie.

Indyjska Szkoła Widzenia

Przeniósłam się z ulicy Różanej 14 na

Rybaki 20a

I piętro, miesz. 5.

Godziny przyjęć: 9-1, 3-6.

J. Sławińska,

chiromantka.

zw 10 8831

Nadeszły wielkie transporty!

Po przeniesieniu mego składu dywanów z ulicy 27 Grudnia do olbrzymich lokali w własnym domu przy ulicy

Woźnej 12

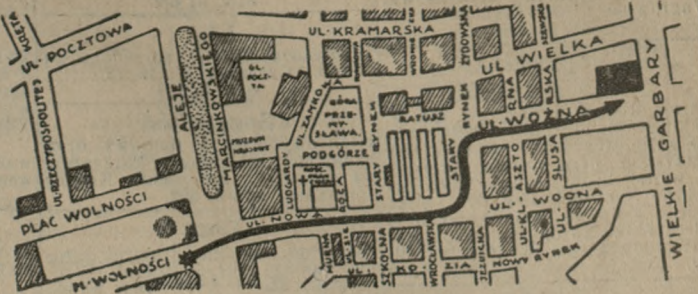
powiększyłem znacznie zapasy.

Wybór u nas największy, towar znanej dobroci, a cenę zniżyliśmy, uwzględniając obecny kryzys, — do ostateczności. —

Dom handlowy
Poznań, ul. Woźna 12
narożnik Wielk. Garbar
2 minuty od St. Rynku
Własność firmy

Kazimierz KUŻAJ — Centrala-Dywanów

Dywany — Kilimy — Chodniki — Kokosy — Materiały dywanowe — Filce — Maty — Obicia na meble i ściany — Nowości na dekoracje wnętrzy — Gobeliny — Narzuty — Kapy — Serwety — Pledy i t. p. Pw 7062/63-35,45/6

Z placu Wolności na ul. Woźną tylko 6 minut idąc ul. Nową i St. Rynkiem. Przed domem przystanek tramwajowy 1, 2 i 6.

Cały Poznań zachwyca się od 1 września atrakcjami

W „Moulin Rouge“

Restauracja-Winiarnia-Dancing
Kantaka 8/9 Tel. 33-69
na czele

Trio Alaskas

pierwszy raz w Poznaniu z paryskiego „Folies Bergere”, którego produkcje taneczne wzbudzają podziw w całej Europie i wiele, wiele innych

Lokale całkowicie przebudowane i odnowione na wzór lokali zachodnio-europejskich.

Sensacyjna nowość! Oświetlony kryształowy parkiet taneczny. — Parquet illuminé.

Salonowi tancerze do dyspozycji!
Pierwszorzędna warszawska kuchnia!
Ceny przystępne! 2 orkiestry!

Uwaga! Od 1 września rozpoczyna się punktualnie w lokalach parterowych o godz. 9 wiecz., w lokalach na I. piętrze o godz. 11 wiecz.

Kto chce się naprawdę bawić i zobaczyć pierwszorzędny program niech spieszy o godz. 9 wiecz. do Moulin Rouge. Pw 7100-35,131

50 000 zł

poszukuje się na jeden rok celem eksploatacji pierwszorzędnej nieruchomości. Przynajmniej 50% zysku zagwarantowane. Zabezpieczenie 100 procentowe. Współpraca z wysokimi poborami możliwa. Oferty spieszne Kurjer Poznański pod zw 10 789

Na I hipotekę rentownej kamienicy w centrum Poznania, wartości ca 400 tysięcy zł, poszukuje pożyczki krótkoterminowej w wysokości

8 do 12 000 dolarów

instytucja Bankowa. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 10 799

HANDLOWIEC

energiczny, długoletni dyrektor fabryk metal. krajowych i zagranicznych — poszukuje odpowiedniego stanowiska wzgl. dobrej reprezentacji. Łaskawe oferty uprasza się do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 10 786

Ubikacje suterrenowe

ca 80 m wydzierzawie. ADAM JANDY, Stary Rynek 91. zw 10 792

Korzystajcie z naszych
10 TANICH DNI
Ceny zniżone od 10% do 50%
WIZA I MAŁUSZEK

ul. Nowa 6 ul. 27 Grudnia 5
Centrala Filija
dw 958

Konc. Kurs Gimnazjalny T. N. S. W.

sześcioklasowy imaturalny typu humanistycznego
Informacje i wpisy od 24 bm. codziennie od godziny 18 — 19 w Seminarjum naucz. ul. Ratajczaka 30. zw 10 784

Śrutownik

nadający się także do wyrobu kaszy, zupełnie nowy, do zapędu motorowego przerabający 300 kg (6 ctr.) na godzinę, poniżej ceny katalogu do nabycia. Oddamy takowy nawet za równowartość ziemioplodów. Łaskawe zgłoszenia celem nawiązania korespondencji upraszamy pod zw 10 795/6 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Okucia do drzwi

Okucia do okien
Linki stalowe
Gwoździe i łańcuchy
Śruby i nitki
Drut do prasowania stali
Wagi decymalne
Koniwki do mleka
Wanny do prania
poleca korzystnie

Jan Deierling
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3
Tel. 35-18 i 35-43
Pw 7108-35,136

Na raty
miesięcznie
EXPRESS 20 zł

Kromczyński, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 5.
Agencja notrzebna.

III. Nn. 2/30. W sprawie układu zapobiegawczego kupców: Alfreda i Lydji, małżonków Hellmuthów z Brodnicy, wyznacza się termin ogólnego zwołania wierzycieli na dzień 15 września 1931 r., godz. 11-ta w Sądzie Grodzkim w Brodnicy, pokój 40. Brodnica, dnia 26 sierpnia 1931 r. Sąd Grodzki, nw 5 284

2. K. 11/31. PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Chwalibogowie II, dobra rycerskie w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Chwalibogowo pod Strzałkowem, pow. wrzesińskiego, tom 131, wykaz 2 dobra rycerskie na imię właściciela ziemskiego Stanisława Bogdańskiego z Chwalibogowa zostanie w drodze egzekucji dnia 20 listopada 1931 r., o godzinie 10-tej przed połudn. wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 14. Nieruchomość stanowią dobra rycerskie o powierzchni 333 ha 66 a 59 m², czysty dochód gruntowy wynosi 1004,71 talarów, wartość użytkowa jako podstawa podatku budynkowego 915 zł. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 30. 5. 1931 r. W r z e ś n i a, dnia 31 sierpnia 1931 r. Sąd Grodzki, nw 5 285

UCHWAŁA. Postępowanie upadłościowe nad majątkiem kupca Spiridjona Jasińskiego w Wrześni, uchyla się, gdyż ugoda przymusowa z dnia 4 lipca 1931 r. została prawomocną uchwałą z dnia 4 sierpnia 1931 r. zatwierdzona. W r z e ś n i a, dnia 29 sierpnia 1931 r. Sąd Grodzki nw 5 283

OGŁOSZENIE. W sprawie zapobiegawczej do majątku firmy Spółka Stolarska S-ka. Akc. w Poznaniu, Stary Rynek 46/47 na skutek otwarcia postępowania układowego wyznacza się w celu ustalenia listy wierzycieli, po myśli art. 40 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 marca 1928 r. Dziennik Ustaw nr. 27, pozycja 244 w porozumieniu z Sądem Grodzkim w Poznaniu termin do sprawzenia wierzycielności na dzień 3 października 1931 r., o godz. 10-tej rano, w lokalu powyższej firmy. Lista wierzycieli wyłożona będzie w Sądzie Grodzkim w Poznaniu, pokój 25 od dnia 12 października 1931 r. Od daty wyłożenia listy mogą osoby zainteresowane zaskarżyć w terminie siedmiodniowym postanowienia nadzorców co do wciągnięcia lub odmowy wciągnięcia wierzycielności na listę, do wymienionego Sądu, który spór ostatecznie rozstrzyga. P o z n a ń, dnia 2 września 1931 r. Nadzorca sądowi: (—) Zakrzewski, (—) Gizella. zw 10 781

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W piątek, dnia 4 września r. b., o godz. 11-tej przed poł. przy ul. Wólności 2 odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:

5 maszyn do szycia, 3 magnetów do samochodu, 2 maszyn do pisania, szafy do rzeczy, kredensu, 4 kanap, lustra, komody, umywalki, maszyny szwajcarskiej, 3 pułki do kawy, aparaty do odkurzania „Elektrolux”, 50 tuzinów kołnierzyków, materiałów i płaszczy damskich. n w 5 522

Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą. P o z n a ń, dnia 2 września 1931. MAGISTRAT XIII/4.

Licytacja samochodów

na Giełdzie handl., ul. Stawna 13 przy ul. Wronieckiej. W poniedziałek, dnia 7. b. m., o godz. 11 sprzedawać będą dobrowolnie najwięcej dającym:

samochód Fiat 503 kabriolet, mało używany, lekki do 6 osób, nad. się też na dorożkę, samochód Fiat 501, sportówkę lekką. Pw 7 101-56,393

Władysław Wojciechowski,

uprawniony licytator i taksator, Stawna 13. Telefon 28-08.

LICYTACJA ZASTAWU

W sobotę, 5 września, o godz. 10 sprzedawać będą w firmie C. Hartwig, ul. Towarowa 15/20 na odpowiedzialność interesentów najwięcej dającym za gotówkę:

samochód nowy, 4 osobowa limuzyna marki Renault.

Brunon Trzeciak, zaprzysiężony i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie. Wroniecka 4. Tel. 21-26 i 31-75 Pw 7 107-35,138

LICYTACJA DOBROWOLNA

W piątek, 4 września, od godz. 11 począwszy sprzedawać będą w lokalu licytacyjnym, ul. Wroniecka 4, na odpowiedzialność interesentów najwięcej dającym za gotówkę:

pokój męski, jadalnię, sypialnię, 5 aparatów telefonicznych, garnitury klubowe w skórze i gobelinie, 12 biurka, 6 kanap, 2 kanapy z obudowaniem, szafy, stoły, szafonierki oraz różne inne meble. Pw 7 109-35,139

Obejrzeć można każdego czasu 8—18. Brunon Trzeciak, zaprzysiężony i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator, ul. Wroniecka 4. — Telefon 21-26 i 31-75.

LICYTACJA ZASTAWU

W sobotę, 5 września, od godz. 11 począwszy sprzedawać będą w firmie C. Hartwig, ul. Towarowa 15/20 na odpowiedzialność interesentów najwięcej dającym za gotówkę:

materiał elektrotechniczny, przewodniki w podwójnej gumie i taśmie marki N. G. A. Kształk dług. 100 mtr. (20 kształków 1 kwadrat), (15 kształków 1½ kwadr.), (20 kształków 4 kwadraty), (10 kształków 6 kwadratów) poza tem kompl. sypialnie, kompl. jadalnie, różne meble, obrazy i t. p. Pw 7 110-35,137

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie. Brunon Trzeciak, zaprzysiężony i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na województwo poznańskie. Ul. Wroniecka 4. Tel. 21-26 i 31-75.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Meble

używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy. Dominikańska 3, tel. 24 42. Pw 6989-1,65

Gramofony — Płyty

Przybory sprzedawane po najniższych cenach. Feliks Balań Woźna 12. Pw 7018-33,45

Motocykle

mało używane, gotowe do jazdy, za każdą możliwą cenę. Marjan Maik, Wrocławska 14. Pw 7020-34,53

Skład

samochodów, motocykli i przybory samochodowych jeden z największych, z towarami za 35 tys. sprzedam za 23 tys. ewentualnie zamienię na hipotekę, parcelę, dom oraz dopłacę do 20 tys. gotówką. Zgłoszenia Kurjer Poznański, zw 67 129

Samochód

Rugby limuzyna 6 osobowa w bardzo dobrym stanie okazuje się za 4 tys. na sprzedaż. „Autopol” Dąbrowskiego 12/16, telefon 73-08 zdw 57 169

Słupkowa

i damska maszyna sprzedam. Nięgolewskich 22 Kawnacki, zdw 57 263

Traba

baryton sprzedam św. Wojciech, mieszkanie 4. zdw 57 282

Dom

do sprzedania ko-buraczanej w mieście powiatowym i garnizon. Oferty bliższe wyjaśnienia pod 4900 do Kurjera Poznańskiego.

Zakład fryzjerski

z mieszkaniem tanio. Komorniki, pow. poznański. zdw 57 515

Maszyny

do pisania sprzedam. Jackowski 11. — 4. zdw 57 508

Dobra lokata kapitału

gospodarstwo 110 mórg pszenno-buraczanej ziemi w urodzajnej okolicy. Dom 6 pokoi, kuchnia, zabudowania gospodarcze nowe, maszynowe. Polisa ubezpieczeniowa 58.000 zł. Kompletny inwentarz żywy, martwy. Zbiory całkowite. Cena 50.000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 492

Gospodarstwo

100 mórg pszenno-buraczanej i dobrej żyznej ziemi w tem 8 mórg łąki, duży ogród owocowy, budynki murowane, dom 4 pokoje i kuchnia, blisko Poznania, cena 54.000 zł wplaty 40.000 zł, reszta hipoteka na 30 lat. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 250

Rzeźnictwo

z całkowitem urządzeniem, zapędem elektrycznym zaraz sprzedam. Adres wskazać Kurjer Poznański zdw 57 500

Dom handlowy
w mieście Wagrowcu w najruchliwszym punkcie na sprzedaż. Wpłaty potrzeba 30 tys. złotych. Zgłoszenia uprasza Kurjuszowa, Wagrowiec, ul. Szeroka 20, zdw 56 708

Wysprzedaż!
Futra damskie
czarne śrebce, bronz, od 450 zł. szalowe 300, bibretowe 300, krety 390, piżmowce jasne, ciemne 550, blamy pod futra meskie, damskie 60 wydry bronz, czarne 200, lisy srebrne 390, inne lisy 60 i kilka tysięcy skór na obsady od 5 zł. poleca skład futer Poznań, Aleje Marcinkowskiego 15, Bracia Miłscy, zdw 5 230

Każda pani
kupi płaszcz damski najtaniej, bo po cenach fabrycznych — wprost w fabryce konfekcji damskiej, Wielki wybór. — Dział miarowy, W. Kowalski i Ska, Wielkie Garbary 22 — narożnik ul. Wielkiej, Pw 7071-56.364

„Centrala mebli“
Swarzędz poleca meble po cenach niskich, Wielki wybór, Pw 6996 30,35

Wózki
dzieciątka teraz tanio, 27 Grudnia 15, w podwórzu.

Gdynia
parcelę budowlaną centrum sprzedam, Kurjer Pozn., zdw 57 234

Glogera
encyklopedia staropolska, prawie nowa do sprzedania, Matejki 55, portier.

Skład
tapet, papieru, artykułów szkolnych, w rynku, miasto powiatowe, z powodu wyjazdu zaraz do sprzedania, Oferty Kurjer Poznański zdw 57 203

Barżo tanio
sprzedam płaszcz zimowy obszerny futrem, patefon walizkowy z głośnikami dwusprężynowy z płytami Madalińskiego 13 mieszkanie 27, zdw 57 200

Skład
towarów krótkich bardzo korzystnie do oddania, Wiadomości Górna 36, zdw 57 281

Młyn parowy
z jednorazowym przejściem przy samej drodze, bez konkurencji, na dogodnych warunkach zaraz sprzedam, Fr. Kaźmierczak, Pysząca, pow. Śrem, nw 5481

Rabka
Zdrój Parcela 3 500 m² za 7 000 zł do sprzedania, Zgłoszenia „Orbis“, Rabka, nw 5482

Parcelę
narożnikową pod wille sprzedam, Kazimierz Kujaż, Cicha 3, Pw 6955-34.133

Teki płócienne zł 150
Teki skórzane zł 7,50
Torby szkolne zł 2,90
Piórnik zł 0,85
Wiktor Czysty, Poznań, Plac Wolności Pw 7014-33.61

Cebulaki
sprzedajemy każdą ilość, Ceny niskie, Wejman, Kościelna 24, zdw 50 240

Sypialnie
ładne, kompletne, sprzedaje rzeczywicie tanio, Stolarnia Kwiatowa 6, zdpw 55 660

Okazjal
Aparat Jednolampowy, głośnik, sztucer, odzież, lorneta, polowa, Focha 38 Wróblewski, zdw 57 304

Psa
duńska doge, czujnego tania, sprzedam, — Dąbrowskiego 36, Adamski, zdw 57 301

Samochód
Fiat, torpedo, dobrze utrzymany, gotowy do jazdy, zamienia na dobrą parcelę, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 57 238

Wózek
dziecięcy kuchenkę gazową w dobrym stanie tanio sprzedam — Skryta 14, parter, lewo, zdw 57 342

Pianino
Biekiego tania sprzedam, Ratajczaka 11 a, wejście 4, parter, lewo, zdw 57 337

Gościniec
ziemi 25 morgi okolicy Krotoszy, na, dobrze prosperujący, powodu podziału majątku na sprzedaż, Wpłaty 25 000, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 57 322

Przyczepkę
motocyklową korzystnie oddam, Oferty Kurjer Pozn., zdw 57 203

Gościniec
ekładem kolonialnym bez konkurencji wiesz 3 000 mieszkańców, 6 pokoi, sala 30 morgi ziemi żywym martwym inwentarzem, cena 21 tys. zł wpłaty 9 000 reszta na 10 lat pow. Grodzisk Sowiński, Poznań, ul. św. Marcina 22, tel. 18-97, zdw 57 361

Futra
najmłodniejsze skóry na obsady, gdzie kupić najtaniej? — tylko w najtańszym składzie futer Dobrowolski, Marcina 1, zdw 57 388

Sypialnie
sprzedaje tanio stolarnia Rybak 15, zdw 57 429

Podwozie
na oponach odpowiednie na wóz do mleka sprzedam Garaż Międzyrodowy, Brama Debińska, zdw 57 422

List
hipoteczny 100 000 sprzedam za 80 000, Cyranik Kozia 12, zdw 57 414

Samochód
ciezarowy Fiat 3 tonnowy oraz samochod reklamowy korzystnie na sprzedaż, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 57 602

Dom
maszynowy, składem, 3 morgi ogrodu, wpłaty 3000,— Rolpol, Wrocławska 22, zdw 57 445

Garderoby
stalowe dla robotników (przepisowe) oraz gaśnice „Minimax“ korzystnie Dom Komisowy, Domińska 3, Tel. 2442, Pw 6976-35.52

Okazjal
Elektryczne pianino Förstera — sprzedam korzystnie B. Sommerfeld, Bydgoszcz, Śniadeckich 2, nw 5472

Parcelę budowlaną od 50 groszy m²
w okolicy Poznania sprzedaje Dom Abdank, Aleje Marcinkowskiego 13, I, pokój 15, Pw 7017/18-34.25/26

Futro
spód futrzany, niedźwiedzie, obszerne do podróży lub do samochodu tanio, Za Bramką 5b, II lewo, zdw 57 396

2 konie
sprzedam, Strzelecka 14, zdw 57 334

Wózek
sportowy, nieużywany modny tanio sprzedam, Graniczna 6, mieszkanie 9, zdw 57 291/2

Wspaniała
egzystencja dla dużej rodziny, Śniadania w centrum pełnym wyszynkiem, nowe urządzenie sprzedam lub zamienię na dom na prowincji, sumę hipoteczną itd. Obiekt 20 tysięcy, Oferty Kurjer Pozn., zdw 57 430

Pianino
krzyżowe, orzechowe korzystnie sprzedam, Piekary 5, m. 6, zdw 57 348

Zakład fryzjerski
z mieszkaniem w Poznaniu korzystnie na sprzedaż, Oferty Kurjer Poznański zdw 57 389

Ciężarówka
w dobrym stanie w biegu tanio na sprzedaż, Półwiejska 36, zdw 57 356

Radioaparat
superneutrodyńna 5 lamp, okazynie sprzedam, Adres Kurjer Poznański zdw 57 390

Sprzedam
duży, ładny skład z mieszkaniem, Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 57 413

Ogród
1160 m² przy ul. Marsz. Focha za 8 500 zł zaraz na sprzedaż, — Zgłoszenia Gen. Kosińskiego 17, m. 12, zdw 57 418

2—3
morgi dobrej ziemi, nadającej się na ogród lub pod budowlę tanio na sprzedaż, Kazimierz Fludra, Staroleka Wielka, zdw 57 405

Oberża
12 morgi z maszynami zabudowaniem przy Poznaniu korzystnie, Oferty Kurjer Pozn., zdw 57 443

Powóz
półkryty (Mylord) pierwszorzędny fabrykat do nabycia, Grobla 7, m. 14, rw 2597

Rower
nowy męski i damski tanio sprzedam, Słowackiego 48, II, prawo, jw 1388/9

Gramofon
szafkowy, dwusprężynowy, 6 płyt Dąbrowskiego 33, dom ogrodowy, mieszkanie 13, zdw 57 556

Skład
za dzierżawę miesięczną tanio oddam, Adres Kurjer Poznański, zdw 57 463

Ubranie
dwa płaszcze na wysoka figurę sprzedam, Janiszewski, Wrocławska 13, zdw 57 522

Dom
o 2 pokojach i 2 kuchniach pół morgi ogrodu, Naramowicka 15b, Poznań, zdw 57 520

Dom
dwupiętrowy, ogród, gazowe, elektr. oświetl., wodociąg, komora roczne 3 600,— w mieście powiatowym, wyższe szkoły, tanio sprzedam, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 57 454

Futro
karakulowa, damskie oraz meskie nowe sprzedam okazynie, Matejki 56, m. 4, zdw 57 480

Garnitur
klubowy, elegancki, jak nowy sprzedam 290,— Lewicki, Grobla 4, I, zdw 57 467

Sprzedam
umywalkę z marmurem, szafę do rzeczy, i akwarjum, Strzelecka 20 III prawo, zdw 57 507

Ciężarówka
kryta Chevrolet, 6 cylindrowa — mało używana zaraz na sprzedaż Marian Lewandowski, Woźna 26, II, mieszkanie 7, zdw 57 540

Domek
piętrowy ogrodem, prezentujący się ceną 18 000, wpłaty 10 000 Oferty Kurjer Poznański, zdw 57 553

Zakład
fryzjerski, dobrze zaprowadzony przy ruchliwej ulicy tanio sprzedam, Adres Kurjer Poznański, zdw 57 523

Gramofon
walizkowy tanio sprzedam Gdzie wskaże Kurjer Poznański, zdw 57 532

Gospodarstwo
25 morgi ziemi sprzedam, Adamczyk, Krzyżownicy, zdw 57 530

Opony
samochodowe po cenach bezkonkurencyjnych 32x6 HD 305,— zł. Oferty wysyła i zamówienia przyjmują J. Szczerpański Gniezno, tel. 248 w Poznaniu codziennie od g. 13—14, tel. 3934, Pw 7097-56.387

Przeszło 10 lat
można przechowywać owoce zaprawione w szklach zamkniętych, Takowe dostarcza każdemu wyjącznie tanio tylko Hurtownia Porcelany, Wronecka 24 podwórze, zdw 57 535

Piekarnia
z mieszkaniem w Poznaniu do sprzedania, Oferty Kurjer Pozn., zdw 57 569

Zakład
fryzjerski korzystnie sprzedam, Adres wskaże Kurjer Poznański, zdw 57 530

Generator
z prądu zmiennego prąd zmienny i staly 220 volt, 1 k. w., sprzedam korzystnie „Tranpol“, Grobla 27, zdw 57 533

Garnitur
męski marynarkowy elegancki wzrost średni mało używany koloru kawowego, Rynek Łazarski 7, m. 3, zdw 57 593

Płaszcz
jesiennie-zimowe nadeszły, Piękne modele w olbrzymim wyborze po cenach rewelacyjnie niskich poleca P. Szczawińska i Ska, ul. Woźna 1, Przyjmujemy asygnaty Kredytu! Pw 7027-35.129

Skład
papierniczo-zabawkarski, mieszkanie, świetna egzystencja, wyjątkowa okazja, Warunki bardzo korzystne, Bydgoszcz, Śniadeckich 41, Pedracki, Pw 7099-63.485

Niebywała lokata kapitału!
Dom z dwoma składami w najlepszym punkcie Gdańska Langfuhr, centr. ogrzew., netto 15.000 gułd., dochodu rocznego, za cenę 75.000 gułd. do sprzedania, Optiker Postle, Danzig-Langfuhr, Hauptstr. 116, nw 5523

5 KUPNA

Kupię
mały domek w Starolece lub Poznań Wschód, wpłaty 4 000 zł — Stanisława Kubiakówna, Gniezno św. Wojciecha 6, nw 5506

Tartak
także pojedyncze maszyny kupię za gotówkę, Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 57 136

Kupię
12 używanych dobrych krzeseł, Oferty Kurjer Pozn., zdw 57 234

Dom
mniejszy ze składem w większej wsi lub małym mieście kupię — Oferty Kurjer Pozn., zdw 57 308

Dom
zdrowy 60 000 kupię, wpłace 25, Ratajczaka 2, mieszkanie 5, zdw 57 314

Kupię
gospodarstwo prywatne, wpłace 5 000 Spieszne zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 57 434/5

Beczki
od śledzi kupię, Edmund Czerniewica, Kreta 24, telefon 10-15, zdw 57 374

Łodówkę
dobrze utrzymaną kupię, Adres Kurjer Poznański zdw 57 497

Kupię
maszynę do pisania w stanie dobrym, Oferty z podaniem ceny składam do Kurjera Poznańskiego, zdw 57 495

Bufet
używany kupię, Oferty Kurjer Poznański zdw 57 509

VI i VII
Kalego Możesz kupię, Oferty Kurjer Poznański zdw 57 457

Pianino
kupię, Oferty cena Kurjer Pozn., zdw 57 537

Kupię
wózek dziecięcy (sportke) do brze utrzymany, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 57 541

Kupię
magiel używany Oferty Kurjer Poznański zdw 57 562

Samochód
Ford lub Chevrolet czterodrzwiowy prywatny lub dorożkę kupię zaraz, Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego, zdw 57 504

6 KAMIENICE

Kamienicy
idealna połowa w śródmieściu sprzedam za 70 tys. zł. Wpłaty 35 000 reszta według umowy, Dochód 8 250, Zgłoszenia Kurjer Poznański, zdw 57 171

Wille
6 pokojowa Solacz natychmiast wolna sprzedam, Cena 45 000, wpłaty 25 000, Oferty Kurjer Poznański, zdw 57 251

Kamienice
do 50 000 kupię w Poznaniu, Gniezno, wpłace 30 000, Zgłoszenia tylko właścicielom Kurjer Poznański, zdw 57 236

„Polsko - Angielskie“
Tow. „Elastic-Beton“ buduje domy na 15-letnie spłaty — Parcele pod Poznaniem od 50 gr mtr. 2 Informacje: Aleje Marcinkowskiego 13, pok. 15, telefon 3715 Pw 7022/23-34.83/4

7 PIENIĄDZ

2 000 zł
poszukuje, Zapewnienie pewne, Oferty Kurjer Poznański, zdw 50 593

35 000 zł
pod zabezpieczenie hipoteczne poszukuje, Łask zgłoszenia Kurjer Poznański, zdw 56 593

25 000 zł
pożyczki poszukuje, zabezpieczenie hipoteczne, Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego, zdw 56 992

25 — 50 000 zł
za dobrem wynagrodzeniem poszukuje natychmiast na I. hipoteke, Łaskawe oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego, pod zdw 57 137

100 000 zł
pożyczkę poszukuje na przeciąg 1 rok upoważniony młyn parowy położony w dobrej okolicy dobrze prosperujący, o wartości 1.200.000 bez długu, zabezpieczeni i hipoteki w złotych w zlocie, wzgl. w dolarach, Procent według umowy, Zdolność przemalowa 170 tysięcy centarów rocznie, Zgłoszenia należy skierować do Kurjera Poznańskiego, zdw 57 184

Pożyczki
poszukuje 7—8 000 zł na I. hipoteke, procent rok zgóry według umowy, Oferty Kurjer Poznański, zdw 57 264

Za 2 000 zł pożyczki
dam całkowite utrzymanie w Poznaniu, Oferty Kurjer Poznański, zdw 57 252

Wspólnika
z gotówką 1 000 lub z motocyklem poszukuje do dobrego interesu, Zgłoszenia Kurjer Poznański, zdw 57 245

Przepadłe pretensje
ściąga, rewizje książek, analizy, podatki załatwia Focha 38, mieszkanie 7, zdw 57 207

Tysiąc
złoty do spółki poszukuje, Focha 38, mieszkanie 7, zdw 57 206

Poszukuje
5, ewentualnie 4 pokojowego mieszkania nie wyżej II piętra w śródmieściu, wprost od gospodarza za ewentualną pożyczką hipoteczną lub czyszeniem zgóry, — Pośrednicy wykluczeni, Oferty Kurjer Poznański, rdw 2446

4 000
wypożyczyć na I. hipoteke, Oferty Kurjer Poznański, zdw 57 230/40

16 000 zł
poszukuje się na I. hipoteke na większy dom czynszowy, Pośrednictwo wykluczone, Oferty Kurjer Poznański, zdw 57 491

3 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
komfortowe w wili siedem pokoi do wynajęcia, Kazimierz Kujaż, Cicha 3, Pw 6956-34.132

2 pokoje
kuchnia dzierżawa zgóry od gospodarza, Długa 3, zdw 57 154

Mieszkanie
3-pokojowe z kuchnią na III. ptr. przy Al. Marcinkowskiego 25 zaraz do wynajęcia, W Konkiewicza, Poznań, Stary Rynek 8, rw 2574

2 pokoje
mała kuchnia, III. piętro, w śródmieściu wynajmie porządnym ludziom gospodarz, Zgłoszenia Kurjer Poznański, zdw 57 222

Mieszkanie
1—2 pokoje kuchnia gospodarz, Adres Kurjer Pozn., zdw 57 293

Trzy
pokoje komfortowe centrum korzystnie odda Ozarnecki Ratajczaka 13, zdw 57 440

Apartment
7 pokoi, I. piętro, Słowackiego 38 wynajmie gospodarz, jw 1362

Pokój
z kuchnią zaraz wynajmie gospodarz, ul. Jeżycka 26, zdw 56 482

3 pokoje kuchnię
z meblami odstąpię za zgodą gospodarza, Adres wskaże Kurjer Poznański, zdw 57 393

4 pokoje
z przynależnościami w nowej wili na Solaczu wprost od gospodarza do wynajęcia, Blizszych informacji wdziałem: Matejki 60, m. 7, zdw 57 560

2 pokoje
kuchnia odstąpię za zgodą gospodarza, Adres Kurjer Poznański, zdw 57 456

Mieszkanie
3x2 pokoje kuchnia wskaże Pałwak, Zielona 3, parter, zdw 57 493

Pokój
kuchnia Luboń, miesięczny czynsz wydzierżawie, Oferty Kurjer Poznański, zdw 57 373

2
pokoje kuchnia, meble nowe zaraz 2 500, dzierżawa miesięczna Dolna Wilda 64, III. lewo, zdw 57 362

Mieszkania
za zgodą gospodarza 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 pokoi poleca Cyranik, ul. Kozia 12, zdw 57 415/16

Odstąpię
mieszkanie 2 pokoje, kuchnię korzystnie z meblami, Debiecka 27, St. Kulka, zdw 57 576

Trzypokojowe
piękne, Warunki domowe, Mazowiecka 5, po południu, zdw 57 465

5 pokojowe
mieszkanie, miesięczny czynsz Górczyn, Knapowskiego 23, gospodarz, jw 1387

Mieszkanie
dwupokojowe wynajmie gospodarz, Dąbrowskiego 25 a, zdw 57 585

Pokój
z kuchnią od gospodarza bezdzietnym, Aleja Szlagowska 13, zdw 57 599

Mieszkanie komfortowe
nadające się dla lekarza lub adwokata przy ul. św. Marcina 4 pokoje kuchnia, łaźienka, pokój dla dziecięcy, centralne ogrzewanie, światło elektryczne wprost od gospodarza do wynajęcia, — Zgłoszenia Kurjer Poznański, zdw 57 601

Mieszkanie — Solacz
piecjo ewentualnie ośmiopokojowe z centralnym ogrzewaniem, tarasem i ładnym ogrodem w Alei Malopolskiej wydzierżawie, Przystanek tramwajowy tuż przy domu, Łaskawo zgłoszenia „Par“, Al. Marcinkowskiego 11, od 56.391 Pw 7103-56.391

Mieszkanie
6-pokojowe i 3-pokojowe przy ul. Działyńskich 10, wprost od gospodarza do wynajęcia, Informacyjny udziałi Poznański Bank Ziemi, Aleje Marcinkowskiego 13, pokój 11, Pw 7103-35.135

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
1 do 2 pokojowego poszukuje młode małżeństwo, Oferty Kurjer Poznański, dw 964

Poszukuje
6—7 pokojowego mieszkania, centralne ogrzewanie z komfortem, Plac czynsz rok zgóry, zdw 56 351

Małżeństwo
bezdzielną poszukuje pokoju z kuchnią lub I. pokojem, Oferty Kurjer Poznański, zdw 57 266

Mieszkania
4 pokojowego, śródmieściu, od gospodarza poszukuje, Czynsz rok zgóry, Oferty Kurjer Poznański, zdw 56 365

Bezdzielną
poszukują 2 pokoi z kuchnią wprost od gospodarza, Czynsz zgóry, Oferty Kurjer Poznański, zdw 57 232

Od
1 10. szuka wyższy urzędnik państwowy mieszkania wprost od gospodarza, najchętniej na Łazarzu lub Jeżycach, Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków kierować do Kurjera Poznańskiego, zdw 57 270

Nauczyciel
stały poszukuje dwupokojowego mieszkania z kuchnią od gospodarza Czynsz zgóry, Oferty Kurjer Poznański, zdw 57 333

Willa
9 pokojowa z ogrodem, stajnia, garażem tuż przy Pozn. Komunik. bardzo dogodna od 1. 10. do wydzierżawienia M. Czubek i Ska, Poznań, Gwarna 8, telefon: 36-91, 32-12, zdw 10 735

Mieszkania
nowoczesnego 7 do 8 pokojowego poszukuje się możliwie w centrum, Oferty Kurjer Poznański, zdw 56 416

Krawiec
2—3 pokoi z kuchnią szukam od gospodarza, Czynsz dam zgóry, Oferty Kurjer Poznański, zdw 57 363

Który
z pp. gospodarzy odda urzędnikowi 2 pokojowe mieszkanie z kuchnią za regularną miesięczną dzierżawą, Oferty Kurjer Poznański, zdw 57 372

Szukam
mieszkania 2—3 pokoi z wszelkimi wygodami — okolica Wilda, Oferty Kurjer Pozn., zdw 57 483

3—5
pokojowego zaraz, Kurjer Poznański, zdw 57 477

Starsze
bezdzielne małżeństwo poszukuje 2—3 pokojowego mieszkania z kuchnią, pożądana łaźienka, Zgłoszenia Kurjera Poznański, zdw 57 144

11 POKOJE UMEBL.

Dwuosobowy
z utrzymaniem lub bez. Marsz. Focha 49. mieszkanie 8. zdw 57 378

Skromny
panom. Plac Bernardyński 1. I. prawo. zdw 57 380

Pokój
czysty. Stroma 26. mieszkanie 13 zdw 57 360

2
panom solid. fortepian. Pocztowa 11. m. 9 2-4. zdw 57 363

Pokój
frontowy. elektryczność jedno - dwuosobowy ewentualnie utrzymaniem. Umińskiego 7. m. 14. zdw 57 366

Kantaka 6
I. piętrowy. telefon świeżo renowowany pokój 1-2 osobom. utrzymaniem. zdw 57 353

Ratajczaka
27. III. front. pokój dobrze umeblowany. zdw 57 352

Pokój
hb 2. umeblowane frontowe. Długa 8. m. 15. zdw 57 354

Pokój
panom. Pościel własna. Plac Nowomiejski 10 b. I. zdw 57 359

Pokój
umeblowany. Piekary 5. m. 6. zdw 57 349

Pokój
panu. Niegolewskich 1. m. 6. zdw 57 391

Pokój
czysty. słoneczny w nowej willi na Łazarzu do wynajęcia. Zgłoszenia: Witkowski, ul. Jarochowskiego 16. II. narożnik Niegolewskich. zdw 57 393

Pokój
2 panom. elektryczność. Łakowa 16. pr. lewo. zdw 57 400

Dwuosobowy
elektryczność. ogrzewanie. Jerzego 5. III. lewo. zdw 57 401

Pokój
śródmieście osobne wejście. Romana Szymańskiego 10. III. prawo. zdw 57 402

Pokój
panu. Ogrodowa 2. II. prawo. zdw 57 403

Dwuosobowy
frontowy. utrzymaniem. Zyg. Augusta 2. mieszkanie 4. zdw 57 411

Sympatyczny
pokój wynajme. Lodowa 1. m. 6 (Rynek Łazarski). zdw 57 426

Uczennice, seminarzystki
tanie pensjonat. Aleje Marcinkowskiego 19. zdw 57 425

Pokoik
z pościelą. światło elektryczne. Górna Wilda 44. III. (środek). zdw 57 431

Pokój
wynajme. Ratajczaka 13. II. zdw 57 432

Przyjmę
panienkę dobrego domu utrzymaniem do wspaniałego pokoju studentki pierwszoroczna. Ul. 3 Maja 3 a. m. 9. zdw 57 565

Gimnazjastę
lub młodszego studenta przyjmę; opieka troskliwa, odżywienie dobre. Szulcowa, Ratajczaka 23. zdw 57 518

Pokój
dwuosobowy. Za Grobla 5. m. 4. zdw 57 453

Umeblowany
1-2 osobom. Matejki 5. mieszkanie 7. zdw 57 385

35
zł. elektrycznym, czysty - pani Emilji Szczyńskiej 1. wysoki parter. prawo. zdw 57 370

Pokój
2 osobowy wynajme. Mostowa 4. I. lewo. zdw 57 474

Śniadeckich
23. mieszkanie 8. dwuosobowy. centralne ogrzewanie zdw 57 358

Odnowiony
Półwiejska 33 II lewo. zdw 57 350

Pokój
Rybaki 9. III. prawo. zdw 57 442

Pokój
umeblowany. słoneczny. niekrepujący na 2 osoby zaraz. Schulz, ul. Wrocławska 5/6. zdw 57 436

Korzystnie
pokoje utrzymaniem lub bez. Mostowa 16. m. 12. zdw 57 371

Pokój
dla małżeństwa bezdzietnych - Żydowska 27. III. m. 15. rw 2 600

Małżeństwu
panom lub paniom wynajmie pokój zaraz. Chwaliszewo 68. II. Langner. zdw 57 399

20 zł
pokoik dla pani. Wierzbicice 31. mieszkanie 11. zdw 57 513

Pokój
paniom lub panom. Strzelecka 20 III prawo. zdw 57 506

Ładny
pokój (elektryczność) solidnemu panu wynajme. Długa 16. I lewo. zdw 57 460

Śródmieście
pokoiczek 25 zł. Adres Kurjer Poznański zdw 57 461

Skromny
czysty. niekrepujący panu. Półwiejska 2. m. 3. zdw 57 464

Śródmieście
dwuosobowy. Wrocławska 3 II. prawo. zdw 57 542

Centrum
wynajme. Wały Jana 11. parter. prawo. zdw 57 535

Pokoje
Gwarna 8. III. prawo. zdw 57 547

Pokój
Kreta 6. mieszkanie 11. zdw 57 546

Wspólny
panom Słowackiego 59 III. prawo. zdw 57 545

Cieszkowskiego 7
III. prawo. dwuosobowy. zdw 57 552

Podgórna
10 a. mieszkanie 11. jeden duży pokój umeblowany. drugi mniejszy odpowiedni dla pani - młodzieży szkolnej. dobre utrzymanie. zdw 57 551

Dwuosobowy
Łakowa 19 I. prawo. zdw 57 560

Szamarzewskiego
23. m. 7. pokój dobrze umeblowany frontowy. elektr. zaraz do wynajęcia zdw 57 563

Ladny
duży pokój umeblowany. Ogrodowa 4. parter. zdw 57 571

Przyjeżdżnym
27 Grudnia 9. III. zdw 57 579

Niekrepujący
dobrze umeblowany pianino. Kraszewskiego 5 m. 5. zdw 57 581

Małżeństwo
bezdzielne przyjme na pokój lub dwóch panów. Skarbowska 21. Sobkowiak. zdw 57 591

Pokój
duży elektryczność. panom. Zielenka 7. IV. prawo. zdw 57 586

Dla
kształcących utrzymaniem. opieka. pianino Półwiejska 2. - 6. zdw 57 594

Pokoje
jedno. dwuosobowe słoneczne. tania. Kanalowa 7. II. prawo. zdw 57 606

12 SZUKA POKOJU

Urzędnicza
poszukuje ładnego. tańszego pokoju. Oferty. cena Kurjer Poznański zdw 56 025

Poszukuje
pokoju słonecznego dla dwóch panów. Wilda okolica. Oferty Kurjer Poznański zdw 56 706

Pedagog muzyki
szuka pokoju fortepian. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 57 397

Niekrepujący
pokój panience. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 299

Pokoju
podaniem ceny szuka handlowiec. Oferty Kurjer Pozn. zdw 57 327

Nauczyciel
poszukuje zaraz pokoju używaniem fortepianu. Jeżyce Oferty Kurjer Poznański zdw 57 324

Małżeństwo
bezdzielni poszukują pokoju umeblowanego niekrepującego. telefonem. bez używalności kuchni - śródmieście zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 382

Pokój
próżny dla małżeństwa Jeżyce lub Łazarz poszukiwany. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 517

Spokojni
małżeństwo oboje pracująca poszukują pokoju niekrepującego w śródmieściu. używaniem kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 534

Panienska
szuka pokoju do 40 zł. Pościel własna Oferty Kurjer Poznański zdw 57 574

13 LOKALE

Skład
komfortowy w Toruniu, w którym się kilkadziesiąt lat znajdowała drogeria od 1 października do wynajęcia. Zgłoszenia uprasza do właściciela kamienicy K. Strzyżewski. Poznań. Dąbrowskiego 3. I. zdw 57 285

Dębiec
Lokalu w Dębcu. nadającego się na kolonialkę poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 345

Adwokatowi
2-3 pokoje umeblowane albo inteligentnemu panu. Pocztowa 11. m. 9. 2-4 zdw 57 964

Składnica
wegła pewna egzystencja całem urządzeniem. telefonem (Wilda) Oferty Kurjer Poznański zdw 57 538

Skład
z dwoma pokojami w śródmieściu wprost od gospodarza do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 252

Ubikacje
parterowa 400 m kw na hurtownię. przemysł. św. Marcina. wdzierżawie zaraz. telefon 41-53. zdw 57 557

Zaraz
szukam dzierżawę folwarku z żelaznym inwentarzem. bliższe dane do Kurjera Poznańskiego pod zdw 57 587 Agentów nie oplacam

Skład
z mieszkaniem wdzierżawie. Piotra Wawrzyńska 6. zdw 57 392

15 LETNISKA

Bystra koło Białej
Cały rok czynne. "Uzdrowisko Dra Szarewskiego" dla osób wymagających odpoczynku względnie leczenia z wykluczeniem czynnej gruźlicy płuc. Ceny bardzo przystępne. Prospekty na żądanie. nr 4570

Baczności 200 zł
czterotygodniowy pobyt utrzymaniem djetetyczne „Mirosława”. Truskawiec. zdw 56 923

Bankowiec
poszukuje na letnisko pokoju z dobrem utrzymaniem. najchętniej w leśniczówce. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 212

16 OSOBISTE

Inwalida wojenny
z czasów powstania wielkopolskiego. uczestnik walk 14 dwiżył na froncie bolszewickim. lat 31. żonaty. szuka posady jako biurałista. ksiązkowy. zawiadawca składem lub magazynu za umiarkowanym wynagrodzeniem. Łaskawe zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Pozn. pod zdw 54 763

Obelgę
rzuconą na P. Stanisławę Marcinkowską ze Zdun. niniejszem odwołuje jako nieprawdę. Klara Willig. Krotoszyn. zdw 56 666

Blondynkę
w zielonym płaszczu. w brzozy. kapeluszu. jadącą w tramwaju nr 5. dnia 1 bm. chciałby poznać oficer. Łaskawe zgłoszenia Kurjera Pozn. pod zdw 433

Unieważniam
książeczkę depozytowa Banku Ziemiań na sumę 1400 zł nazwisko Mateusz Zwołński. rw 2 596

Łowiecka
kartę nr. 097363 na nazwisko Ryszard Koerth z Biskupic. wystawioną przez Starostę pow. poznańskiego zgubiłem. R. Koerth. zdw 57 462

Dzwon 61-91
Posłańcy. Przecznicza 1 a. uskutecznią wszelkie zlecenia. zdw 57 555

21 ZGUBY

W dniu
28 bm. zaginęła pieczęć. Ostrzeżam przed fałszerstwem. M. Narożny. zakładanie wodociągów i studzien. Poznań. Zwierzyniecka 29. zdw 57 289

22 ROZMAITE

Nowy
Dom Komisowy sprzedaje. kupuje meble używane. różne inne rzeczy. Woźna 16. Pw 7024-5-56.378/9

Obiady
treściwe na maśle wydaje od 80 gr. Nowy Rynek 14-15. m. 1. zdw 56 510

Od 4.90 zł
szkolne fartuszki
czarne poleca Fabryka Bielizny. J. Schubert. Poznań. ul. Wrocławska 3. Pw 5 715-31 45

5.50 zł
koszula biała wierzchnia koszula zefirowa od 6.90. sportowa z krawatką od 6.90. smokingowa od 8.90. Marquissetta jedwabna od 10.50 nocna od 7.90. dzienna biała od 3.90 trykotowa od 2.90 sportowe chłopięce od 2.90 poleca Fabryka Bielizny J. Schubert. Poznań. ul. Wrocławska 3 Pp 5 717-31.48

Worki
jutowe. lniane. z metalku i inne. nowe oraz używane do wszelkich celów, oraz szyćce powierzonych worków, płacht itp. wykonuje i dostarcza po cenach konkurencyjnych: R. Kunert i Ska. T. z o. p. Poznań. Woźna 12. tel. 20-21. fabryka worków, płacht i namiotów, hurtownia filców i brezentu. Pw 6988-85.9

Plachty
nieprzemakalne. tkaniny brezentowe. derki na konie dostarcza najtaniej Weiman Syn. Poznań. Kościelna 24. zdw 51054

Filet
francuskie. specjalność firany, kapy. serwety wykonuje szybko i tanio. Rauszowa. Grobla 27. zdw 57 025

Kołdry
przerabiam. nowe posyłam. Smoczyńska Kwiatowa 8. zdw 57 034

Myśliwy poszukuje
odstrzału kuropatw
na majątku lub terenie dzierżawym Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków przy całkowitem wolnym utrzymaniem dla siebie i wyżyw prosię skierować do ekspedycji pod zdw 57 244

Oddam
ładną. zdrową 2-miesięczną dziewczynkę na własne. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 230

Dobry
strzelec z własnym psem poszukuje odstrzału na kury. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 227

Dziecko
na wychowanie za wynagrodzeniem przyjme. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 57 226

Oddam
dziecko dziewczynkę 8 miesięczną na własne. Oferty Kurjer Pozn. zdw 57 273

Reklamacje
podatkowe. obrona prawna. wniośki. Focha 38. mieszkanie 7. zdw 57 202

Książkowość
uporządkuje zakładam. wyczam. Focha 38. mieszkanie 7. zdw 57 201

Chiromantka
Focha 29. XII. powróciła zagranicę przepowiada systemem Lenormand. zdw 57 329

Fotogenicznej
zgrabnej osoby. która by zechciała pozować do fotografii artystycznej i rysunków z prawdziwym i szczerem zamiłowaniem - poszukuje. Zgłoszenia proszę przelać do Kurjera Poznańskiego d w 971

Krawcowa
wykonuje specjalnie garderobe chłopięcą: ubranka sportowe, fantazyjne. mundurki szkolne, płaszcze, przerabiam także z odłożonych ubrań od lat 2-17 podług miary i żurnala. Turkiewicz. Kopernika 5. zdw 57 519

Krawcowa
z długoletnią praktyką poleca się w dom. Ogrodowa 18. parter lewo. zdw 57 357

Kuśnierka
15 lat praktyki. wykonuje nowe futra. modernizuje. stare wychodzi jak nowe; szuka pracy w domu i poza domem. Niskie ceny. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 351

Wyjazd do Italji
Szukam współtowarzysza (ki) do wycieczki w bieży miesiącu do Italji. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 57 235

Kuśnierka
reparuje modernizuje damskie futra. Pocztowa 31 a. m. 8. zdw 57 420

Krawcowa
czysta. sumienna. znająca wszelką krawieczyznę poleca się poza dom. Wierzbowa 3. Pope. zdw 57 469

Willę
komfortową z zabudowaniami. dochodowym ogrodem przy stacji. szerokokorowej zamianie na dzierżawę. Szypowski. Radolina. poczta Gołina n/Wartą. zdw 57 590

23 OZENKI

Przyjaźni
beziinteresownej poszukuje kupiec kawaler lat 33. przystojny materialnie niezależny szuka pani kulturnej samotnej. samodzielnej i niezależnej. Dyskrecja zapewniona. Cel matrymonialny. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 57 277

Dla
inżyniera przystojnego. ca. 40 lat. kawalera. człowieka światowego. na wyższym stanowisku państwowym. dysponującego gotówką ca. 100 tys zł. szukam stosownej towarzyszy życia. Nieanonimowe zgłoszenia z fotografią. która się zwraca proszę kierować do Kurjera Poznańskiego zdw 57 271

Blondynka
i szatynka lat 30. inteligentne. wesole. o dobrych poglądach z braku znajomości poznają panów materialnie niezależnych do lat 50. Wdowcy niewykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 57 496

Dwie przyjaciółki
brunetka lat 22 i blondynka lat 20 pochodzące z dobrej rodziny poznają w celu matrymonialnym - panów do lat 35. Dyskrecja zapewniona. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 57 592

24 NAUKA

Francuski
teoria. praktyka. także maturystom. Ratajczaka 29. III. lewo. zdw 50 291

Szkoła tańca
Antoszewskiego
Zielona 3. Pw 7026-35.77

Kursy
stenoграфии. pisania na maszynach. Kantaka 1. II. p. zdw 53 980

Angielskiego
gruntownie udzielam. Wymowa londyńska. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 52 624

Kurs tańca
rozpoczynam Mikołajczak. ul. Pocztowa 29. Pw 7021-34.81

Adela Szczurkówna
Tańce
początkujący kurs rozpoczynam 5 9 Zgłoszenia Rzeczypospolitej 9. I. piętrowo. zdw 57 099

Kursy
ksiązkowości. stenoграфии. pisania maszyną. Kromczyńska. Ogrodowa 16. zdw 57 298

Student
udzieli sumiennie lekcji. zdw 57 338

Uczennice szkół
kursistki. seminarzystki przyjmują pensjonat. Aleje Marcinkowskiego 19. Warunki bardzo przystępne. Suszczyńska. zdw 57 423

Szkoła tańców
modernistycznych
Jarosław Średziński. kurs tańca rozpoczyna. Strzelecka 3. zdw 57 439

Kursy
stenoграфии. pisania na maszynach. księgowość. rozpoczynam 3 i 7 września. Tyran-Zaworska. Strzelecka 33 i Poznańska 23.60 III. zdw 55 516

Stancja
z utrzymaniem dla młodzieży. - Ratajczaka 11 a. mieszka. 65. zdw 57 487

Profesor gimnazjalny
przygotowuje do egzaminów. matura i udziela pomocy naukowej. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 57 417

Książkowości
stenoграфии (polskiej, niemieckiej) pisanie na maszynie wyczym tania Kurs ulgowy rozpoczynamy 10. dla niezamężnych w godzinach wieczornych. Postęp. - Plac Sapieżyński 2 a. zdw 57 558

Korepetycyj
poszukuje wzorowego utalentowanego studenta. biegłego w językach polskim. francuskim. łacinie i matematyce. do trójga chłopców w wieku 11 do 18 lat. Możliwe z mieszkaniem. Zgłosz. upraszam do Kurjera Poznańskiego rw 2599

Student
udzieli korepetycji z matematyki 1 zł godziną Oferty Kurjer Poznański zdw 57 575

25 MUZYKA

Lekcji
gry fortepianowej. historii muzyki. teorii udziela dyplomowana nauczycielka. Słowackiego 21. II. zdw 50 847

Profesorka
fortepianu dyplom wirtuozowski. studja zagraniczne. nowoczesna metoda. Ratajczaka 29. III. lewo. zdw 50 292

Lekcji muzyki
(fortepian) udziela absolwentka państwowego konserwatorium - Wawrzyńkówna. Szymańskiego 4 zdw 55 668

Lekcji
gry fortepianowej początkującym udziela tania Ślusarska 6. I. piętrowo. prawo. zdw 57 269

Nuty
książki najrozmaitsze sprzeda tanio. Focha 38. mieszkanie 7. zdw 57 199

Lekcji
gry skrzypiec. kameralnej tania. Focha 38. mieszkanie 7. zdw 57 198

Lekcji
fortepianu udziela nauczycielka tania. Ratajczaka 10. I. zdw 57 444

Gry
fortepianowej udzielam gruntownie. Rencowa. Dąbrowskiego 5. zdw 57 421

Poznański
Instytut Muzyczny
Szkoła artystyczna - zawodowa z prawami. Ogrodowa 4. Klasy: śpiewu solowego. skrzypiec. fortepianu. teorii. Seminarium pedagogiczne. Kursy umuzykalnienia. zdw 57 548

Montecarlo
Osemka emocyjna gry 3 złote. Focha 38. mieszka. 7 zdw 57 205

Kino Wilsona, Łazarz
Iwonka
jeszcze tylko dziś. zdw 57 485

27 SZUKA PRACY

Portrait of a man in a suit, likely a testimonial or advertisement.

OGŁOSZENIE.

Poszukuje się kupna baraku drewnianego lub też z blachy.

Oferty z podaniem rozmiaru oraz ceny prosimy nadesłać do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 974

Pielęgniarka kwalifikowana poszukuje posady do niemowlęcia lub w Stacjach Opiek. Społecznej od 15. 9. w zgl. od 1. 10. 31. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 56 930

Pomocnik piekarski piecowy, zna cukiernictwo, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 56 975

Szofer-mechanik obecnie na posadzie w majątku, szuka posady od 1. 10. lub później, miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 56 959

Służąca poszukuje posady od zaraz do wszystkiego - Wierzbice 17, Grzesiak, zdw 51 083

Pomocnik fryzjerski zmienia posadę zaraz lub później, najchętniej w Poznaniu. Oferty pod „Zdolny” Kurjer Poznański, Gdynia, nr 5262

Nauczycielka piękne świadectwo, doskonała rutyna, pozwolenie, szuka posady. Kurjer Poznański pod zdw 53 468

Studentka II rok prawa, szuka posady u adwokata od 1. 9. lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 952

Bufetowa lub do garderoby poszukuje zajęcia panna lat 21, bardzo uczciwa i pracowita. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 56 327

Nauczycielka poszukuje posady wychowawczy lub odpowiedzialnej zajmie się nauczaniem dzieci (od lat 6-12). Oferty Kurjer Poznański zdw 56 341

Książkowa 7 lat praktyki, dzielna szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 56 649

Młody mierniczy I klasy poszukuje pracy. Wymagania skromne, Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 260

Korespondentka francusko-polska zarazem biegła maszynistka poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 56 778

Pokojowa poszukuje posady zaraz lub 15. praniem i prasowaniem sztywnej bielizny. Kurjer Poznański zdw 57 254

Osoba młoda kulturalna przyjmie zarząd domu u samotnej osoby, może zaopiekować się dziećmi. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 248

Służąca do wszystkiego poszukuje posady z dobrymi świadectwami. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 225

Służąca uczciwa, dobrym gotowaniem, możliwie przychodnia, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 223

Kuchmistrz dobra siła przyjmie zaraz posadę. Oferty Kurjer Poznański zdw 56 669

Gospodyni kucharka z wrkwinntem gotowaniem za prawa poszukuje samodzielnej posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 57 219

Poszukuje prania, posługi, Napierała, Poznań I., ul. Pusta 24 zdw 57 218

Marszantka biegła ekspedjentka, młoda meżatka, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 216

Służąca zaufana polece. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 57 419

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Złotolicy Kapitan”.
Aurora: „Krawy Porachunek” i „Mus łapie złodziei”.
Colosseum: „Biała Talu”.
Corso: „Najbardziejniejsza parada i Wędrówny Cyrk”.
Edison: „Zar miłości”.
Harja: „Walka namiętności”.
Metropolis: „Satan Gry” oraz rewja p. t.: „Hallo Ameryka”.
Odeon: „Moralność Pani Dulskiej”.
Renaissance: „Bitwa nad Somną”.
Słońce: „Falszywy Marszałek”.
Tęcza: „Na drodze hańby”.
Wilsona: „Iwonka”.

Przedpłata

na wrzesień 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kw. 4.00, w agencjach w mieście z 4.50, z odnośnym em do domu w Poznaniu z 4.70, z odnośnym przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie z 5.01 kwartalnie z 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce z 9.00, w innych krajach z 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskąd w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczyściowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiały poświęcone danej uroczystości. Wydany do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072. w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Dziewczyna szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 428

Panienska znająca szyć, szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 57 395

Sierota samotna, w średnim wieku z praktyką długoletnią, poleceniami, szuka posady gospodyni majątku, chętnie na probostwo. A. J. Warszawska Główna. Poście restante 1. zdw 47 489

Panienska z 4 gimn. pragnie wyuczyć się za laborantkę. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 505

Bielizniarka poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 57 479

Starsza dziewczyna własną pościelą szuka miejsca do 2 osób za mniejszym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 57 475-6

Posługaczka prasowaniem sztywnej bielizny poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 539

Poszukuje posady jako samodzielna z dobrem gotowaniem zaraz lub od 1. 10. W. Wesolowska, Dąbrowskiego 24 u p. Matuszewskiej, zdw 57 531

Młoda uczciwa porządna szuka posady zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 306

Poszukuje posługi cały dzień. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 297

Posługaczka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 295

Skromna uczciwa, z gotowaniem, szyć, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 341

Poszukuje posługi przed lub popołudniowej. Książkiewicz, Grobla 23, zdw 57 315

Gospoia młodsza zafana szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 339

Poszukuje posługi okolicy Łazarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 335

Poszukuje posługi lub prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 334

Panienska z dobrem wychowaniem poszukuje posady do dzieci, lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 321

Biurowa starsza, skromnych wymagań, pisząca na maszynie z językiem polskim i niemieckim przyjmie posadę sekretarki. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 313

Dziewczyna uczciwa szuka posady od 15 września z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 379

Dziewczyna wiejska uczciwa do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady zaraz lub 15. 9. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 377

Starsza pani nawskroś uczciwa, dzielna, przyjmie posadę kierowniczkę lub kasjerki w każdej branży. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 57 441

Dziewczyna z dobrej rodziny poszukuje posady do lekkich prac domowych lub jakiejś posługi zaraz lub 15 września. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 57 447

Studentka Uniwersytetu francuskiego przyjmie posadę nauczycielki. Przygotuje do szkół, konwersacja, korepetycje zakres 4 gimn. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 57 344

Służąca średnim wieku z dobrymi świadectwami szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 516

Gospodyni młodsza, samodzielna, uczciwa, dobrym gotowaniem przyjmie posadę do wszystkiego dla dwóch osób lub do samotnej osoby od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 524

Pokojowa z prasowaniem, praniem poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Zwolniona z powodu redukcji. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 490

Krawcowa jako początkująca poszukuje zaraz posady. Oferty do Kurjer Poznańskiego zdw 37 376

Praczką uczciwa poleca się do prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 427

Służąca uczciwa, pracowita poszukuje posady do wszelkich prac za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 582

Dziewczyna do wszystkiego z gotowaniem szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 577

Dziewczyna wiejska do wszystkiego z długoletnimi świadectwami poszukuje posady zaraz lub 15. 9. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 570

Praczką poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 595

Pomocnik handlowy z 4 letnią praktyką w branży żelaza i 7 letnią praktyką w branży drzewnej w tartaku poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 57 603

Praczką przyjmie pranie w domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 596

Fryzjerka kursistka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 482

Nauczycielka dyplomowana, znająca język polski, niemiecki, francuski, poszukuje odpowiedniej kondycji najchętniej na majątku. Zgłosz. pod „Inteligentna” „Par” Bydgoszcz Pw 7098-63.486

Alwina Badurska, Piekary 8, I. dypl. naucz. muzyki (gra fortepianowa i teoria) Metodyka obecnej doby Honorarium przystępne. Dla niezamożnych ulgi. Zgłoszenia pomiędzy 12—2 i 6—7. z w 10 633

Służąca poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 529

Kucharka starsza samodzielna, dobrym gotowaniem lub do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 544

Służąca do gotowaniem szuka posady lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 597

Stenografka polsko - niemiecka biegła maszynistka szuka posady w majątku lub leśnictwie jako sekretarka. — Pensja 40 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 600

Praczką tania, czysta poleca się. Kurjer Poznański zdw 57 584

Posługaczka przyjmie posadę zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 57 543

23 WOLNE MIEJSCA

Inteligentną biegłą maszynistkę, władającą poprawnie niemieckim lub angielskim poszukuje Naukowa Organizacja Górnictwa. Zgłoszenia osobiste: Poznań, Mazowiecka 48. zdw 55 975

Modelka dobrze zbudowana poszukiwana natychmiast. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 719

Panna (bona) przychodnia do 2 dziewczynek 7 i 9 lat. Pomoc w nauce konieczna i cokolwiek szyć. Zgłoszenia R. Gruszczyński, Hurtownia Surowów, ul. Przemysłowa 22. zdw 57 105

Marszantka samodzielna potrzebna, Strusia 1 zdw 57 141

Który z ogrodników samotnych, wykwalifikowanych w dziale hodowli drzew, może mi dopomóc przybrać w kwiecie od 5 tys. zł., która byłaby zarazem jako kaucja do założenia większej szkółki i ogrodnictwa, temu oddam stałą posadę ogrodnika tegoż działu od 1. 10. 31 lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 56 934

Agenci wszelkich branz oraz domokrążni poważnie zarabia przy biużeterii galanterii w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 2 „Emzet”. 56 491

Ogrodnika żonatego spec na warzywa z referencjami poszukuje się na majątek blisko Gdyni i Gdańska. Ogrodnictwo odda się samodzielnie na procenty lub dzierżawę. Mieszkanie z elektr. światłem wolne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 56 714

Ucznia z kaucją poszukuje dentysta w oddziale techniczno - dentystycznym. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 259

Ekspedjentki branz futrzanej wymowne, przy stojne, zgrabne Aleje Marcinkowskiego 15. futra. zdw 57 369

Urządnicę gospodarczą kawaler pod dyktando zaraz potrzebny. Zgłoszenia z dołączeniem życiorysu, fotografii, odpisów świadectw Maj, Gogolewo, per Książ. zdw 57 255

Wyęcycielka pani domu, która pracowała w pensjonatach lub hotelu, znająca się na gotowaniu i wypiekaniu ciast potrzebna do pierwszorzędnego hotelu na prowincji. Zgłoszenia z odpisami świadectw do „Par” Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 35.134 Pw 7104 35.134

Bufetowa która ma bufet na rachunek, z obsługą gości, skromna, uczciwa panienska, która pracowała na prowincji, potrzebna do pierwszorzędnego hotelu na prowincji. Kaucja konieczna. Zgłosz. „Par” Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 35.133. Pw 7105-35.133

Portjer hotelowy, obeznany z centralnym ogrzewaniem, z dobrymi świadectwami, kawaler, b. - - ordynans wojskowy, potrzebny do pierwszorzędnego hotelu na prowincji. Zgl. „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 35.132. Pw 7106 35.132

Poszukuje się od 1 X kucharki gospodyni do Katowic, siły pierwszorzędnej. Zgłoszenia Strzelecka 3, II. mieszkanie 7. godz. 4—5. zdw 57 296

Szofer z dyplomem, dobry mechanik, trzeźwy, uczciwy może się zgłosić z podaniem dotychczasowej funkcji, pensji pod zdw 57 221 Kurjer Poznański.

Szoferskie Kursy tanio udziela „Auto-Loi”, Dąbrowskiego 85 tel. 77-67. (Prospekty darmo). z w 10 779

Maszynistki do trykotażu potrzebne. Stary Rynek 90, Nowakowski, rw 2505

Potrzebny woźny 300 zł. zabezpieczenie. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 381

Marszantka zdolna, młoda potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 292

Dzielną ekspedjentka tylko z branży może się zgłosić. Potocki, mistrz rzeźniczy, ul. Półwiejska 36. zdw 57 355

Pomocnika młodszego do magazynu i biura poszukuje Spółdzielnia w Poznaniu. Zgłoszenia Skrytka pocztowa 316. zdw 57 346

Wywrotkarz pomocnik obuwiczy potrzebny zaraz. Za Bramką 5b, w podwórzu. zdw 57 397

Uczennice do szyć zaraz potrzebne. św. Marcin 32, II. piętro, lewo. zdw 57 446

Marszantka potrzebna. Wodna 23, kapelusze damskie. zdw 57 424

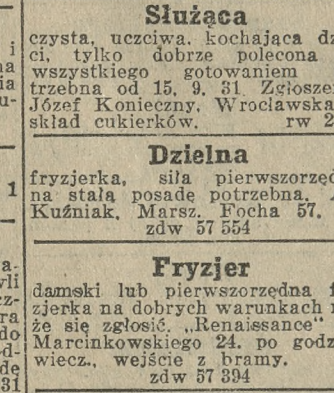
Posada stała, potrzeba 2000 złotych wysoka pensja, uczciwa, gwarancja zapewniona. Oferty Kurjer Poznański zdw 57 407

Służąca czysta, uczciwa, kochająca dzieci, tylko dobrze polecona do wszystkiego gotowaniem potrzebna od 15. 9. 31. Zgłoszenia Józef Konieczny, Wrocławska 2, skład cukierków. rw 2598

Dzielną fryzjerka, siła pierwszorzędna na stałą posadę potrzebna. Ad. Kuźniak, Marsz. Focha 57. zdw 57 554

Fryzjer damski lub pierwszorzędna fryzjerka na dobrych warunkach może się zgłosić. „Renaissance” Al. Marcinkowskiego 24. po godz. 7 wiecz., wejście z bramy. zdw 57 394

Humor zagraniczny

— Ależ to nie zebra! — Owszem — zebra. Tylko się otarła o drzewo gumowe i starła sobie pasy. (Lustige Kiste — Lipsk). S. F.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr na stronie czwartej 100 gr na stronie drugiej 120 gr przed wiadomościami; pocztowni 200 gr od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30. w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „drobne” do godz. 11 wiekże dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczyściowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiały poświęcone danej uroczystości. Wydany do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072. w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.